

NYÁRI KÖRKÉP

NKA – ÚJ IRÁNYOK, ÚJ PROGRAMOK

ELŐADÓ-MŰVÉSZETI KONFERENCIA – VÁLTOZHAT A TÖRVÉNY

Adams
Alexander
Alphasax
Amati
Bach
Bags
Berg Larsen
BG
Blackburn
Borgani
Buffet Crampon
B&S
Cannonball
Charles Bay
Cherub
Conn
Courtois
Denis Wick
Dotzauer
E. Schmid
Eastman
Edwards
Fontaine
Francois Louis
Getzen
Hammig
Hardcase
Holton
Hoyer
Jody Jazz
Jupiter
Kellwerth
King
König & Meyer
Kromat
Lebayle
Leblanc
Lorée
Ludwig
Majestic
Manhasset
Marca
Marigaux
Mateki
Melton
Miyazawa
Morizono
Muramatsu
Musser
Neotech
P. Mauriat
Palste
Pearl
Powell
Premier
Rico
Rigotti
Roy Benson
Rudolf Meinl
Sankyo
Schagerl
Schneider
Schreiber
Selko
Selmer
Sonaré
Steuer
Straubinger
Studio 49
Trevor J. James
Vandoren
VMI
Wilde + Spieth
Wittner
Yamaha
Yanagisawa

20 ÉV

TISZTA HANG

20 ÉVES A FON-TRADE MUSIC,
30 ÉVES A CSIDER HANGSZERÉSZMŰHELY

www.fontrademusic.hu

1081 Budapest, Kiss József utca 14., Telefon: 1 210 2790, 30 488 6622

FON
TRADE MUSIC

Legújabb, müncheni győzelmével lezárja életében a versenyzés csaknem tízéves időszakát, és a koncertezésre, tanításra koncentrálni – mondta az MTI-nek **VÁRDAI ISTVÁN CSELLÓMŰVÉSZ**, aki első díjat nyert a müncheni ARD Nemzetközi Csellóversenyen

HÁROM BÉRELETET, SZÍNES DIÁKELŐADÁSOKAT, FILMZENEI ÉS ÚJÉVI KONCERTET kínál az új évadban a Zuglói Filharmonia – Szent István Király Szimfonikus Zenekar, alapításának 60. évfordulója alkalmából

A KORMÁNY 1 MILLIÁRD 159 MILLIÓ FORINT EGYSZERI ÁTCSOPORTOSÍTÁSÁT RENDELTE EL elszámolási, a fel nem használt rész tekintetében pedig visszatérítési kötelezettséggel a Magyar Állami Operaház és az Erkel Színház 2014. évi működéséhez szükséges források biztosítására. Emellett a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból 264 millió 494 ezer forint – 2013. évi kötelezettségvállalással nem terhelt – költségvetési maradványt visszahagyja és felhasználását engedélyezi a Magyar Állami Operaház őszi évadának produkciós költségeire, valamint az Erkel Színház működési kiadásaira.

FRICSAY FERENC, VILÁGHÍRŰ KARMESTER EMLÉKÉRE és tiszteletére 2014. július 30-án, születésének centenáriumán a Nemzeti Filharmonikusok emléktáblát avattak. A megemlékezés helyszíne a II. kerületi Júlia utca 4. szám alatt lévő háznál volt, a neves muzsikos utolsó magyarországi lakóhelyén. Az avatási ünnepségen felléptek a Nemzeti Filharmonikusok művészei. A vendégek között ott volt Kodály Zoltán özvegye, Kodályné Péczeli Sarolta, Batta András kormánybiztos, Medveczki Ádám karmester, Hamar Zsolt karmester valamint Sárosi Péter, a Fricsay Richárd Egyesület elnöke is. Az emléktáblát Kovács Géza főigazgató és Dr. Láng Zsolt, a II. kerület polgármestere avatta fel.

A HONVÉD EGYÜTTES HÍREI:

A Honvéd Együttes június 16-án *Bolvári-Takács Gábor* ügyvezető igazgató, *Zsuráfszky Zoltán* művészeti vezető és *Strausz Kálmán* karigazgató vezetésével tartotta hagyományos évadzáró társulati ülését, ahol az elmúlt évad főbb eseményei és eredményei értékelésén túl az idei évad legjobb alkotóművészeit is jutalmazták. A társulati díjakat minden évben a karok és munkaközösségek tagjai választják meg titkos szavazással. Az Évad Férfikari Művésze elismerést **Riederauer Richard**, a Honvéd Férfikar másodkarnagya, Az Évad Zenekari Művésze díjat pedig **Takács Ádám**, a Magyar Nemzeti Táncegyüttes (volt Honvéd Tánccsínház) zenekara primása vehette át.

A HONVÉD FÉRFIKAR HÍREI:

A Honvéd Férfikar szeptember 16-án a Zeneakadémián *Vásáry Tamás* vezényletével a *Pokol és Menny* című koncerten közreműködik, amely az Óbudai Danubia Zenekar „Íme, az Ember” sorozatának első hangversenye. Az új évadban is folytatódnak a Honvéd Férfikar közreműködésével a *Johanna a máglyán* című darab előadásai a Nemzeti Színházban. A produkció október 9-én Szentpéterváron is látható lesz. A Strausz Kálmán karigazgató vezetésével működő kórus az Erkel Színházban Bizet *Carmen*-jében (bemutató: október 31.) és Weber: *A bűvös vadász* című operaelőadásaiban is színpadra áll az őszi folyamán.

20 ÉVES A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE – JUBILEUMI TISZTÚJÍTÓ KÖZGYŰLÉS

2014. május 27-én tartotta a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége a tisztújító közgyűlést, amely a szervezet 20 éves fennállása okán ünnepi hangulatban zajlott. Az ünnepi köszöntők sorában Káel Csaba, a MŰPA vezérigazgatója kiemelte a szövetség hazai szerepét és külföldi elismertségét. Dr. Gyimesi László a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének főtájkára emlékeztette a jelenlévőket a kezdetektől napjainkig elért közös eredményekre, amelyeknek egyik legfontosabb eleme az előadó-művészeti törvény. Az ünnepi eseményen a tagszervezetek korábbi igazgatói is jelen voltak.

A szövetség következő elnöki ciklusára a tagság újra választotta a korábbi elnökség tagjait (Horváth Zsolt és Lendvai György elnökségi tagok mellett Kovács Gézát az elnöki, és Popa Pétert a főtájkár posztra), valamint beválasztotta Gyüdi Sándort a Szabó Péter távozása óta üres helyre. A tisztújítás után a közgyűlés meghatározta a szövetség legfontosabb feladatait, amelyek kidolgozásához és teljesítéséhez munkabizottságok felállítását javasolta. Az új elnökség első ülésén rendszerezte a közgyűlés által meghatározott célokat és létrehozta azokat a munkabizottságokat, amelyek az alábbi témák kidolgozásáért felelősek.

1. Az állam és az önkormányzatok viszonya, a szerepek és feladatkörök világos megfogalmazása a szimfonikus zenekarok működtetésére és fenntartására vonatkozóan.

- A közszolgáltatási szerződések, ezen belül a szimfonikus zenekarok által teljesíthető feladatok felülvizsgálata, illetve ezek módosítási javaslatai*
- A központi költségvetési támogatásoknak közvetlenül az előadó-művészeti szervezetekhez történő utalására vonatkozó javaslat kidolgozása*
- A fenntartói támogatásoknak a központi költségvetési támogatások függvényében történő utólagos módosításának kizárására vonatkozó javaslat kidolgozása*

2. A szimfonikus zenekari művészek életpálya-modelljének kidolgozása

- bérszínvonal*
- pozicionálás más foglalkozási ágakhoz*
- nyugdíjkorhatár*

3. Az Emtv és a KJT közötti különbségek/ütközések feltárása és megszüntetésükre vonatkozó javaslatok elkészítése.

4. A szimfonikus zenekar és a hangversenyrendezés fogalmainak meghatározása

- Létszám, bérszínvonal, hangszerpark, hangversenyek száma, lefedett régió nagysága, illetve a besorolás összefüggései*
- A hangversenyrendezés, mint önálló szimfonikus zenekari tevékenység, feladatkör és annak viszonya a Filharmonia Magyarország Koncert- és Fesztiválszervező Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság tevékenységével.*

A nagyzenekarok nyári programjai – itthon és külföldön

Jubileumi fesztiváltól katlanavató koncertig

Az elmúlt hónapokban is igen sok tennivalója akadt a muzikusoknak, hiszen hiába ért véget a koncertévad, az együttesek nyáron is temérdek hangversenyt adtak, turnéztak az ország különböző pontjain, opera-előadásokat kísérték és szabadtéri helyszíneken játszottak. Akadt számos olyan fesztivál is, amelyen több zenekar pódiumra lépett, új helyszíneket avattak, és jubileumi sorozatokon játszhattak. A hazai fellépések mellett több együttes külföldön is turnézott, bár azért itthoni szereplések voltak túlsúlyban.

Művészegyüttessel, a Cantemus Kóruossal és a Budapesti Akadémiai Kórustársasággal szerepeltünk. A koncert hatalmas sikert aratott augusztus 15-én. Egy nappal később a Megérthető zene-sorozatban Haydn A teremtés című művéből játszottunk részleteket. A fesztivál zárókoncertjén szintén mi muzikáltunk, augusztus 17-én Beethoven IX. szimfóniáját adtuk elő a Makovecz Imre téren, Váradi Mariannával, Megyesi Schwartz Lúciával, Nyári Zoltánnal, Thomas De Vries-szel, s a Budapesti Akadémiai Kórustársaság mellett a Taipei Filharmónia Kamarakórusa és a Nyíregyházi Cantemus Vegyeskar is énekelt vezényletemmel. Aztán a nyíregyházi Cantemus Fesztiválon is előadtuk ezt a művet. Mosonmagyaróváron augusztus 20-án tartottunk crossover koncertet Havasi Balázs közreműködésével. Szeptember elején pedig – a hagyományokhoz híven – a Budafoki Pezsgő- és Borfesztiválon muzikáltunk, a nyitókoncerten, szeptember 5-én. A nyári

sorozatot végül a születésnapi hangversenyem zárta a Művészetek Palotájában. Ezen a szeptember 7-i esten Bartók Concertója és ismét Beethoven IX. szimfóniája hangzott fel, ez utóbbi mű közel 300 énekes előadásában. A hangversenyt hatalmas ováció fogadta, és mondanom sem kell, számomra is hatalmas megtiszteltetés és megrendítő élmény volt.”

ŐSBEMUTATÓK NYARA A DEBRECENIEKKEK

A Kodály Filharmónia együtteseivel mozgalmas és szép feladatokkal teli hónapokon vannak túl, a filharmonikusok, valamint a kórus több ősbemutatót is tartott ezen a nyáron. A Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny a világ legismertebb és legszínvonalasabb kóruszenei eseményeinek egyike. A Debrecen felkérésére komponált, a cappella művek ősbemutatóit hagyományo-

LAJKÓ-LEMEZ, FESZTIVÁLKATLAN, SZÜLETÉSNAPI EST

„A Budafoki Dohnányi Zenekarnak temérdek tennivalója akadt ezen a nyáron is, hiszen lemezfelvételt készítettünk Lajkó Félix-szel, s az album bemutató koncertjét július 13-án, a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon tartottuk – meséli az együttes vezetője, Hollerung Gábor – három nappal később pedig már Gyulán adtuk elő a legnépszerűbb filmslágeret, szintén az én dirigálásommal. Ezt követően némi szabadság is jutott a muzikusoknak, majd az Ördögkatlan Fesztiválon folytattuk. Két koncertet adtunk Dinyés Dániel vezényletével, az egyik vendége szintén Félix volt. Ezután a Zempléni Fesztivál következett, a lényegében csak tervében kiszivárgott Dohnányi Zenekari Akadémia koncertjével kezdtük, ahol örömmünkre így is számos érdeklődő fiatal közreműködött. Ezt követően a Tokaji Fesztiváltkatlant is felavattuk, mégpedig egy különleges, magyar programmal, amelyben Havasi Balázssal, Lajkó Félix-szel, Roby Lakatossal, a Duna

Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny

san a Kodály Kórus, az oratóriumokat pedig a zenekar és a kórus közösen tartja. Az idei, új magyar műveket szintén a Kodály Kórus énekesei és a Kodály Filharmonikusok mutatták be a megmérettetésre érkezett szakmai közönségnek, valamint az érdeklőknek. Ezúttal Huszár Lajos, Tóth Péter és Sárosi Báncs egy-egy a cappella darabja szólalt meg a Kölcsey Központban, július 31-én, a kórusverseny megnyitóján, valamint Tallér Zsófia *Pert em heru – Kilépés a fénybe* című oratóriumát mutatta be a kórus és a zenekar. A rendezvény zárókoncertjén, augusztus 3-án pedig egy korábban már bemutatott mű, Csemiczky Miklós: *Cantata Bucolica* című kompozíciója hangzott fel a két együttes előadásában a megújult, debreceni Nagyerdei Szabadtéri Színpadon.

Emellett a Nyírbátori Zenei Napok záróakordjaként, augusztus 20-án, újabb zenemű ősbemutatójával léptek pódiumra az együttesek. Vajda János: Nyírbátori koncertója valamikor a '80-as években készült, a rendezvény szervezőinek felkérésére, bemutatója viszont akkor elmaradt. A magyar népi szövegekkel kiegészített latin nyelvű kompozíció női, illetve gyerekszólístákra, vegyeskarra, gyerekkarra és szimfonikus zenekarra íródott. Ezt mutatták be nagy sikerrel – a szerző jelenlétében – a Kodály Kórus tagjai és a Kodály Filharmonikusok, a Lautícia Gyermekkar, valamint Sebestyén Márta közreműködésével.

Gyulán is vendégeskedett augusztus 26-án a Kodály Filharmónia két együttese, mégpedig Beethoven IX. szimfóniájával.

DUNA KONCERTEK, KARMESTERKURZUS, BELVÁROSI MŰVÉSZETI NAPOK

„A *Duna Szimfonikus Zenekar* július elején – immár bagyományos – a Zeneakadémia karmester felvételijével zárta a tavaszi évadot” – meséli az elmúlt időszakról Szklenár Ferenc, az együttes művészeti igazgatója. – „A nyár folyamán – két hétvégét leszámítva –, a Duna Palotában zajlottak a szombat esti Duna Koncertjeink. Ezeket a hangversenyeket elsősorban külföldi turisták látogatják, és válogatást hallhatnak a magyar zene reprezentáns műveiből. A nyári előadásokat Deák András vezette karmester, Gál Tamás és Horváth Gábor dirigálta.

A zenekar július 20-án különleges helyszínen, a Budavári Mátyás-templomban mutatta be Antonin Dvořák *Stabat Mater* című, oratórikus művét, kiváló amerikai énekes szólísták, valamint a szintén tengerentúli Westerly Kórus közreműködésével. A hangversenyt a kórus vezető karnagya, Andrew Howell vezényelte.”

Hozzátette, hogy a telt házas koncert óriási élményt jelentett minden résztvevőnek, és a közönség hatalmas ovációval ünnepelte az előadást. Az állami ünnep, augusztus 20-a alkalmából pedig a zenekar a Belügyminisztérium kitüntetés-átadó ünnepségén szerepelt. E hónapban rendezték meg a már egy évtizedes múltú visszatekintő nemzetközi karmesterkurzusukat is, Michael Dittrich osztrák dirigens vezetésével.

Nyár végén elkezdődtek a próbák a Belvárosi Művészeti Napok programsorozatára, amelynek nyitókoncertjét a Duna Szimfonikus Zenekar szerepelt a Bel Canto operatársulattal, szeptember 19-én, s előadásukban Donizetti Szerelmi bájjal című műve hangzott fel. A fesztivál záróestjén, 21-én pedig Szilasi Dávid fiatal zongoraművésszel muzsikáltak a Duna Palota színháztermében.

TÁNCFESZTIVÁLTÓL A SZENT LÁSZLÓ NAPOKIG

A Győri Filharmonikus Zenekar három különleges koncerttel búcsúztatta a 2013/14-es hangversenyévadot.

A X. Magyar Táncfesztivál zárásaként, június 22-én adott nagyszerű koncertet Győr barokk főterén, a Széchenyi téren. Berkes Kálmán művészeti vezető dirigálásával Bizet, Csajkovszkij, Mozart, Johann Strauss és Brahms, mindenki által ismert és szeretett művei csendültek fel a hangulatos, nyáresti hangversenyen. Néhány nappal később, június 26-án pedig Moson és Magyaróvár egyesítésének 75. évfordulója alkalmából tartott, ünnepi díszközgyűlésen vendégszerpelt a zenekar. Majd június 27-én, a bagyományos Szent László Napok rendezvényesorozat keretében rendezett ünnepi hangversenyen játszott a Győri Filharmonikus Zenekar, szólístaként a zenekar művészei léptek pódiumra, a karmester pedig Hámori Máté volt.

A Győri Filharmonikus Zenekar koncertje a Széchenyi téren

A július és az augusztus első fele a pihenés jegyében telt, a hónap második felében kezdte meg az együttes a felkészülést a következő hangversenyévedra.

CD-FELVÉTEL, ÉJSZAKAI KONCERT, GYEREKPROGRAMOK

Bérleten kívüli koncerttel várta a közönséget a **MÁV Szimfonikus Zenekar** június 18-án. Estjük szólistája Massimo Mercelli volt – a neves olasz zenész már 19 évesen a velencei Teatro La Fenice első fuvolistájaként muzsikált, később pedig a világ számos fontos koncertpódiumán megfordult. Dirigensként ez alkalommal Israel Yinon irányította az együttest, aki Tel-Aviv és Jeruzsálem zeneakadémiáján tanult, s temérdek világhírű társulattal vendégszerepelt már – többek között a BBC szimfonikus zenekarával, a Londoni-, illetve az Antwerpeni Filharmonikusokkal, valamint a Bécsi Szimfonikusokkal. A hangversenyen Mozart, Beethoven és Boccherini művei hangzottak fel.

Egy nappal később már CD-felvételbe kezdett az együttes, mégpedig Hong-Mei Xiao brácsaművésszel a Magyar Rádió 22-es, nagyzenekari stúdiójában Walton, Bax és Williams műveiből (William Walton: Brácsaverseny (1929-es kiadás), Arnold Bax: Fantázia brácsára és zenekarra, Vaughan Williams: Szvit brácsára és zenekarra), Kovács János vezényletével. *(A MÁV Szimfonikus Zenekar és Hong-Mei Xiao ezt megelőzően felvett lemeze, az Ernest Bloch műveiből összeállított, 2013-as kiadású CD 2014. júniusában elnyerte az amerikai zenekritikusok legrangosabb díját.)*

A zenekar eközben a Múzeumok Éjszakáján is muzsikált, 21-én a Magyar Nemzeti Múzeum Dísztermében Beethoven-darabokat játszott Csurgó Tamás vezényletével.

A júliust kortárs esttel kezdték, 4-én az MR 6-os stúdiójában Madaras Gergely irányításával Sugár, Madarász, Hollós, Tóth, Meskó és Fekete kompozícióit adták elő, Oross Veronika fuvolaművész közreműködésével. Nyári fesztiválokkal folytatódott a munka, hiszen július 10-én a Vajdahunyad várában léptek fel Kollár Imre dirigálásával, Beethoven-estjük szólistájaként Baráti Kristóf hegedült.

Egy nappal később a Vasutasnapon, a Vasúttörténeti Parkban muzsikáltak, délelőtt Bakó Roland vezényletével filmzenékből válogattak, délben Beliczay szerenádjának első tételét adták elő, délután pedig magyar műsor, Erkel, Kodály művei, valamint

Brahms V. magyar tánca hangzott fel, Csurgó Tamás vezényletével.

Balatonfüreden, „A zene gyógyító ereje” fesztiválon gyerekprogrammal, este pedig Strauss-darabokkal, valamint egy könnyűzenei feldolgozással szerepeltek 16-án.

A következő koncertet augusztus 20-án adták egy újjalotai templomban, ismét Csurgó Tamás dirigálásával. Az utolsó nyári hónapot nemzetközi karmesterkurzussal zárták, amelyet Meskó Ilona vezetett, augusztus 21-e és 30-a között. A zárókoncerten, a Magyar Nemzeti Múzeumban Csajkovszkij, Wagner és Dvořák művei hangzottak fel Mondok Yvette (szoprán), Szabó Ildikó (cselló) közreműködésével.

MISKOLCI OPERAFESZTIVÁL, PROMENÁD KONCERTEK ÉS A BOLSOJ CSILLAGAI

Ahogy minden esztendőben, az idei Bartók Plusz operafesztiválon is fellépett a **Miskolci Szimfonikus Zenekar**, június 14-én Selmecci György Bizánc című művét adta elő a Nyári Színházban, 18-án Nino Rota Milliomos Nápolyát, 21-én pedig Korngold A halott város című operáját. Majd ismét promenád koncertekkel zárták a szezont, 26-án háromszor is felcsendült a népszerű nyitányokból, polkákából, keringőkből álló műsor Szabó Sipos Máté vezényletével.

A miskolci zenekar a Bolsoj Teatr csillagjaival adott gálahangversenyt 30-án, a Zeneakadémián, s koncerten Veronika Dzsiojeva (szoprán) Svetlana Silova (mezzoszoprán) Borisz Rudak (tenor) Pjotr Migunov (baszszus) énekelt Alim Sahmametjev dirigálásával. A gálán az operairodalom leghíresebb dallamai szerepeltek, közöttük A sevillai borbélyból Don Basilio áriája, a Carmenből a Nyitány és a Habanera, a Traviatából Violetta áriája, de elhangzott Verdi A szicíliai vecsernye című operájából Elena áriája, illetve Csajkovszkij Anyeginjéből a Polonéz, Gremin herceg áriája, és Muszorgszkij Borisz Godunovjából Varlaam dala. A koncert hatalmas sikert aratott, Alim Sahmametjev pedig a következőket mondta az együttesről: *„Bevallom, engem nagyon meglepett, hogy ilyen magas színvonalon játszó zenekarra bukkantam vidéken, mert ez nem jellemző a világban, még Franciaországban és Németországban sem, ahol közismerten nívós zenei kultúra van. Amikor megérkeztem Miskolcra, attól féltem, hogy a zenei válság – a mai fiatalok nem nagyon lelkesednek a klasszikus zenéért – megérkezett ide is, de egy-két próba is elég*

volt, hogy egymásra találjunk. Örömmel tapasztaltam, hogy a miskolci zenészek lelkesedése, munkabírása olyan nagy, hogy képesek ellenállni a válságnak. Kijelenthetem, hogy a zenekar Magyarország büszkesége!”

A zenekar ezen kívül koncertet adott a diósgyőri vár átadásán, augusztus 30-án. Ugyanezen a napon a Miskolci Kamarazenei Nyár alkalmával a Kamaraszínházban is fellépett, amelyet az Egressy Bicentenárium és a Verbunkos jegyében tartottak.

A szeptembert pedig 5-én Aperitif koncerttel kezdték, az előadás a szezon programjából kínált ízelítőt, s ezt a hangversenyt megismétlik 20-án is, szintén Gál Tamás vezényletével.

TÁVOL-KELETI TURNÉ, MARTONVÁSÁR, FRICSAY-EMLEKTÁBLA

Telt házas koncertek és nagy siker kísérte a **Nemzeti Filharmonikusok** június 17-én kezdődött, 18 napos turnéját Dél-Koreában és Japánban. Ez idő alatt az együttes összesen 9 hangversenyt adott Kocsis Zoltán és Kobayashi Ken-Ichiro dirigálásával. A vendégszereplés első állomása a dél-koreai Szuvon városa volt, ahol az együttes Kun Woo Paik koreai zongoraművésszel lépett színpadra. Ezután Japánba utaztak, ahol a világ egyik legrangosabb koncerttermében, a tokiói Suntory Hallban két előadást adtak, az egyiket Kobayashi, a másikat pedig Kocsis vezényletével. A turné Tokión kívül a kiváló akusztikájú, nagojai Aichi Arts Centerben, az „Ózek városá”-nak is tartott Narában, majd Oszakában folytatódott, végül a Fukusima prefektúrabeli Ivakiban, Kobayashi Ken-Ichiro szülővárosában zárult. A vendégszólista Szendzsú Mariko japán hegedűművésznő, valamint Kaneko Mijudzsi zongoraművész volt, akinek édesapja japán, édesanyja magyar származású. A Nemzeti Filharmonikusok repertoárjában többek között Liszt-Kocsis, Liszt, Mozart, Schubert, Brahms, Glinka és Csajkovszkij művei szerepeltek. A Japan Arts vezetőivel folytatott tárgyalások alapján a Nemzeti Filharmonikusok legközelebb 2016 őszén tér vissza Japánba, ismét Kocsis Zoltán és Kobayashi Ken-Ichiro vezényli majd a zenekart. A műsorról és közreműködőkről még folynak az egyeztetések.

Ezt követően az együttes hagyományainak megfelelően július 19-én, 26-án és augusztus 2-án Martonvásáron adott koncerteket. Az idén nagyhorderejű személyiségek, hősök is megjelentek a művekben kiváló,

nemzetközi hírű művészek tolmácsolásában. Kocsis Zoltán, Dénes István és Hamar Zsolt vezényletével szólaltak meg a kompozíciók, szólistaként a tanár és tanítvány, Jandó Jenő és Balog József is fellépett az Antal Mátyás vezette Nemzeti Énekkar és énekes szólisták közreműködésével. Kocsis Zoltán főzeneigazgatója óta a Nemzeti Filharmonikusok a népszerű művek mellett mindig műsorra tűznek ritkán játszott darabokat is.

Dénes István vezényletével, július 19-én *Krisztus az Olajfák hegyén* című drámai oratóriuma és a legnépszerűbbé vált V. szimfóniája hangzott el Röser Orsolya, Nyári Zoltán, Johannes von Duisburg, valamint a Nemzeti Énekkar, s a karigazgató Antal Mátyás közreműködésével. Kocsis Zoltán július 26-án két olyan művet dirigált – a VI. szimfóniát és a *Karfantáziát* –, amelyeket 1808-ban, szintén egyazon műsorban mutattak be, egy négyórás, szerzői est keretében. A hangversenyt a Goethe drámájához készült, Egmont-nyitánnyal kezdte az együttes. A szólistája Jandó Jenő, valamint a Nemzeti Énekkar volt. Augusztus 2-án Hamar Zsolt, aki régóta kötődik a zenekarhoz, dirigálta Beethoven *Coriolan-nyitányát*, III. c-moll zongoraversenyét, amelyet Balog József zongoraművész tolmácsol, végül a szerző III. Esz-dúr „Eroica” szimfóniáját.

A Nemzeti Filharmonikus Zenekar 2014. július 30-án Fricssy Ferenc karmester születésének centenáriuma alkalmából emléktáblát avatott a zeneszerző egykori, budapesti lakóházának falán, a II. kerületi Júlia utca 4. szám alatt. A megemlékezésen beszédet mondott Kovács Géza, a Nemzeti Filharmonikusok főigazgatója, aki hangsúlyozta, hogy külföldön Fricssy-nak nagy kultusza van a mai napig, itthon azonban méltatlanul kevésbé ismert a neve. De mostantól a Nemzeti Filharmonikusoknak – mint a Székesfővárosi Zenekar utódjának, amelynek 49 alkalommal volt karmestere –, kötelessége az emléket ápolni. Ebben az év-

ben számos megemlékezést rendeznek a 100 éve született karmester tiszteletére: Szegeден júliustól novemberig tartó ünnepségsorozatot szerveznek, októberben a Szent István Bazilikában Medveczky Ádám vezényletével előadják C-dúr miséjét, a Magyar Állami Operaház ősztől rendez ünnepségsorozatot, s munkásságáról könyv is megjelenik.

ÓBUDAI NYÁR, FLÓRIÁN MOZI ÉS ÉVADFÜZET

„Az *Óbudai Danubia Zenekar* május végén és június elején tizenegy *Hőfőbérke-táncelőadást* kísért az Erkel Színházban – meséli az eltelt hónapokról Ács Péter ügyvezető – *De közben Fertődön is zenéltünk, hiszen az Eszterházi Vigasságokon, június 7-én Várdai Istvánnal játszottunk, majd visszatértünk a kastélyba augusztus 2-án is, amikor az opera- és operettreszleteket felvonultató, szabadtéri hangversenyen Miklósa Erikát, Láng Dorottyát, Nyári Zoltánt és Haja Zsoltot kísértük, ismét Rác Márton vezényletével.*”

Természetesen az Óbudai Nyár programjaiban is részt vettek, június 13-án, a rendezvény nyitókoncertjén léptek fel a Fő téren, majd az együttes adta elő Mendelssohn *Szentivánéji álom* című művét Héja Domonkos vezényletével, látványos tűzijátékkal kísérve 21-én. Közben még a BMC-ben is tartottak egy hangversenyt, a Beethoven-sorozatot záró, a *Költő* címet viselő estet június 15-én művészeti vezetőjük, Hámori Máté dirigálta. Nagy örömeinkre, s az óbudai önkormányzatnak köszönhetően állandó próbatermet kaptak a kerületben, mégpedig a Flórián mozit, ahol próbálhatnak, emellett az épület új előadóteremként és zenei központként szolgál majd. Ács Péter arról is beszélt, hogy az Óbudai Danubia Zenekar a következő szezonban folytatja az együttműködést az Operaházzal és a Nem-

zeti Színházzal is, októberben pedig több új muzsikussal bővül az együttes, hiszen a hónap elején próbajátékok sorát tartották. S elindultak azok az ifjúsági koncertjeik is, amelyekkel a kerületi iskolákban szerepelnek, a címe: „A zene, az kell.”

Emellett ősze megjelent az az új fotósorozat is, amely az együttes muzikusairól készült, s megszületett a zenekar új arculatával az együttes első évadfüzete, amelyet ajándékként kapnak meg a bérlettulajdonosaik.

FIATAL TEHETSÉGEKTŐL A KÜLFÖLDI TURNÉIG

A **Pannon Filharmonikus Zenekar** a 2013/2014. évadot június 12-én Jandó&Ligeti című hangversenyén zárta, amelyen Ligeti András dirigálásával Mahler, Dohnányi és Bartók kompozíciói hangzottak fel, s a zongoraszólista Jandó Jenő volt. Csajkovszkij-variációk gordonkára volt a címe annak a koncertnek, amelyen Várdai István muzsikált, Bogányi Tibor vezényletével, s a júniusi 20-i hangversenyen élő lemezfelvétel is készült. Néhány nappal később, 24-én a fiatal tehetségeket támogató Mesterek és tanítványaik című hangversenyen a zenekar a régió hat fiatal muzikusának adott lehetőséget arra, hogy egy nagyzenekari produkció szólistájaként mutassák meg rátermettségüket. Közreműködött Szentgyörgyvári Albert (fuvola), Petruska Emma (gordonka), Wunderlich Márton András (hegedű), Halmos Krisztián (klarinét), Boateng Kármén Stephany (zongora) és Boros Mihály (zongora). A dirigens Vass András volt.

Vendégszereplésre is indult a pécsi együttes a nyári hónapokban, hiszen még június elején a Woerthersee Classics Festival nyitóhangversenyét adták a klagenfurti Konzerthausban. Ausztria városaiban régóta visszatérő koncertvendég a zenekar, de a 2002 óta minden nyáron megrendezett,

Szolnoki Szimfonikus Nyár

neves nemzetközi fesztiválon első alkalommal játszhattak. Majd a hónap végén itthon vendégszerepeltek, június 27-én, Szekszárdon Vivaldi Négy évszak című művének lemezbemutató hangversenyére került sor. A régió városai közül Szekszárdon szinte minden évben játszik a zenekar, így most a Pécsi Szimfonia 2013 év folyamán elkészült lemezének bemutatására is sor kerülhetett.

FÜVŐSZENE KISVONATON ÉS VIDÁM UTCABÁL

„A 2014-es nyár munkát és pihenést egyaránt hozott a **Szegedi Szimfonikus Zenekar** művészei számára” – meséli Lukács-házi Győző igazgató – „A legaktívabb hónapunk a június volt, amely igen komolyan igénybe vette a zenekar munkabírását. Szegeden gyerekeknek adtunk játékos hangversenyt, Kalocsán a Kék Madár Fesztiválon Bach b-moll miséjét adtuk elő. Tóth Péter kiváló zeneszerző barátunk kisoperáját, az Árgyelus királyfit először Kolozsvárra, majd később Békéscsabára vittük el. Aradon Mozart-műsorral vendégszerepeltünk, Nagyszentmiklóson – Bartók szülővárosában – Pergolesi Stabat Materét adtuk elő. Mindegyik előadás dirigense Gyüdi Sándor volt. „Vidám Barokk” címmel két előadást szerveztünk, ahol kamarazenekarunk olyan kiváló szólistákkal lépett fel, mint Szecsődi Ferenc hegedűművész, Csányi Ildikó csellóművész és Kuzma Levente zongoraművész. És amennyiben valaki azt gondolná, hogy már ennyi is elég lenne évad végén egy zenekarnak, nos, a koronát egy nagyszabású szabadtéri akcióval tettük fel az egész évados tevékenységünkre. Szeged város lakóit, a sok-sok turistát a város különböző pontjain, eltérő összeállítású együtteseinkkel leptük meg. Volt fűvőszene kisvonaton, mini barokk fesztivál a várbán, kamaraegyütteseink kitétek magukért a Dugonics téren felállított szabadtéri

színpadon. Az akció befejezéséül Szentiván éjszakáját Mendelssohn muzsikájával köszöntöttük – Gyüdi Sándor dirigálta a zenekart – a program második részében Balogh Sándor irányításával egy igazi, vidám utcabált varázsoltunk a közel kétezer fős közönségnek. Rövid, egyhetes pihenő következett, majd elindultak a Szegedi Szabadtéri Játékok rendezvényei, amelyen az idén is közreműködtünk. Játszottunk az ifj. Harangozó Gyula koreográfiájával készített Zorba előadáson, szerepeltünk musical produkcióban és mi kísértük Kodály Hány János című daljátékát is. A hagyományos Ajándék koncerten – amelyre bérletvá-sárlóinkat, barátainkat és támogatóinkat hívjuk meg évről évre – négyezren voltak kíváncsiak. És itt következett a pihenés, amelyet nagyon megérdemelt a zenekar minden tagja. Az új évadban sem fogunk unatkozni, hiszen szeptember eleje már Zentára szólította a zenekart. Elkezdődött a felkészülés az újabb kibívásokra, filharmoniai koncertjeinkre, opera-bemutatókra, utazásokra az országban és külföldön egyaránt. Biztosak vagyunk benne, hogy a 2014/15 évad is sok élményt kínál a Szegedi Szimfonikus Zenekar közönségének, gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt.”

PARTI-TÚRA SOK-SOK TÁNCAL

A Szolnoki Szimfonikus Zenekar 2012-ben, hagyományteremtő kezdeményezésként indította el a Parti-Túra – Szolnoki Szimfonikus Nyár elnevezésű fesztivált, amely kezdettől fogva óriási közönségsikert aratott. A nyáresti koncertek magas nézőszáma kétségkívül arról árulkodik, hogy a színvonalas komolyzenei hangversenyek napjainkban is tömegeket tudnak megmozgatni.

A koncertsorozat ebben az évben augusztus 2-án kezdődött és a grandiózus, sokakat vonzó Regionális Katonazenekari Fesztivál-

lal 29-én intett búcsút a nyárnak. A nézők öt estén át élvezhették a nyáresti muzsika örömeit, és gazdag palettáról válogathattak, hiszen a filmzene, az opera és Ravel Bolerója között helyet kaptak a könnyedebb műfajok is, természetesen szimfonikus zenekari hangzásban.

A fesztivál első programjaként, augusztus 2-án világlágerek várták a fesztiválközönséget az opera és a musical műfajából Baranyai Annamária, Lőrincz Judit, Bot Gábor és Dósa Mátyás közreműködésével. A zenekart ez alkalommal Cser Ádám vezényelte. A következő hétvégén, augusztus 9-én „Boleró – Szimfonikus gála” címmel némi felidéződött a szimfonikus zenekar évköszöntő nagykoncertje, s a produkcióban most is részt vettek a Budapest Táncszínház művészei. Földi Béla művészeti vezetésével Raza Hammadi koreográfiáját táncolták el a Boleróra. Ezen az estén a színté már slágerré vált, szimfonikus zenekari művek játszották a főszerepet, köztük Piazzolla Libertangója és Sosztakovics Jazz szvitjéből a híres keringő, Püspöki Dávid és Markó Ágnes Magyar Felnőtt Tíztánc bajnokok táncával színesítve. Ennek az estének Hámori Máté volt a karmestere. Az augusztus 20-i, ünnepi koncertet a megújult Tiszaparti-sétány lelátóján élvezhették a fesztivállátogatók, hiszen a hangverseny helyszíne a Tiszán horgonyozó Füred hajó, és erre az alkalomra felállított vízi színpad volt. Az est sztárvendégeiként ez alkalommal Palya Bea, St. Martin és zenekaraik léptek pódiumra, a karmester pedig Izaki Maszahiro volt. Természetesen nem maradhatott ki a repertoárból idén sem a Cinemagic! Augusztus 24-én Izaki Maszahiro vezényletével újra főszerepet kapott a filmzene, ki egészülve könnyűzenei slágerekkel Kökény Attila előadásában. A nyáresti Parti-Túra koncertsorozatot augusztus 29-én, a Regionális Katonazenekari Fesztivál zárta. Közreműködött a Bartók–Pásztory Ditta díjjal kitüntetett Honvéd Férfikar, a XIX. Regio-

Iseumi Szabadtéri Játékok – Verdi Traviata

Foto: BUDAI ISTVÁN

Iseumi Szabadtéri Játékok – Rómeó és Júlia

Foto: BUDAI ISTVÁN

nális Katonazenekari Fesztivál résztvevő zenekari és természetesen a Szolnoki Szimfonikus Zenekar, Izaki Maszahiro vezényletével.

A koncerteken több mint kétezer néző élvezhette a népszerű operákat, filmzenéket, híres klasszikusokat, illetve a szimfonikus zenekari kísérettel előadott, könnyűzenei produkciókat.

OSZTRÁK HANGVERSENYEK, BLOOMSDAY, FÉLÉVSZÁZADOS FESZTIVÁL

A **Savaria Szimfonikus Zenekarnak** is különleges nyara volt idén, hiszen júniusban három hangversenyt adtak Burgenlandban, majd június 16-án már a Bloomsday-en muzsikáltak. Joyce Ulysses című regénye ezen a napon játszódik, így

reggeltől estig izgalmas, rendhagyó fesztivál programjai várták az érdeklődőket. A Savaria Szimfonikus Zenekar James Joyce kedvenc dalaiból és komolyzenei darabjaiból állított össze exkluzív programot. Az est szerkesztője és karmestere az ír Robert Houlihan volt.

A Bartók Szeminárium és Fesztivál harminc éves fennállását ünnepelhette idén, s a rendezvényen a hetven esztendőes Eötvös Pétert is köszöntötték. A szombathelyi zenekar a nyitókoncerten Eötvös darabjai mellett Bartók operáját adta elő, A kékszakállú herceg várát, Meláth Andreával és Kovács Istvánnal. A karmester Madaras Gergely volt. A záróesten szintén a társulat muzsikált, ekkor Bartók, Stravinsky és Britten művei hangzottak fel, a karmesterkurzus növendékeinek irányításával.

Az Iseumi Szabadtéri Játékok is évfordulót ünnepelhetett ezen a nyáron, mégpedig

fennállásának fél évszázados jubileumát. A fesztiválon két este, augusztus 1-jén és 3-án Verdi Traviátája hangzott fel Káel Csaba rendezésében, Madaras Gergely dirigálásával, Posztircsák Polinával, Brickner Szabolccsal és Fokanov Anatolijjal a főszerepekben.

Közben egy fertődi kirándulásra is vállalkozott az együttes, hiszen augusztus 8-án az Eszterházi Vigasságokon is muzsikált, Vásáry Tamás vezényletével adott koncertet, Chopin- és Beethoven-művek hangzottak fel.

Majd rendhagyó előadás következett az iseumi produkciók sorában. Silló Sándor rendező ugyanis a Rómeó és Júliában a zeneirodalom nagy slágereit, az opera és a musical, a rock és dzsessz, valamint a tragédia filmes feldolgozásait vonultatta fel, bizonyítani kívánva, hogy a West Side Story, Prokofjev, Csajkovszkij és persze Gounod, valamint Bellini zenéje megférnek egymás mellett a színpadon, s hogy egymástól nagyon eltérő nézői igények is kielégíthetők egyszerre. A szimfonikus zenekar mellett a produkcióban jazz-együttes és rockbanda is szerepet kapott, Szabó Mónika vezényletével. A rendhagyó mű három este került színre, s az iseumi játékok mind az öt előadásán megtelt a nézőtér.

POZSONYI VENDÉGSZEREPLÉS, JUBILEUMI HANGVERSENY

A **Zuglói Filharmónia – Szent István Király Szimfonikus Zenekar** június 16-án Pozsonyban adott nagy sikerű hangversenyt, s ez a produkció egyben az ottani Magyar Hét zárókoncertje is volt. Az esten Kodály, Dohnányi, Bartók és Liszt művei hangzottak fel Záborszky Kálmán vezényletével. Zongoraszólistaként Berecz Mihály lépett pódiumra. A koncert végén álló ovációval ünnepelte a publikum az előadókat. Emellett a Nyári Zenei Fesztiválon is felléptek, július 14-én a Vajdahunyad várában Mozart-darabokat játszottak, hegedűszólistaként Szabadi Vilmos muzsikált, az együttest Záborszky Kálmán dirigálta. A szeptembert pedig máris jubileumi hangversennyel kezdték, hiszen szeptember 14-én, a Zeneakadémián ünnepi estet adtak 60. születésnapjuk tiszteletére. Három karmester is pódiumra lépett, hiszen Záborszky Kálmán mellett Ménesi Gergely és Horváth Gábor is dirigálta a zenekart, a műsorban Stravinsky, Franck, Richard Strauss, Kodály kompozíciói mellett Erkel Ünnepi nyitánya is helyet kapott.

R. Zs.

Izgalmas szezonra készülnek a Győri Filharmonikusok

Sikeres perióduson van túl a győri társulat, hiszen ahogy művészeti vezetőjük, Berkes Kálmán meséli, nemzeti zenekarként regionális szerepet töltenek be, a városban pedig eseményé vált minden fellépésük. A velük muzsikáló művészek mind-mind élvezik a közös játékot, és szívesen térnek vissza az együtteshez. A jövő szezonban szintén különleges koncerteket kínálnak, nem véletlen, hogy „Élmény a fülnek!” – szlogennel hirdetik. Az unikális előadásokon vendégük lesz többek között Rost Andrea, Kobayashi Ken-ichiro, José Cura, Baráti Kristóf és Banda Ádám is. Berkes Kálmán azt mondja, nem a karmester varázsol, ahhoz, hogy ilyen eredményeket érjenek el, megkerülhetetlen volt a rengeteg munka, amit az együttesel végeztek, és az építkezés tovább folytatódik.

Amikor átvette a zenekart, beszélgettünk arról, hogy egy együttes átformálásához idő kell, de úgy vélem, öt év alatt sikerrel járt.

– A társulathoz 2009 februárjában kerültem, így a következő már a hatodik szezonom lesz, de természetesen tart továbbra is az „építkezés”, hiszen tavaly írtam alá az újabb öt esztendőre szóló megbízatást. Valóban gyümölcsöző a kapcsolat, s ezért nagyon hálás vagyok két kollégámnak: a zenekari igazgató Fúke Gézának és az igazgató-helyettesi posztot betöltő Ősz Gábornak. Úgy vélem, abban a sikerben, amit az utóbbi években elértünk, nemcsak a zenészek, hanem minden munkatársunk munkája benne van.

Új irányokat kerestek az utóbbi években...

– Amikor felkértek, emlékszem, azt mondták, szeretnének egy kiváló zenekart, elvállalom-e a művészeti vezetését. Egy nap

FOTÓ: HAWASI MELINDA

gondolkodási időt kértem, majd boldogan mondtam igent. De azt hozzátettem, ahhoz, hogy ez az együttes nagyon jó zenekarrá váljon, öt év kell... Mostanra talán eljutottunk erre a szintre. Ezt főleg a visszajelzések miatt mondom, amelyek egyértelműek, s olyan művészekről érkeztek, mint Kocsis Zoltán, Baráti Kristóf vagy Várdai István. Mindenki arról számol be, hogy milyen örömet jelent számára a közös munka. A Győri Filharmonikus Zenekar most olyan színvonalat képvisel, ami büszkén vállalható. Az elmúlt évad második fele különösen parádés volt, hiszen Keller András rendkívül szuggesztív próbákat és koncertet tartott, akárcsak Kobayashi. A dirigens a hangversenyt követően azt mondta, már olyan nálunk a hangzás, mint a világ vezető zenekaráinál. A japán nagykövet – aki kiváló együtteseket hall rendszeresen – szintén gratulált a társulathoz, kiemelve a legjobb szólistáinkat, s szintén a legjobbakhoz hasonlított minket. Idén vendégszerepelt nálunk Cyprien Katsaris. A zongoraművész szintén felsőfokban nyilatkozott rólunk, és azt mondta, szeretné, ha mindez folytatódna. Emellett velem kíván kamarázni. Először azt hittem, csak viccel, hiszen most lettem 62 éves, de aztán a Richter Teremben Brahmsot, Bartókot, Weiner Leót játszottunk egy egész délutánon keresztül, s kiderült, ez utóbbi magyar zeneszerző is nagy

kedvence. Biztosan lesz még közös hangversenyünk... De említhetem a Ránki Dezsővel, Perényi Miklóssal és Jandó Jenővel adott, kiváló koncerteket is...

Most már nemcsak Győrött lépnek pódiumra. Úgy tűnik, sikerül betölteniük a regionális szerepet is.

– Igen, hiszen ez szintén a nemzeti kategória egyik feltétele volt. Más városokban is bérletsorozatokat rendezünk, például Mosonmagyaróváron, Pápán, Tatabányán és Sopronban is. Fontosnak tartjuk a határon túli, magyar területeket. Dunaszerdahelyen másodszer rendezünk bérletsorozatot. Amikor először léptünk fel, farsangi programmal, nagy sikert arattunk, de nem voltak sokan. A második koncerten már egyre többen lettek, s fellépésről fellépésre nőtt a nézőszám. A jövő évi bérletet pedig rengetegen vették meg. Mindezt folytatjuk. Jó zenészek igazolják vissza azt, hogy jó úton járunk, és ez a legfontosabb. Ha bárki eljön egy koncertünkre, meggyőződhet minderről.

Milyen érdekességek akadnak a jövő szezon programjában?

– Ránki Dezső mellett, aki A zene világnapján, október 1-jén játszik velünk, eljönnek hozzánk a Nemzeti Filharmonikusok, Kocsis Zoltánnal. Ennek azért is örülök na-

gyon, mert Zoli elvállalta, hogy a 2015-ös évnek rezidens művésze lesz a zenekarunknál. Négy koncertet ad nálunk: az elsőt az NFZ-vel, és fia, Krisztián lép pódiumra szólóként. Erre én beszéltem rá, különleges este lesz, nagy show a két Kocsis együttműködésével. Egyszer szólóesten is játszik, hogy pótolja a korábbi, elmaradt fellépését, majd Brucknert dirigál a zenekarunk élén. Együttünkkel is fellép, egy Rachmaninov zongoraversenyt adunk elő. Érdekes, hogy a 2014-15-ös szezonban Ránki Dezső mellett szintén jön a fia, Fülöp, aki majd Gilbert Varga vezényletével szólózik. Nagyon örülök neki, Martonvásáron hallottam, szenzációsan zongorázott. Szóval, gondolunk a muzikusok következő generációjára is...

■ A külföldi fellépések szintén sokasodnak?

– A zenekarnak megint lesz Bécsben, a Musikvereinben koncertje. Ez is bérletes hangverseny, Perényi Miklóssal egy Dvořák-csellóversenyt játszunk, és felhangzik Csajkovszkij „Patetikus” szimfóniája is, 2015 tavaszán. A jövő szezonban ismét jön Kobayashi. José Cura is fellép nálunk, koncertjén a sztárvendég Rost Andrea. Ezt a hangversenyt az addigra elkészülő új, Audi Arénában rendezzük. Szép szezont tervezünk, folytatva az előző évek hagyományát. Ez azért is érdekes, mert amikor az első programot összeállítottuk, azt mondtam Fülöpnek, az lesz a nehéz, hogy mindig felülmúljunk az előző esztendő. Azóta – szerencsére – mindig sikerült kicsit emelni a léceket...

■ Ön szerint minek köszönhető ez a fejlődés? Mi történt az együttessel, mi változott ebben az öt esztendőben?

– Munka. Ez az, amit nem lehet megkerülni. Nagyon sokat próbálunk, mindig azt mondogatom a zenészeimnek, csinálják meg, amit kérek, mert úgyis tudják, addig nem hagyom abba, amíg az nem szólal meg, amit szeretnék. Máshol, nagynevű együtteseknél is előfordul, hogy nyolc zenész megvalósítja a karmester instrukcióit, a másik hat azonban nem. Én addig folytatom, amíg mind a tizennégyen el nem játsszák, amit kérek... Behajtom, amit akarok. Az egyik fontos alapelv, hogy a zenekar technikai színvonalát – artikuláció, intonáció, hangzás, hangképzés, formálás, belső dinamikák, ritmusok – tökéletesítsük. Ezek az alapok. Erre minden zenekart állandóan tréningezni kell. Jó módszer, például a Fesztiválzenekarunknál, hogy a fúvósok befújáshoz Bach-

korálokat játszanak. Így nagyszerűen lehet gyakorolni hangzásarányt, színeket, hangképzést, és intonációt. Ezt a metodikát szeretném Győrben is rendszeresíteni. Mi azért játszunk sok Mozartot, Haydn-t, mert ezekből a művekből derül ki leginkább, hogy egy zenekar milyen nívójú. Egy Mozart-szimfóniában azonnal kiderül, ha valaki hamis, nem jól artikulál, vagy nem igazán jó ritmust játszik. Így van ez Beethoven, Brahms műveinél is. Ugyancsak a fejlődésünket segíti egy remek újításunk, a tokyoi Musashino Akadémiával (ahol én még mindig tanítok) életre hívtunk egy közös projektet. Ennek lényege, hogy az ott végzett növendékek közül kiválasztok, és meghívunk éves szerződéssel néhányat a győri együtteshez. Számukra ez egyfajta posztgraduális képzést jelent.

■ Hogyan sikerült beilleszkedniük?

– Nagy örömmel jönnek, ráadásul jótékonyan hatottak a munkamorálra, mert rettenően hajtanak, és így a többiek sem akarnak lemaradni mögöttük. A zenekar pedig befogadta a hét japánt. Jó barátságban vannak a három hegedűssel, két brácsással, egy nagybőgőssel és az egy oboással. Remek mix született. A hangulat a társulatban pedig egyre jobb és jobb. Persze emellett mindenkin számon kérem a tudást és a megfelelő hozzáállást. Rengeteget dolgoznak, igyekszem jó karmestereket hívni, hiszen az mindig élmény egy zenész számára. Úgy vélem, olyan muzikusok jönnek, akik fejlesztik a zenekart. Zenei irányvonaluk pedig nyilvánvalóan egyezik azzal, amelyet én követek, és még a Zeneakadémiáról hoztam magammal, a hetvenes évek szuper pedagógusgárdájától. Büszke vagyok a mestereimre, és most már a Győri Filharmonikusokra is.

■ Gondolom, az is segítette a fejlődést, hogy a város szintén támogatta az együttest.

– Így igaz, sokat köszönhetünk nekik, most például kaptunk néhány szolgálati lakást, ahol a japán zenészeink lakhatnak. Természetesen azért el tudnám képzelni azt is, hogy a mostani, „óriási” fizetésnél többet kapjanak a művészeink, mert a közalkalmazotti lehetőségek kicsit behatároltak... De egyébként nincs okom panaszra. A zenészeim örömmel muzsikálnak, felszabadultan, jó a próbahangulat. Nekem ebben annyira a szerepem, hogy a szigorúság mellett humorral, önironiával dolgozom. Mindig igyekszem dicsérni. A zenész ugyanis érzékeny, s bizony, együtt hívunk életre egy

produkciót. A hangversenyek sikere nem az én érdemem, hanem a zenekaré.

■ Mi a következő öt éves terv?

– Szeretnénk markánsabban megjelenni a nemzetközi piacon, amellet, hogy Szlovákiában bérletet indítottunk, és Ausztriában is játszunk. Az elsődleges célunk az, hogy a régiót magas szinten lássuk el. Örölnék, ha egy-két távolabbi országba is eljutna a zenekar. Tárgyalunk most is erről. Nagyon bízom benne, hogy végre Japánban is felléphetünk. Szeretném elvinni a zenekart egy turnéra, utána biztosan kapunk majd újabb és újabb meghívásokat, hiszen magas szinten muzikál az együttes. Fejlődni persze mindig lehet. A színvonalat nem megtartani kell, hanem folyton folyvást fejlődni. A művészetben nincs stagnálás, csak mozgás. Szeretném, ha a Mahler-Bruckner vonal is erősödne. Most már ott tartunk, hogy képesek vagyunk egy jó, klasszikus szimfóniát eljátszani, ami a legnehezebb. A következő lépésben a kortárs zenét kell meghódítani, a XX. és XXI. századi muzsikát, e felé kellene fejlődni. Van kamarazene bérletünk, amelyben az együttes tagjai lépnek fel. Kamarazene nélkül ugyanis jó zenekar nem létezik. Hiszen a zenekar nem más, mint egy nagy kamaraegyüttes. Amikor próbálunk, elmondom, hogy kire kell figyelni, reagálni. Mozaikként rakom össze a darabokat. Nem hiszek abban, hogy a karmester varázsol. A munkában hiszek. Varázsolni akkor kell, ha kész a darab, akkor lehet még egy lapáttal rátenni. Minden művész dolgozik, gyakorol, mert e nélkül ez nem megy, de ez nem is baj. 62 év tapasztalatával mondom ezt. Játszottunk egy nagyon szép koncertet, egy nappal később pedig még jobb lehetett volna... De ettől nem kell frusztrálnak lenni. Dolgozni kell, nyugodt körülmények között. Nem szeretem a hisztis karmestereket. Én arra törekszem, hogy mindenki úgy menjen haza, hogy érezze a fejlődést. Azt hiszem, ez az egyik titok a győri együttesnél. A másik pedig az, hogy még a taxis is arról beszél, ha beszáll az autójába, hogy a zenekar mennyit fejlődött. Létezik egy nagyon jó értelemben vett városi hűség az együtteshez, és ez nagyon jó érzés. Az a beszédtema mindenütt, hogy milyen jó volt egy-egy hangversenyünk. A bérleteink száma pedig közel ezernégy-száz. Ez a korábbi sokszorososa. Annak pedig külön örülök, hogy a közönség megszólít, milyen jó volt a múltkor eljátszott Dávid Gyula-mű, és azt kérik, legyen máskor is Bartók és Sztravinszkij...

R. Zs.

„Találja meg mindenki a zene örömét!”

Csaba Péter a maximumra törekvésről, az állandó változatosságról

Már a harmadik szezont kezdte a MÁV Szimfonikus Zenekar élén Csaba Péter. A művész erre az évadra is izgalmas programot állított össze, hiszen olyan művészek érkeznek, mint Rados Ferenc, Vásáry Tamás vagy Helen Donath, s a következő évadtól tiszteletbeli vendégkarmesterük lesz Kobayashi Ken-ichiro. A hét bérlet-sorozat harminchat koncertjén népszerű és ritkán hallható produkciók is felhangzanak. Igazán ünnepi lesz ez a szezon, hiszen a MÁV Szimfonikus Zenekar 2015 májusában ünnepli fennállása hetvenedik évfordulóját.

■ Gondolom, most már egyre jobban értik egymást, könnyebben és gyorsabban reagálnak a muzsikuskok a kéréseire...

– Egy ilyen viszonyban, mint ami a zenekarré és a karmesteré, az együttesnek éreznie kell, majdhogynem kitalálnia azt, amit a dirigens szeretne. Ehhez persze éppen olyan fontos, hogy a karmester tudja, hogy mit és mennyit kért, s hogy meddig tud elmenni. Én mindig a maximumra, azaz a felé töreksem. Számomra is fontos volt, hogy megismerjem, mire képes a zenekar, nemcsak a közös játékban, hanem egyénileg is. Ehhez pedig időre van szükség, hiszen a hangszeres és az emberi kvalitásokat egyaránt fel kell mérni. Az is egy tudomány, hogy kit hogyan lehet kezelni, kinél mi vezet eredményre. Az együttesnél az is kérdés, hogy az a jó, ha többet dolgozunk, vagy az, ha másképp próbálunk? Most már úgy vélem, a zenekar is ismer engem. Amikor a MÁV Szimfonikusok vezetője lettem, még nem volt meg a szabadságnak az a lehetősége, mint most. Fontosak a nagy lélegzések, a spontaneitás. Hogy egy koncert alatt mindez olyan legyen, mintha improvizálnánk. Teljes szabadsággal, mégis precízen játszunk. Ez nem könnyű dolog. Ehhez időre van szükség, de a két, közös szezon alatt sokat fejlődött. A vonósok mellett a fúvósok

hangzását is állandóan javítani és csiszolni kell. Lélegzésben, frazeálásban, színben sokat haladtunk, javultunk. Ami talán a leglényegesebb, hogy a muzsikuskok sokkal jobban hallgatják egymást. Ugyanis az a fontos, hogy belülről szülessen egy ritmus, egy belső összetartozás, s hogy mindnyájan egy lélegzetre muzsikáljanak. Persze mindig próbálunk tovább és tovább menni.

■ A zenekar hogyan éli meg mindezt?

– Az együttesből is sokan, s egyre többen kérik, hogy próbáljanak, ha valami nem szól elég jól. Mindenben szükség van egyéni árnyalatra, belső egyensúlyokra. Ezek a dolgok javulnak is, de csak hosszú folyamat eredményeként. Állandóan foglalkozni kell mindezzel, mert nagyon könnyű visszaesni. Ezért is fontos számomra, hogy olyan embereket hívjak meg vendégnek, olyan zenészeket, akik nemcsak szólisták, előadóművészek, hanem jól dolgoznak egy együttesrel is. A velük való munkától a zenekari tag is gazdagodik, s valóban partnerré válik. A legtöbbit én magam is a nagy művészekkel való együttműködésből tanultam. Ezért hívtam meg a MÁV-hoz például Menahem Presslert, s több olyan művészt, akitől tanulhatnak. Nagy dolog ugyanis felnőni a hívójukra. Ezt kell folytatni, a kis

együttesekben is. A zenekari játékos formálása, fejlesztése nemcsak abból áll, hogy eljátssza a nagy szimfóniákat, hanem abból is, hogy előadja a kamaraműveket. Más ugyanis akkor a felelősség, s éppen ezért fontos ennek kombinációja, a folytonos ritmusváltás. Hogy állandóan élénkek maradjanak, ezzel foglalkozom állandóan.

■ Milyen munkamódszereket alkalmaz?

– Nem kiabálok a zenekarral, nem mondom soha azt, hogy ez rossz vagy jó. Hanem csak annyit, hogy ezt próbáljuk így és próbáljuk meg másképp is. Ekkor hallják igazán a különbségeket, s jönnek rá, mi a megfelelő játékmód. Annyi árnyalat, annyi szín van a zenében! Ez az állandó élénkség nagyon fontos a munkában és a játékban.

■ Mit tervez a zenekar- és a repertoárépítésben a következő időszakban?

– Akkor beszélhetnénk zenekarépítésről, ha három éven keresztül csak az építkezéssel kellene foglalkoznunk, de mi eközben koncertezünk folyamatosan. El kell adni a bérleteket, de persze azért az építkezés folytatódik. Ahogy szükség van arra is, hogy az egyes muzsikuskok is megtegyenek mindent a játékuk fejlesztéséért, s érezzék az együttes fontosságát, azt, hogy ez az ő zenekaruk. Úgy vélem, már kezdik érezni. Korábban is jó társaság volt a MÁV, de azt látom, van belső fejlődés, s látják a megfelelő irányt. Közben próbálok a zenekar számára is változatossá tenni az évadot. Lényegesen tartom, hogy ne csak a közönségre gondoljunk, hanem a muzsikuskok is találjanak olyan élvezetes darabokat, amelyet keveset, vagy soha nem játszottak. Fontos a stílusok változatossága. Azt szeretném, hogy a zenészek is megtalálják a zene örömét, amit én magam már jól ismerek. Tudom, hogy mi az, hiszen sok évtizede művelem ezt. A zenei programok kreálásával szintén fontos része az életemnek. Rengeteg zenekarnak és temérdek műsort készítettem már. Tudom, hogy mi az, ami mind a közönséget, mind az előadókat a megfelelő irányba vezeti. Egyébként arról se feledkezzünk el, hogy örülnünk kell annak, hogy még egyáltalán zenélhetünk. A mai világban ugyanis sokan úgy vélik, háromszáz éves zene nem kell már senkinek. Pedig

épp most éljük azt a kort, amelyben ezt a muzsikát minél többfelé el kell vinni, és hinni kell benne. Annak, aki ma született, annak minden új.

■ *Önt ismerve, lesznek azért különleges programok is...*

– Emlékszem, volt egy francia estünk, amelynek műsorában Russell darabja is helyet kapott. A zenekar és a közönség először értetlenkedett, hogy mi ez, kinek játszunk ilyet. Megmondtam, higgyék el, ha valamit műsorra tűzök, akkor az jó lesz, érdekes,

ennyi bizalommal legyenek már irántam. Aztán a próbáktól kezdve a zenekar is nagyon élvezte a kompozíciót, s örületes sikerre volt a darabnak a Műpában. Akadnak még más, érdekes, izgalmas szerzők a huszadik században.

■ *Mit szól abboz, hogy a Walesi bárdok musicalt is előadja az együttes?*

– A MÁV Szimfonikus Zenekarnak éppen az a jellemzője, hogy sok mindent csinál. Fontos, hogy egy együttesnél létezzen egy tiszta és jól érzékelhető irány, koncepció.

Reagálni kell azonban olyan projektekre is, amelyek érdekességet jelentenek, s a szezon programjába belefér egy-egy ilyen kirándulás is. Filmzenét magam is többször vezényeltem, a jól összeválogatott művek komoly kihívást jelentenek, így egyáltalán nem zárkózom el ettől. Arról nem is beszélve, hogy korábban zongoráztam, 13 évesen például jazzt játszottam, és nagyon élveztem. A zenekar is kirándulhat más műfajokban. Megvan ugyanis az az identitása, hogy mindig értékes és érdekes újdonságokat ad elő. R.Zs.

Újrakezdés – túl a krízisen (?)

Muzsikálni – jól és jó hangulatban

Nehéz év van a Miskolci Szimfonikus Zenekar mögött, de az újabb hírek már a tervekről és a lendületről szólnak. Miskolc város vezetése májusban kérte föl Gál Tamást arra, hogy az új évad műsortervét összeállítsa. A karmester örömmel mondott igent, s azt mondja, nem csalódott, a zenekar mindig is az egyik legjobb magyar együttes volt. Élete kétharmadát mostantól a városban tölti, s bízik abban, hogy jó hangulatú és kiváló koncerteknek tapsolhat majd a miskolci közönség.

■ *Amikor megkereste a miskolci önkormányzat azzal az elképzeléssel, hogy vállalja el a Miskolci Szimfonikus Zenekar művészeti irányítását, mi volt az első reakciója? Milyen emlékeket őrzött az együttesről?*

– Már akkor, amikor 1985-ben diplomáztam a Zeneakadémia karmesterképzőjén, ezzel a zenekarral léptem pódiumra, de előtte is dolgoztam a miskolci társulattal néhányszor, így több mint harminc esztendeje ismerem az együttest. Később, néhány évente megfordultam a zenekarnál, legutóbb tavaly vezényeltem. Most, hogy néhány hete dolgozunk, ismét megbizonyosodtam arról, hogy a miskolciak a legjobbak közé tartoznak. Vádolhatnak, hogy elfogult vagyok a saját együttesemmel, hiszen egy család vagyunk, de az talán a lelkesedésem is látszik, hogy büszke vagyok a társulatra, és bízom a közös sikereinkben!

■ *Örülök, hogy így látja, mert szegény társulatnak elég viszontagságosra sikeredett az elmúlt szezonja...*

– Minden együttest megviselnek a változások, de egy ilyen komoly csapat szakmailag mindig a legjobbat akarja kihozni magából. Úgy látom, vágynak is arra, hogy megmutassák, a zenekar rászolgált az elmúlt ötven évben az elismerésre, és a jövőben is ezen dolgozunk majd. Most azt érzékelem, hogy kölcsönösen nagyon vágytunk egymásra, s bízom abban, hogy ez a kegyelmi állapot sokáig kitart. A legjobbat játszani, a lehető legjobban, és a legjobb hangulatban. Sokszor, sokáig el tudtam ezt érni. Új arc vagyok még itt, de az „első szerelem”-érzés már bennem van, a zenekar érzései pedig majd kiderülnek. Ez pedig az idő során átalakul szeretetté, megbecsülésé, tiszteletté, épp, mint a házasságban.

■ *Sok vendéget hívtak meg, hiszen vezényli majd az együttest például Vásáry Tamás, Oliver von Dohnányi, Izaki Maszabiro, Mika Eichenholz, Kovács János, Medveczky Ádám, Török Géza, Héja Domonkos...*

– A zenekar profiljába korábban is beletartozott, hogy különböző karakterű dirigenseket hívtak meg, és a közönség is szívesen

meghallgatta, hogyan szól a kezük alatt az együttes. Számomra szintén fontos, hogy jöjjenek azok, akiktől a társulat tanulhat. Viszont nagyon okosan kell eltalálni az arányt, hogy mennyit vezényeljen a művészeti vezető, és mennyit a vendégek. Úgy vélem, ennek 45%-nak és 55%-nak kell lennie. S persze az sem mindegy, hogy a zenekar és a karmester kapcsolata melyik szakaszában tart. Nem jó, ha kisajátítja, de az sem, ha nincs eleget jelen. Nemrég Miskolcra költöztem, így napi kapcsolatban leszek a zenekarral és mások dirigálását is meghallgatom.

■ *Hogyan sikerült a programot ilyen gyorsan összeállítani?*

– Már a tárgyalások alatt tanulmányoztam a zenekar profilját, és olyan műsorokon gondolkodtam, amelyeket a helyi közönség szívesen fogad, és a zenészek számára is élményt, s persze kihívást jelentenek. Nagy lendülettel láttam munkához, és jó csapatot találtam itt, de ami talán a legfontosabb, éreztem, hogy a közönség számít a zenekarra. Hosszú távon fontosnak tartom, hogy a zenekar repertoárja minden irányban bővüljön. Folyamatosan figyelniük kell a publikum igényeire, közvetlen kapcsolatot fenntartani velük, hogy mindig tudjuk, milyen feladataink vannak, hogyan tudunk szolgálni. Ezért az új Mester-bérletünk részeként közönségtalálkozókat szervezünk, s a koncertek után lehetőség lesz beszélgetésekre is a művészekkel. A zenekar a közönségért van. Nem zenélhetünk az elefántcsonttoronyban, küldetésünk, hogy elvi- gyük a zenét az emberekhez, átadjuk azt a magával ragadó élményt, amit mi, muzsikusok is átélünk. Ezért indulnak új sorozatok,

így a kismamáknak szóló Szív-hang című koncertek, vagy a piciknek szánt babakoncertek. Szeretnénk nagyobb részt vállalni a tehetséggondozásban, ezért a helyi ifjúsági együtteseknek szintén lehetőséget biztosítottunk a bemutatkozásra. Folytatódik a gyerekkoncert sorozatunk, az ifjúsági hangversenyeink, az újévi, a promenád koncertek, és még sorolhatnám. Tehát megőrizzük mindent, amit a közönségünk szeret.

■ Mi lesz az első tennivalója művészeti vezetőként?

– Szeretném a legtöbbet kihozni a zenekarból, és vannak természetesen terveim is erre, de először meg akarom ismerni az

együttest, a helyi szokásokat, a közönséget... Én lojális demokrácia párti vagyok, s úgy vélem, a zenekarról dönteni nem lehet nélkülük. De azt is tudni kell, hogy a döntések felelőssége az enyém. A próbateremben és a koncerten nincs demokrácia. Az egyéni energiákat a karmesternek kell egy irányba terelnie, azok ugyanis összeadódnak.

■ Miként vélekedik, hogyan tud majd együtt dolgozni az ügyvezető asszonnyal?

– Ritka helyzet, hogy egyszerre két új vezető kerüljön egy együttes élére. Egyszerre pályáztunk, úgy gondolom, hogy nagyon jól tudunk majd együtt haladni, már csak azért is, hiszen a húsz év alatt a MÁV Zenekarnál

öt igazgatóval dolgoztam, s mindenkivel eredményesen folyt a munka. A lényeg, hogy a vitás kérdéseket közösen kell megbeszélni, a végeredményt pedig együtt kommunikálni.

■ Milyen élményt jelentett most az első közös munka?

– Jót vártam, de ehhez képest is nagyon kellemesen megleptek egy nehéz, válogatott műsorral. Gyorsan és jól lehet a miskolciakkal dolgozni. Remek muzikusok ülnek az együttesben, s ez a lényeg. Most a Carmina Burana bemutatójára készülünk, nagy örömmel számomra, hogy könnyedén megtöltöttük a sportszarnokot. A miskolci közönség számít ránk, és ez jó érzés. *R. Zs.*

Régi kerékvágás, sok-sok újítás

Új vezetés, új sorozatok és új helyszín. Mindez jellemzi a Miskolci Szimfonikus Zenekar új évadját. A nemrég kinevezett ügyvezető, Szászné Pónuzs Krisztina, aki korábban egy rövid ideig dolgozott már az együttesel, nagyon örül, hogy jól fogytak a bérletek, ami tükrözi a közönség szeretetét. Az anyagi helyzetükről pedig azt mondja, nehéz, de stabil, s bizik abban, hogy azért javul majd a továbbiakban a helyzet.

■ Melyek az első feladatok, hogyan indult az évad?

– Az eltelt néhány hónap szerencsére elegendő volt arra, hogy adminisztratív téren minden a helyére kerüljön, és azokat az ügyeket is sikerült rendezni, amelyek gyors beavatkozást igényeltek. Sok új kollégával kezdtünk májusban, de mostanra már szé-

pen összerázdódtunk. Kiválóan dolgoznak, s egyre jobban alakul a csapat.

■ A zenekarnál történtek változások?

– Bár tanultam zenét, rajongok érte, van hozzá affinitásom is, és az együttest szintén ismerem, hiszen sok éve hallgatom az előadásait, de nem vagyok művészember. Úgy szeretnék igazgatni, hogy a szó szoros értelmében csak az ügyeket vigyem, minden más kérdésben döntsön a művészeti vezető. Ő az, aki határoz a vendégművészek szerződteséről, és arról is, hogy ki milyen feladatot lát el a zenekarban. Gál Tamás most kezdett dolgozni a társulattal, most méri fel a zenekart. Annak viszont nagyon örülök, hogy pozitív az együttes hozzáállása, jók a próbák, a muzikusok lelkesek. A visszajelzésekből az derül ki, örülnek, hogy Gál Tamás lett a művészeti vezető. Sokáig kiválóan irányított egy együttest, tanított is, ami – úgy vélem – szintén rengeteget számít. Azt érzem, kölcsönösen örül egymásnak a dirigens és a társulat, a vezető tudja motiválni őket, s ez mindenkit még jobb teljesítményre ösztönöz.

■ Egy korábbi beszélgetésben említette, hogy a közönség szereti az együttesét, ezt az is jelzi, hogy remekül fogytak a bérletek...

– Így igaz, s olyan visszajelzéseket kaptunk, hogy kiváló bérleteket raktunk össze, neves szólisták érkeznek Miskolcra. Tényleg elkötelezett publikum a miénk, szívvel-lélekkel támogatja az együttest. A közönség örül, hogy ismét minden vissza-

tért a megszokott kerékvágásába. Azért igyekszünk újdonságokat is kínálni: a diósgyőri vár hangulatos lovagtermében is adunk majd koncerteket, hiszen remek az akusztikája, emellett a Zenepalotában kamarazenei sorozatot indítunk. Lesznek kismama- és babakoncertek, s a három év alatti kicsiknek is szeretnénk izgalmas zenéi élményeket kínálni. A miskolci középiskolai kórusokkal szintén együttműködésre törekszünk, hiszen kiváló együttesek vannak, s a gyerekekre is erősen hat, ha egy professzionális zenekarral muzsikálhatnak. Újdonság az is, hogy a Generali Arénában egy nagyszabású koncertet adunk, amelyen a Carmina Burana csendül föl, s szeretnénk évente legalább egy ilyen produkciót műsorra tűzni.

■ Milyen most az együttes anyagi helyzete?

– Nehéz, de stabil. A tavalyi évhez képest kisebb a költségvetésünk és nagyon szoroson kell gazdálkodnunk. Az országos probléma, hogy hiába adott a minisztérium többlettámogatást, ugyanekkora öszszeggel csökkent mindenütt az önkormányzati büdzsé, és ez a miskolci együttest is érintette... Annak viszont nagyon örülünk, hogy több nyertes TÁMOP pályázatunk is van, s ennek keretében például lehetőséget kaptunk arra, hogy még inkább megjelenjünk az iskolákban, valamint a fiatalok szabadidős tevékenységeiben. Ha a bérletek és a koncertek elindulnak, akkor azok is haladnak az útjukon előre. Most már minden a normál kerékvágásba került, bízom hát abban, hogy szép és eredményes évadunk lesz.

Jubileumi fesztiválok és új művészeti vezető

Mérei Tamás bővíti a zenekart és jegyirodát épített

Kiváló nyarat zárt a szombathelyi Savaria Szimfonikus Zenekar, hiszen nagy sikert aratott a harminc éves fennállását ünneplő Bartók Szemináriumon és Fesztiválon. Majd saját rendezvénysorozatukkal is jubiláltak, hiszen az Iseumi Szabadtéri Játékok fél évszázaddal ezelőtt nyitotta meg a kapuit. Emellett az együttes vezetője, Mérei Tamás lovagkeresztet vehetett át eddigi munkája elismeréseként. Az őszt pedig már az új vezető karmester, Madaras Gergely irányításával kezdik, tizenkét taggal bővül a zenekar, végre új hangszerekkel is gazdagodnak, sőt még saját jegyirodája is lesz a társulatnak.

– Azt mondta, hogy nagyon örül, mert mindig szeretett volna Magyarországon dolgozni, és nemcsak meghívottként. Szereti a zenekart, és örül annak a lehetőség-halmaznak, amellyel Szombathelyen találkozott, hiszen van nyári fesztiválunk, szerepelünk egy kortárs zenei szemináriumon, s az együttes még opera-bérlettel is rendelkezik. Várnak ránk külföldi utak, mindez izgalmas számára is. Arról nem is beszélve, hogy a társulatot is jónak tartja.

! Hogyan fogadta az együttes?

– Emlékszem, amikor a Müpában koncerteztünk, azzal jöttek ki a zenészek a próbáról – akik sokakkal dolgoztak már, óriási tapasztalatuk, a rutinjuk és a karmesterekkel kapcsolatos tudásuk –, hogy rácsodálkoztak arra: már eljött a szünet ideje... Azt mondták, egyetlen pillanatra sem unták a közös munkát. Kérdés az is, hogy melyik zenekarnál mitől lesz próba közben csend. Nekem az a tapasztalatom, hogy a szigortól nem csendesedik el a terem, a muzsikusok csak akkor hallgatnak, ha az illető karmester – alázatossággal párosult – hatalmas tudással rendelkezik. Gergő esetében mindig csönd van. Pusztán az, hogy valaki 29 évesen eléri azt egy zenekarnál, hogy egyetlen szó elhangzása nélkül teljes csöndben próbálnak, az tényleg az elismerés jele. Nagyon kevesekhez viszonyul így a társulat.

az Iseumi Szabadtéri Játékokon Verdi Traviata című operája is az irányításával hangzott fel. Így rögtön két teljesen különböző programmal lépett a muzsikusok és a közönség elé. A klasszikus, vezetői karmester feladatköre egyébként már öt esztendeje nincs betöltve nálunk, nagyon nehéz ugyanis erre a posztra megtalálni a megfelelő embert. Vásáry Tamás a tiszteletbeli elnök-karnagyunk, és a jövőben is az marad, de szükség van arra, hogy valaki a napi munkában is részt vegyen. Madaras Gergely – annak dacára, hogy ilyen fiatal – már olyan tapasztalata van, annyira tehetséges, hogy rendelkezik azzal a komplex művészeti látásmóddal, ami ehhez a pozícióhoz elengedhetetlen. Nagyon jól próbál, karizmatikus az előadásokon, és emberileg is kiválóan beilleszkedett a csapatba. Nyelveket beszél, van operai tapasztalata is. Nemzetközi renoméja sem elhanyagolható, hiszen 24 év után, amikor először rendeztek a londoni National Theaterben Varázsfuvola-bemutatót, akkor a premiért ő vezényelhette, ami óriási dolog. Emellett a dijoni zenekarnál is vezető karmester.

! Hogyan találtak rá?

– A Művészetek Palotájában, a Szimfonikus felfedezések sorozatában együtt koncerteztünk. Akkoriban még nem volt olyan gyakori fellépő itthon, mint mostanában.... Mind a próbákat, mind a koncertet követően a zenekar el volt ragadtatva a dirigentstől, aki egyébként remek fuvolista. Úgy vélem, nagyon jó társ lesz Vásáry mellett. Jól sikerült a nyári bemutatkozása, hiszen túl vagyunk egy kortárs Eötvös-koncerten, egy Traviatán, most Strauss következik, majd Mahler V. szimfóniáját dirigálja. Gergelynek rendkívül széles a repertoárja, s egyéb hangversenyeket is vezényel. Abban állapotunk meg, hogy két esztendő múlva együtt döntünk a folytatásról. Már most részt vesz a próbajátékokon, öt bérletes hangversenyt dirigál a szezonban, s a Művészetek Palotájában adott koncertnek is ő lesz a karmestere, január 18-án.

! Mit szolt a fiatal művész a szombathelyi felkéréshez?

! Régi álma vált valóra, hogy bővítik az együttest...

– Igen, tizenkét új státuszunk lett, próbajátékok sora zajlik nálunk, s az év végéig betöltjük ezeket a helyeket.

! Miből finanszírozzák mindezt?

– Bízom abban, hogy így olcsóbb lesz a működésünk, mint az eddigi, hiszen mostanáig kiegészítővel dolgozott a zenekar. Az előadó-művészeti törvény pedig leginkább a státuszban lévő muzsikusok számát honorálja. Októbertől vesszük fel a tagokat, és abban is bízunk, hogy akkor januártól már a minisztériumtól kapott pénz is növekszik, s ezzel párhuzamosan a várostól is többet kapunk majd.

! Lett új vezető karmesterük is, Madaras Gergely személyében, szeptember 1-jétől.

– Január óta ő a jelöltünk, s már nyáron, a Bartók Szemináriumon is dirigált, hiszen mi adtuk a nyitókoncertet vezényletével, aztán

■ *Már együtt tervezték a szezont is? Volt, amit Madaras Gergely kért?*

– Igen, már együtt tárgyaltunk a programról, hiszen szeptember 1-jétől szól a szerződése. Nem konkrét darabokat kért, hanem a koncepció volt számára a fontos, az, hogy legyen sokféle, hogy megismerje minél jobban a társulatot. Ez az ő ötlete volt, de mindenki remeknek tartotta és örömmel támogatta.

■ *Említette, hogy szeretne bangszerbeszéréseket is. Milyen instrumentumokkal gazdagodtak?*

– Esz-klarinétot már tudtunk venni az idén, de folytatjuk a bevásárlást...

■ *Beszélt arról, hogy szeretne buszos utakat szervezni a koncertjeikre. E téren történt előre lépés?*

– Szeretném megteremteni ennek a feltételeit. A 12 fős bővítésből egy fő nem zenész lesz, hanem irodai alkalmazott, és éppen ilyen feladatokat végez majd. Jegyirodát fogunk építeni az év hátralévő részében. Mióta

működik a zenekar, még sosem volt külön jegyirodája, a portán, a gazdasági irodában árultuk a jegyeinket. Most már, hogy van izeumi fesztivál, ez nagyon méltatlan helyzet. Lesz végre saját parkolónk, ez is óriási dolog, évek óta küzdünk érte. Ehhez kapcsolódóan a saját irodánkban lesz egy ember, aki csak a jegyértékesítést végzi, s a szervezéssel is foglalkozik majd egy új munkatárs.

■ *Szükség is van minderre, hiszen jelentősen nőtt a közönség létszáma az utóbbi években...*

– Hadd mondjak egy konkrét példát. Az alap, a Szimfónia-bérletünk tavaly 100%-ban elfogyott, valamennyi előadása telt házas volt. Pótszékre is egyre többször van szükség, hiszen az idén még többen vetek belépőt. Az Iseumban fellépett nálunk Ramón Vargas, s szeretnénk, ha a világ élvonalába tartozó sztárok rendszeresen szerepelnének Szombathelyen. Ebben a szezonban Shlomo Mintz hegedűművész érkezik hozzánk áprilisban, Csajkovszkij játszik majd.

■ *Ráadásul a világsztár is hírét viszi az együttesnek...*

– Így igaz. Magyar Salzburgot szeretnék teremteni itt. A világ harmadik legnagyobb izeuma van Szombathelyen, ötven esztendeje működik operajátszó-helyként, a fesztivál a nyár egyik kiemelkedő eseménye, s mindez mutatja a fejlődés irányát. Van egy Vásáry Tamásunk, akit ismernek a világban, a tiszteletbeli elnök-karnagyunk, lett egy kiváló, új vezető karmesterünk, Madaras Gergely, aki nagyon fiatal, és szép karrier előtt áll. Jól fejlődünk, bővülünk, ezt jelzi a jegyiroda, a parkoló is. Telházások a koncertjeink. Van az extra projektjeink, amelyeket kiegészítünk jótékony koncertekkel is. Indítottunk egy érdekes kezdeményezést, amelynek az a neve, hogy Fogadj örökbe egy parkot. Havonta kivonulnak a zenészek, és föl-szedik a szemetet. Példát mutatunk ezzel, bebizonyítjuk, hogy egy művész is lehet környezettudatos, emellett ebből az is látszik, hogy a zenészek szeretik a városukat, hajlandóak érte tenni. Exkluzív kártya programunk is van, a saját magazinunkat most már másfél éve jelentetjük meg, negyedévente, 24 oldalon. Sok olyan elemből áll ez az erőter, amelyről azt merem mondani, hogy itt Salzburgh-szellemiségű helyszínen születik.

■ *A következő szezonból mit emelne ki?*

– Vásáryval folytatjuk a Beethoven-szimfóniák élő dvd-felvételét, ami óriási értéket jelent. Lencsés Lajos is jön hozzánk, olyan oboázást, mint az övé, nem nagyon lehet hallani. Nagybetűs zenész, nagyon várjuk. Ligeti András szintén érkezik, ő rég járt nálunk. Abban bízom, hogy miután Szombathelyen az utóbbi években 45%-kal nőtt a GDP, több az iparüzési adó, mindez megteremti annak a lehetőségét, hogy a városban a szimfonikus zenekar léte, támogatottsága már reális álommá váljon. Nagyon határozottan meg kell értetni mindenkivel, hogy mennyi mindent köszönhet a város a zenekarnak. Ez talán valamelyest sikerült is, hiszen a választási füzetekben szerepel az Iseumi Nyári Játékok.... Úgy érzem, a lovagkereszt sem nem nekem szól, hanem annak a közös munkának, amelyet a zenekarral, a munkatársakkal végzünk. Ez az elismerés is bátorítást jelent ahhoz, hogy ebbe az irányba haladjunk tovább. A városban legyen mindenki büszke a zenekar dolgaira, az is, aki nem jár a koncertekre. Az Iseumi Szabadtéri Játékok szerves része a nyárnak, jövőre, az ötödik esztendőre megérett arra a helyzetre, hogy bővítsük a koncertszámot, s nyitó- vagy zárógálát tartunk, világsztár fellépővel.

R. Zs.

Budapest, Dijon, Szombathely

A Savaria Szimfonikus Zenekar új vezetője, Madaras Gergely 1984-ben született Budapesten. A Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola fuvola, zeneszerzés és hegedű szakjainak elvégzése után mesterdiplomáit a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem fuvola karán, valamint a bécsi Univerzitat für Musik und darstellende Kunst karmesterképzőjén szerezte. Egyetemi tanulmányai mellett elvégezte a Tanglewood, Lucerne és Aspen fesztiválok karmester-akadémiáit. Tudását olyan művészek mesterkurzusain tökéletesítette, mint Pierre Boulez, James Levine, Sir Simon Rattle, Sir Colin Davis, Mariss Jansons, Sir Mark Elder, Fabio Luisi és David Zinman.

2010 és 2012 között a manchesteri Royal Northern College of Music Leverhulme-ösztöndíjas dirigense volt.

2012-től és 2014-ig a londoni English National Opera Sir Charles Mackerras-ösztöndíjas karmestereként tevékenykedett, 2011 és 2013 között pedig Pierre Boulez asszisztens karmestereként vett részt a Lucerne Festival Academy munkájában. 2013-ban nevezték ki a francia Orchestre Dijon Bourgogne zeneigazgatójának és művészeti vezetőjének.

2010-ben, a karmesteri diplomahangversenye keretében a Bécsi Rádió Szimfonikus Zenekara élén a Musikkverein Nagytérmeben debütált. Azóta olyan társulatok élén lépett fel vendégkarmesterként, mint a BBC Filharmonikusok, Royal Scottish National Orchestra, Brüsszeli Filharmonikusok, Scottish Chamber Orchestra, Wrocław Filharmonikusok, Manchester Camerata, London Mozart Players, Orchestre Dijon Bourgogne, a szentpétervári Állami Ermitázs Zenekar, valamint a torinói Teatro Regio zenekara. Itthon a Magyar Rádió, M4V, Concerto Budapest, Savaria és BM Duna Szimfonikus Zenekarok, valamint a Nemzeti Filharmonikusok Grazioso Kamarazenekarának élén koncertezett.

Operakarmesterként 2013-ban az English National Operában mutatkozott be.

2011-ben a világ egyik legrangosabb karmesterversenyén, az 52. Besançon Nemzetközi Karmesterversenyen bejutott a három legjobb versenyző közé, és elnyerte az ARTE Live Web Különdíját. Szintén 2011-ben Magyar Zeneművészet kategóriában elnyerte a Junior Prima Díjat, valamint a Hungarofest Klassz Zenei Ösztöndíját. Kétszer jutalmazták Artisjus-díjjal a magyar kortárs zene kiemelkedő interpretálásáért.

Új irányok, új programok az NKA-nál

Rengeteg az ötlete, pontrendszer kíván például bevezetni a kollégiumok döntéseinél, és saját játszóhelyet is szeretne a Nemzeti Kulturális Alapnak, amellyel szintén a művészek bemutatkozását, jelenlétét támogathatnák. Doncsev András, az új alelnök az átlátható működést, a kulturális sokszínűség fenntartását ugyanilyen lényegesnek tartja. Mindezek megvalósításával azonban egyelőre várnia kell, hiszen a kormányzat azt tervezi, felülvizsgálja a kulturális finanszírozás rendszerét, s még kérdés az is, hogy milyen szerep vár a Magyar Művészeti Akadémiára. A döntés várhatóan ősszel születik meg.

■ *Amikor közös sajtóreggelit tartottak elődjével, L. Simon Lászlóval, akitől átvette a stafétabotot, tervei között említette, hogy fontosnak tartja, hogy a rendszer átláthatóbb legyen, teremtsen jobb helyzetet a pályakezdők számára, és továbbra is tartsa fenn a kulturális sokszínűséget...*

– A kérés, hogyan szüntessük meg a párhuzamos finanszírozásokat, az NKA elnökének, Balog Zoltán miniszternek kérése volt, már csak amiatt is, mert a kormányzat azt tervezi, hogy felülvizsgálja a kultúrafinanszírozás egészét.

■ *Mikorra várható mindez?*

– Már tavaly is többször szóba került, hogy szükség van ennek a rendszernek az át gondolására, hiszen a Magyar Művészeti Akadémia szintén számos feladatot kapott ezen a területen. Célszerű tehát megvizsgálni, hogy hol, milyen azonosságok vannak.

■ *Ezen a június végi beiktatáson azonban L. Simon László újságírói kérdésre azt válaszolta: „a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) a híresztelésekkel ellentétben nem „veszi át” a kulturális finanszírozást, csupán egy lesz azon reprezentatív művészeti szervezetek sorában, amelyek tagot delegálnak az NKA-ba.” Változott a helyzet?*

– Különböző elképzelések születtek arról, hogy mely testület, mely kérdésekről döntene. Az NKA, azaz mi is letettünk az asztalra egy elképzelést, de egyelőre még nem született döntés. Bízunk azonban abban, hogy az őszi folyamán választ kapunk ezekre a – most még – nyitott kérdésekre. Az NKA alelnökéként annyit tudok tenni, hogy igyekszem minél alaposabban megmutatni a Nemzeti Kulturális Alap erőit. Úgy vélem, a szervezet húsz éves jubileumára született kötet, amelyben számos korábbi vezető, támogatott megszólalt, valamint az ünnepeléshez kapcsolódó országjárás is felhívta a figyelmet a szervezetre.

■ *Gondolom, új alelnökként rengeteg terve, ötlete van a jövőt illetően is.*

– Említettem már néhány olyan közép- és hosszú távú elképzelést, amellyel lehetne csiszolni vagy tovább javítani az NKA működését. Lényeges az átláthatóság, és ez az NKA-ra teljesen igaz. Egykori pályázó-

ként azt is fontosnak tartom, hogy az egyes kollégiumok kidolgozzanak egy olyan pontrendszert, amely által az esetlegesen elutasított aspiráns is könnyebben megérti, hogy hol és melyek voltak a hiányosságai. Ha többé-kevésbé a jelenlegi formájában marad meg a kulturális alap, akkor lényeges lenne az is, hogy legyen egy saját játszóhelyünk, ahol megmutatkozhatnak az alkotók és a művek. Ezáltal végre még láthatóbbá válna, 'arcot' kapna a szervezetünk. Fontos elem a fiatalok felé nyitás is, de úgy gondolom, hogy ez részben teljesülően van azáltal, hogy elindult a Cseh Tamás Program. Jó lenne, ha minél többen jelentkeznének.

■ *Ez a program azonban csak a könnyűzenészeknek szól...*

– Így igaz, azonban én nem húznék ilyen erős határvonalat a könnyű- és a komolyzene közé, hiszen számos olyan művész tudok felsorolni, aki mindkét területen maradandót alkotott. A hatvanas évek óta a jazzről, a vilázenéről sem feledkezhetünk meg...

■ *Korábban, még államtitkárként beszélt arról, hogy a mindennapos zenetanulás ügye mögé ön is örömmel állna. Mit tud tenni ezért az új pozíciójában?*

– Támogatom most is, de jelenleg nem vagyok abban a helyzetben, hogy adminisztratív módon tegyek az elgondolásért, a kormányzat kezében van az ezzel kapcsolatos döntés. De az, hogy fontosnak tartom, talán abból is látszik, hogy a kisebbik lányom a Magyar Rádió Gyerekkórusába nyert felvételt, s én magam és a feleségem szintén jártunk gyerekkorunktól zongora- és szolfézs-órákra. Megtapasztaltam a Kodály-módszer előnyeit. Rengeteg külföldi vizsgálat is azt támasztja alá, hogy a zene, az esztétika, minden művészeti foglalkozás fokozza a kreativitást, a hátrányos helyzetből való felemelkedést és még folytatnám hosszan a felsorolást. A legfőbb el- lenérvként az szokott elhangzani, hogy a mindennapi testneveléssel már nem jut rá idő, erre azonban az a válaszom, hogy olyan mértékben segíti a tanulást, hogy az az elveszett egy óra sokszorosan megtérül.

■ *Szeptember közepétől az MTVA Kulturális főszerkesztőségének is a vezetője*

lett. Talán abban a pozícióban is tehet valamit a mindennapos muzsikálástól... Mennyiben hat ez az NKA-s munkájára?

– Kulturális főszerkesztőként természetesen minden művészeti ág megkedveltetése, minél több igényes alkotás és jelentős alkotó megismertetése a feladatom, ez a munka nem csupán jogilag nem összeférhetetlen az NKA alelnöki beosztással, de meggyőződésem szerint a kettő erősítheti is egymást.

■ *Hogyan látja, változik a jövőben a komoly- és a könnyűzenei támogatás? Lesz a Cseh Tamás Program mellett valami más lehetőség is?*

– Ha a jövőben ezt a munkát végezem, s a kultúrafinanszírozásba is van beleszólásom, akkor most – hogy tréfásan fogalmazzak – az írók után végre a zenészek következnek... Hoppál államtitkár úrral mindketten arra törekszünk, hogy a zenei terület kapja meg a megfelelő figyelmet és támogatást. Érdemes elgondolkodni azon, hogy milyen módszerekkel lehet a komolyzenét a fiatalok körében közkedveltetni. Korábban magam is támogattam olyan projekteket hátrányos helyzetű kistérségekben, ahol fantasztikus programmal lépett fel egy zongoraművész-házaspár, és nemcsak a publikumnak, hanem maguknak az előadóknak is nagy élményt jelentett ez a produkció. A gyerekekhez ugyanis sokszor el kell vinni, helybe a zenét.

■ *Gondolom, ezért is került a támogatottak közé a Filbharmónia, hiszen a szervezet komoly összeget nyert ifjúságnevelésre. Hogyan látja, a jövőben kinek lesz a feladata támogatni ezt az intézményt?*

– Ez a kérdés már tavasszal is felmerült, hiszen szóba került, hogy összevonják a Fil-

harmóniát, a Müpát, a Zeneakadémiát és az Operát. Ez is a kultúrafinanszírozás végig gondolásának témakörébe tartozik. Lényegesebb a gazdasági szempontok, hiszen arról sem szabad elfeledkezni, hogy naponta több mint nyolcezer helyszínt kell megöltöztetni közönséggel. Fontos, hogy ezek a produkciók ne oltás ki egymást, hiszen a támogatásuk az adófizetők pénzéből származik... Szem előtt kell tartani a hatékonyságot is. Nyilván születnie kell egy átfogó elképzelésnek, amely az egész területet áttekinti. Bár tavasszal az összevonást elvetették, ez az ötlet bármikor ismét napirendre kerülhet.

■ *Úgy tudom, hogy az Artisjustól az NKA-hoz került, jelentős összegről a jogkezelő úgy rendelkezett, hogy az üres adathordozókból befolyó pénz nagy része a könnyűzenészeké legyen...*

– Ebből támogattuk a Cseh Tamás Programot, s ez három évig elég biztosnak tűnik. Bízom benne, hogy nem lesz olyan kérészetű, mint elődje, a PANKKK... A stabilitását talán biztosítja, hogy szakmailag nagyon komolyan megalapozott, széleskörű egyeztetéssel született. Az országjárás során, amikor a bejelentett programot vittük mindenfelé, akkor meghallgattuk az ezzel kapcsolatos ötleteket, javaslatokat. Egyébként a pályázatával kapcsolatban is várjuk az észrevételeket. S persze még eldől, hogy hogyan működik tovább az NKA, a folyó ügyekkel is foglalkozni kell, hiszen nem állhat meg az élet.

■ *Most azonban a legfontosabb talán, hogy az NKA jövőjéről szülessen döntés.*

– Mindenkinél az az érdeke, hogy ez minél előbb megtörténjen. Az összes szakmai szempont figyelembe vételével olyan modell jöjjön létre, amely mindenkinél hasznára válik, és évtizedekre teremt biztos alapot.

■ *Ha már a jövőről beszélgetünk, elképzelhető, hogy majd több évre előre is lehet támogatást nyerni?*

– Az NKA-ból most is lehet több évre előre támogatást nyerni, például a fesztivál, vagy a folyóirat kollégiumnál, de említhetnék más testületeket is, ez évek óta sikeresen működő gyakorlat. Az igazán civilizált helyzet akkor állna elő, s erről Hoppál Péter államtitkárral is sokat beszélgettünk, ha a nagyobb intézmények, társulatok, normatív finanszírozása valóban több éves periódust fogna át. Tudni kell, hogy melyek azok az intézmények, amelyeket erősíteni kell, s hány évre előre szükséges tervezniük. Mi mindenestre megteesszük a magunk NKA-ra vonatkozó javaslatait.

■ *Ha minden marad változatlan az NKA feladatköréből, mit szeretne elsőként megvalósítani a terveiből?*

– Az egyik legfontosabbnak azt tartom, hogy kapjunk egy intézményt. Kérdéses például a Bárka Színház sorsa... Ha hozánk tartozna, az sokat segítene abban, hogy a fiatal művészek több lehetőséghez jussanak. Az NKA játszóhelyén az egyik nap az irodalomé, a másikon a zenéé, a harmadikon a színházé lehetne a főszerep. Hiszen minden évben azt tapasztaljuk, nő a pályázók száma, és szerencsére a szétosztható összeg is. Egyébként e téren is nagy dilemma, hogy a kollégiumok hogyan döntsenek: kevesebben kapjanak többet, vagy sokan kevesebbet? Bizonyos összeg alatt ugyanis nincs értelme a támogatásnak, a kedvezményezett sem jár jól vele, a pénz szétszórása pedig döntésképtelenséget jelent. Sok hát a kérdés a jövőre vonatkozóan. Nem egyetlen, hanem több jó megoldás is létezik arra, hogyan, milyen módon és kik támogassák a művészeti életet. Az azonban biztos, hogy nem jó, ha egy kormány kiszervezi maga alól a kulturális finanszírozást...

R. Zs.

A Nemzeti Kulturális Alap Zenei Kollégiumának közleménye:

Tisztelt Pályázók!

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a Zenei Kollégium 2014. augusztus 14-én közzétett pályázati felhívásában a komolyzenei és könnyűzenei alkotói támogatás altémáiban változott az igényelhető támogatás mértéke az alábbiak szerint:

- Alkotói támogatás hazai és határon túli magyar zeneszerzők számára új, magyar, komolyzenei művek megalkotására (nagyobb terjedelmű szimfonikus, oratorikus, kórus-, verseny- és zenés színpadi, valamint szóló- és kamarazenei művek).

Altéma száma: 3002/200

Igényelhető támogatás: maximum 4,5 millió Ft

- Alkotói támogatás hazai és határon túli magyar zeneszerzők számára új, magyar, jazz, könnyű- és világművészeti művek megalkotására.

Altéma száma: 3002/201

Igényelhető támogatás: maximum 3 millió Ft

„A koncert jó énekóra legyen”

Gyerekkoncertek, moderátor-képzés a Filharmóniánál

Több mint egy esztendeje irányítja a Filharmónia Magyarország munkáját Szamosi Szabolcs. Úgy véli, kezdenek megvalósulni az elképzelései, egyre több sorozat mozdul el olyan irányba, amit szeretne, amik kihasználják az országos működés adta új lehetőségeket, s közben a szervezet működése is egyre egységesebbé, összehangoltabbá válik. Szezonjuk programjának fontos elemei a gyerekkoncertek, amelyek bővítéséhez a Filharmónia támogatást is kapott. Szamosi Szabolcs úgy véli, ezen a területen bőven van még tennivaló. Ahhoz, hogy a magyarországi 1,3 millió iskolást elérjék, hozzájuk eljuttassák a komolyzenét, még nagyobb forrásokra van szükség.

„A koncert jó énekóra legyen” felvetés talán sokakban megütközést kelthet, ismerve az iskolai énekórák menetét (tisztelet a kivételnek). Szamosi Szabolcs gondolata arra mutat rá, hogy azok a zenepedagógiai eszközök, amik a koncerteket különleges alkalmakká, élmény dús perceké varázsolják, az énekórákon is használatba kell, hogy kerüljenek: a figyelem felkeltése, a motiváció megtalálása. Az élményszerűség eléréséhez vezető út felépítése ugyanolyan jól megkomponált kell, hogy legyen egy ifjúsági koncerten és egy remekbeszabott énekórán is, mint egy kiváló zenemű esetében. Ez egy fontos, közös pont!

! Az új koncepció talán leglátványosabb eleme, hogy az idei évadtól új típusú gyerekkoncertekkel lépnek a közönség elé. Miért döntöttek úgy, hogy dr. Lakner Tamás legyen ezeknek a rendezvényeknek a moderátora?

– Az ifjúsági koncertről szóló koncepciómnak nagyon fontos momentum a moderátor. A múltban történtek lépések annak érdekében, hogy ezt a területet megújítsák, és minél szórakoztatóbbá váljanak ezek a műsorok, ennek a moderátor az alapeleme. Kapcsolatom dr. Lakner Tamással messzire nyúlik vissza, hiszen az énektanári diplomámat Pécsen szereztem, s ő volt a módszertan tanár, aki roppant tanulságos órákat tartott. Nagyon újító szellemű volt azokhoz az énekórákhoz és koncertekhez képest, amelyekkel korábban találkoztam. Amikor Várnagy Attilától átvettem a Dél-Dunántúli Filharmónia vezetését, az első gondolatom az volt, hogy Tamást megkérjem az ifjúsági koncertek szerkesztésére. A visszajelzések alapján ez jó ötletnek bizonyult, hiszen minden énektanár, gyerek – sőt, még a színpadon ülő zenészek is –, nagyon élvezték az előadást, s azt érezték, valami különös történik a pódiumon, aminek jó részese lenni. Fontos, hogy tisztázzuk, sok kiváló muzsikás van, akiknek remek a kommunikációs készsége, ettől azonban még nem válnak automatikusan jó moderátorra. Ezek a képességek valószínűleg elegendőek egy felnőtt hangverseny vezetéséhez, a gyerekeknek azonban több kell. Ha összeállítunk egy kicsiknek szóló koncertet, annak fontos kelléke a

jó motiválás, ami fölkelte és fenntartja a gyerekek figyelmét, s ehhez bizony lényeges zenepedagógiai ismeretekre is szükség van. El kell érni azt, hogy a koncert után a gyerekeknek otthon is legyen kedvük meghallgatni az adott darabot, Tamás pedig ilyen moderálásra képes. Erről az idei évadban már a Filharmónia budapesti ifjúsági bérleteiben – a Mesélő Muzsikában, a Zene titkaiban és a Muzsika világában – is meggyőződhetnek.

! Úgy látom, nemcsak szervezeten iskolás csoportoknak kínálnak hangversenyeket, hanem több olyan programot is elindítottak, amelybe az egész család bekapcsolódhat.

– Igen, fontosnak gondoljuk, hogy a nevelés másik, iskola melletti, legfontosabb színterén, a családokon belül biztosítsunk jó alkalmakat arra, hogy a szülők, nagyszülők, gyerekek közös élményeiket a koncerttermekben is gyarapíthassák, ami nemcsak élményszerző, de értékformáló erővel is bír.

! Az újdonságok közé tartozik az is, hogy moderátor képzést tartottak annak érdekében, hogy az ország mind több pontján legyenek olyan szakemberek, akik az ifjúsági koncertek kulcsszereplőjeként éppúgy gondolkodnak az ifjúsági koncertekről, mint a Filharmónia. – Miből áll mindez?

– Az egyetemek művészeti karain megkértük a módszertan tanárokat, hogy ajánljanak nekünk tehetséges fiatalokat. Velük júniusban egy szűk hetes képzést tartottunk. Ősszel folytatódik mindez, s a résztvevők végül papírt is kapnak arról, hogy moderátorokká váltak. A jövőben szeretnénk ezt a képzést is bővíteni, várjuk azok jelentkezését, akik kedvet és talentumot éreznek a feladathoz.

! Úgy tudom, hogy az ifjúsági koncertekhez plusz forrást, száz millió forintot kaptak...

– Szerencsére a kormány is fontosnak tartja a közönségnevelést. Arról nem is beszélve, hogy az elmúlt időszakban, 2010 előtt a Filharmónia büdzséje jelentősen csökkent. Most ezzel a támogatással is

igyekeztek ezt némileg kompenzálni. Így valóban bővíthetjük az ifjúsági sorozatainkat, a távlati cél tényleg az, hogy egymillió háromszázezer diákhöz juthasson el az élőzene varázsa.

■ *Azért azt látom, hogy minden zenekarnak van önálló gyerekprogramja is.*
– Ez igaz, egyedül nem is tudnánk felvállalni ezt a feladatot, de még így sem elegendők ezek a rendezvények, mindezt tovább kell szélesítenünk. Egyetlen társulat kivételével minden jelentősebb együttes szerepel a Filharmónia programjaiban is. Örömteli fejlődés lenne azt konstatálni, hogy az ország szimfonikus zenekarainak nincs elégséges kapacitása, hogy ellássa a tengernyi, ifjúságneveléssel kapcsolatos feladatot...

■ *Iskolákban vagy koncerttermekben adják elő ezeket a programokat?*
– Az ajánlatunk az, hogyha megvásárolja a minimum bérletszámot egy-egy iskola, akkor ők választhatják meg a helyszínt. Ez lehet nagyobb koncertterem, de akár aprócska tornaterem is. Igyekszünk megoldásokat találni azokon a kistélepüléseken is, ahol kevés a gyerek, nagyon fontos az élőzenét ilyen helyekre is eljuttatni. Fontos lépésnek tartom, hogy Kovács Gézával, a Nemzeti Filharmonikusok igazgatójával aláírtunk egy megállapodást a Filharmónia zenei edukációs programjában való részvételükről, ehhez várjuk az ország zenekarainak, az ifjúsági programok előadóinak csatlakozását. Az NFZ azt vállalta, hogy a koncerten kívül a muzsikusok vagy a közreműködők közül páran ellátogatnak a gyerekekhez az iskolákba a koncertjeik előtt vagy után, személyesebbé, mélyebbé téve a koncert által elérhető hatást. A program reményeink szerint szociológusok által vizsgált területként hosszútávon segíti munkánkat, tudományos értékekkel is bír!

■ *Tavaly nyáron, kinevezését követően beszélgettünk, és akkor említette, szeretné az ország több zenekarát vetésforgó-szerűen bemutatni. Ez a terv mennyiben valósult meg?*
– Több együttes a korábbiaknál sokkal több vidéki fellépésen vett részt, közéjük tartoznak például a szombathelyiek, miskolciaknak, és a szolnoki társulat is játszik majd a saját megyéjükön kívül is. Egyszerre minden zenekarnál ez nem működhet, de mindenképpen történt előrelépés a korábbiakhoz képest.

■ *Az elmúlt évben elkezdődött a szervezet átalakulása is. Hol tart most ez a folyamat?*

– Lassan kezd egységes szervezetté válni. Nyilván mindannyian gondoltuk, hogy nem megy ez egyik napról a másikra. Van, amiben már remekül működik a tervezettség, de persze akad, ahol ez nem halad ilyen jól. Fontos előrelépések történtek e téren is. Lényeges, hogy a minisztérium támogatásával olyan új informatikai rendszert tudtunk kiépíteni, hogy most már nem több évtizedes lemaradásban vagyunk, mint korábban, hanem némely dologban meg is előzzük a korunkat. Ez a fejlesztés úgy gondolom elengedhetetlen feltétele volt annak, hogy országos szinten, az ország számos pontján dolgozó munkatársainkkal hatékonyan tudjunk együtt dolgozni a több, mint ezer programon, amit egy évadban szervezünk. Mindig lehet igazítani valót találni, de halad minden a megfelelő úton. A fejlett informatikai háttérrel a programtervezés terén is együtt tudunk gondolkodni, előre tudunk lépni. Azon vagyunk, hogy a munkafolyamatok uniformizálása mellett megmaradjon a programok egyedisége! Ugyanakkor ha egy-egy jó produkciót találunk, akkor azt tényleg elvihessük sokfelé az országban, hiszen ennek az országot átfogó professzionális szervezői struktúrájának, a Filharmóniának ez az egyik erőssége.

■ *Tavaly arról is beszélt, hogy egy szezon múlva már jobban látszódnak az elképzelései. Gondolom, ezek közé tartozik a moderátoros, ifjúsági sorozat. Mit emelne még ki?*

– Nagyon fontos számunkra, hogy a Budapesti Fesztiválzenekarral sikerült megállapodnunk, és ez a kiváló együttes az idei évadban kizárólag a mi szervezésünkben jelenik meg vidéki hangversenyein. Örömteli, hogy másik, számunkra különösen fontos együttesel, a Nemzeti Filharmonikusokkal is többet dolgozunk az eddigiek-nél. Említhetem az orgonasorozatok bővülését, júniusban megvalósítottunk egy új, nagy sikert aratott fesztivált, az Orgona-Pontot is. Fontos célkitűzésem még, hogy a felnőtt-koncertek előtt, ahol lehetőség lesz rá, legyen beszélgetés a művészekkel az adott programról, ahol a közönséget be lehet avatni az aznapi előadás rejtelseibe, műhelytitkokba, ami által még közelebb kerülnek hozzá a felcsendülő dallamok. Pécsen már korábban is színre kerültek ilyen előadások, Kocsis Zoltán például nagyon örömmel vesz részt a Mesterbérletün-

ket megelőző Prológusokon minden alkalommal. Lényegesnek tartom, hogy a koncerteken az élményszerűség megjelenjen, hogy egy-egy program még inkább nyisson a közönség felé emellett, hogy a szakmának is megtaláljuk azokat a rendezvényeket, amikkel megszólíthatóvá válnak. Nívós rendezvényeink közül többen idén évfordulójukat ünneplik, a Régi Zenei Napok és Bartók Fesztivál 30 éves, a Korunk Zenéje 40 éves lesz. A napokban sikerrel zárult a nagy nemzetközi figyelem kerestűzésében zajló Pablo Casals Gordonkaversenyünk és újabb fontos nemzetközi zenei verseny megrendezésére is készülünk valamint nagy energiákat szánunk budapesti és vidéki felnőtt bérleteinknek is.

■ *Miben változik a budapesti bérletük, ami az Unikum nevet kapta?*

– Sokat törtük a fejünket, hogy Budapesten milyen sorozatot indítsunk, mert rengeteg a koncerthelyszín, s az is az eszünkbe jutott, hogy legyen zeneakadémiai bérletünk. De mostanában mindenki a Liszt Ferenc téri épületben akar hangversenyt adni. Nekünk pedig nem az a célunk, hogy konkurenciát teremtsünk a többieknek, hanem az, hogy tényleg Unikum legyen ez a sorozat. Így végül arra jutottunk, hogy nem egyetlen helyszínünk lesz, hanem több, és mindenütt különleges műveket hallhat a közönség, világhírű előadókkal. Nemzetiségek szerint válogattuk az esteket, így magyar, orosz, francia és angol programnak tapsolhat a közönség. Az első koncerten, szeptember elején, a Zeneakadémián az NFZ játszott, Kocsis Zoltán dirigálásával, az est szólistája pedig Perényi Miklós volt. Az Erkel Színház következik január 24-én, ahol az Orosz Nemzeti Zenekar muzsikál Mihail Pletnyov irányításával, a szólista pedig Baráti Kristóf lesz. A jobb hangzásért készül a teátrumba egy koncertdísztet is, és bízunk benne, hogy ennek az együttműködésnek sikere és folytatása is lesz majd. A harmadik és a negyedik hangversenynek a Mátyás-templom ad otthont. Egy igazán szép, új orgonát avatnak ezen a helyszínen, s ezen az instrumentumon fog játszani Martin Baker, aki a Westminster Katedrális Kórusát kíséri április 21-én. A záróhangversenyen is az orgonáé a főszerep, május 21-én Kovács Szilárd muzsikál a hangszerek királynőjén, Vásáry Tamás vezényletével. Közreműködik a MÁV Szimfonikus Zenekar és a Nemzeti Énekkar.

R. Zs.

Koncertekről

**Óbudai Danubia Zenekar –
2014. június 15.**
(Budapest Music Center)

A zenekritikus néha tudathasadásos állapotba kerül – például amikor „beszélgetős koncertről” ír. Szakmabeli lévén, úgy vélem, ezek nem a magamfajtnak szólnak, hanem a laikus közönségnek, amely nem eléggé tájékozott, s ezért igényli a bevezetést, a magyarázatot. Kritikusként tehát nem volna csoda, ha messze elkerülnék minden beszélgetős eseményt, ennek mégis a fordítottja történik: az utóbbi években mind gyakrabban fordulok meg effajta rendezvényeken. Részben azért, mert érdekel, ki hogyan terjeszt ismereteket. Részben azonban azért is megyek manapság sűrűbben beszélgetős koncertre, mert az utóbbi években megszorodott az ilyen események száma. Miért? Mert a koncertszervezők érzik, hogy baj van – vagy ha nem is *van*, de előbb-utóbb lesz: ha nem vesszük figyelembe, hogy a tömegkultúra rohamos térnyerése a nagyközönséget hasonlóan rohamos tempóban idegeníti el a klasszikus zenétől, s a koncertteremben ülők már korántsem mind *értők*. Meg kell értetni velük a komoly zenét, mert a megértés birtokbavétel, s akinek birtoka van, szereti is a birtokát. Birtokba kell tehát adni a komoly zenét, egyre többeknek, hogy ötven és múlva is legyen közönség – ezt a célt szolgálják a beszélgetős koncertek.

Az Óbudai Danubia Zenekar ilyen sorozatot tartott a Budapest Music Center falai között Beethoven műveiből – e ciklus utolsó estjén jártam. Két nagy és nevezetes mű, a *G-dúr zongoraverseny* (no. 4, op. 58 – 1805/06) és a *Pastorale-szimfónia* (no. 6., F-dúr, op. 68 – 1808) szerepelt a programon, az együttes vezetője, Hámori Máté vezényelt, a szólót Fejérvári Zoltán játszotta. A beszélgetős koncert házigazdája Eckhardt Gábor volt, a kritikát az ő munkájának jellemzésével kezdem. A zongoraművész-pedagógus az utóbbi években kidolgozott önmaga számára egy módszert, melynek lényege, hogy a műsorvezető nemcsak beszél, de mutat is: képeket. A zenét bevezető szóbeli előadáshoz vetítés társul, a technikai lehetőségeknek hála széles vásznon, színesen és magas színvonalon, egymást gyorsan váltó, szemet gyönyörködtető diákkal. Így aztán Beethoven köré oda lehet varázsolni embereket, épületeket, tájakat, kora-

beli koncert- és báltermek tereit, Bécs környéki településeket, ahol a zeneszerző szívesen barangolt, erdőket, réteket, sőt még olyan képzőművészeti alkotásokat is, amelyek kapcsolódnak Beethovenhez: Gustav Klimt vagy Kaspar David Friedrich festményeit, Max Klinger szobrát. És ha mindezt kiegészíti néhány kortársi napló- és levélrészlet, máris megelevenedik az alkotó, mert sikerült megidézni a korát. Ezt teszi Eckhardt Gábor, közvetlenül, csevegve, barátságosan, tudálékosságtól mentesen. Módszere, mellyel nem először találkozom, működőképes és hasznos.

Fejérvári Zoltán szabatos frazeálással, pontos ritmussal, beszédes hangsúlyokkal és érzékenyen kikevert színekkel játszotta a *G-dúr zongoraverseny* nyitótételét. A *Andante con moto* drámai dialógusában szóloíhoz személyes hangot talált, a zenekar vonósai pedig rigorózus ritmussal jelenítették meg az Adolf Bernhard Marx értelmezése által sugallt mitológiai jelenet (Orfeusz párbeszéde a Hadész kapuját őrző Gorgókkal) komorabb szereplőit. Végül energia és öröm, felszabadult zenélés jellemezte Fejérvári ujjai alatt a *Vivace* tempójelzésű rondó megszólaltatását. Kitűnő előadás volt tehát ez, hangszeres szempontból és zeneileg egyaránt – egyvalamit hiányoltam belőle: a gesztusok nagyobb súlyát, méltóbb jelentőségét, s ezt a hiányt is csak azért hozom szóba, mert Fejérvárit sokra becsülöm, úgy gondolom, benne több rejlik, mint amennyi most megnyilvánult. De hát egy művész fejlődése sok éves folyamat: ami most még nem kerülhetett felszínre, azt majd – reméljük – megérleli a muzsikusi pályáján a következő néhány év vagy évtized. Idő van rá, hiszen Fejérvári Zoltán még csak huszonnyolc éves.

Hámori Máté a szünet után a *Pastorale-szimfóniát* telt hangzással, erős hangsúlyokkal, sok markáns gesztussal indította; a nyitó *Allegro ma non troppo* előadásában utóbb a széles ívű dallamformálás és a hangzás jellegzetes áradása is fontos szerepet kapott. A Patakparti jelenet (*Scena am Bach, Andante molto*) megszólaltatásában fontosnak éreztem a levegős hangzásból adódó transzparenciát, amely a fák közti könnyű szélsuhogás érzetét is képes volt megidézni. Puhaság, ringatózó ritmus, lágy színek és szépen megformált fafúvós szólók jellemezték a tolmácsolás e részét. A paraszti vigasságot ábrázolni hivatott scherzozóhoz

érve Hámori vezénylése sikeresen ragadta meg a nyers-rusztikus karaktereket, súlyt helyezve a hangzás népies zamatára, a triószakaszban pedig igazi tenyeres-talpas paraszttáncot imitált keze alatt az Óbudai Danubia Zenekar. A negyedik tételtől mint ha kezdett volna fáradni az együttes: a viharzene elején a brácsák hamis játéka kellett figyelmet, a finálét jókora kürtgik-szer-sorozat indította, és ugyanebben a tételben később a hatos ritmuscsoportokat játszó hegedűk is igencsak disztonáltak. Sőt a fináléban általánosságban is megfigyelhető volt a magára maradó prímhegedűszólam gyengélkedő intonációja. Mindezen észrevételek ellenére úgy érzem, Hámori Máté és a Danubia Zenekar egészében hitelesen értelmezett, szép részletekben gazdag *Pastorale-szimfóniát* mutatott be. Hámori vezénylésére is áll, amit Fejérvári versenyműtolmácsolásáról írtam: idővel bizonyára mélyülni, gazdagodni fog – de már mostani eredményei sem lebecsülendők.

(Csengery Kristóf)

**Duna Szimfonikus Zenekar –
2014. július 20**

A nyári élőzene-hallgatás népszerű lehetőségét a templomi koncertek kínálják. Az általában szünet nélkül rendezett programok időtartama alig haladja meg az egy órát, kivéve, ha egyetlen monumentális mű kerül előadásra. A fővárosi zenekedvelők nagy öröme, a CMI, a Concert Masters International négy alkalomból álló, ingyenes kínálatából háromnak a helyszíne a Mátyás templom lett. Ezek közül az első kettő kóruskoncert, a harmadikon viszont, július 20-án, a Duna Szimfonikus Zenekar közreműködésével, Dvořák Stabat Materre csen-dült fel.

A hangverseny kezdését apró technikai probléma késleltette: akik a CMI szórólapjáról értesültek e zenehallgatási lehetőségről, tudták, hogy regisztráció szükséges – a koncertkalendárium kínálatán alapján érkezők a helyszínen értesültek erről. Hála a szervezők eredményes munkájának, végülis mindenki bejutott.

A zsűfólásig megtelt Mátyás templomban ezúttal – az előadói apparátus nagy létszámából adódóan egyetlen lehetőségként – hátul foglaltak helyet a szereplők, így a közönségnek a padokban helyet foglaló nagy

többsége nem láthatta az előadókat. A hangzást tekintve olyan akusztikai élményben volt része, amilyenhez orgonakoncerteken jut, vagy amikor az előadók hátul, a karzaton foglalnak helyet (akár zenés misék közreműködőiként). A kiváltságos (VIP) hallgatóság a szentélyből élvezhette a produkciót, de részesültek a látványból azok is, akik a kétoldalt elhelyezett pótszékeket választották.

Miként a CMI rendezvényeinél már-már megszokott, ezúttal is gondoskodtak a hallgatóság széleskörű tájékoztatásáról: az ingyenes zenehallgatáshoz szép kivitelezésű, informatív műsorfüzet járt. Szövegének nyelvezete (magyarsága) ugyan sok kívánnivalót hagy, de felbecsülhetetlen értékű, mert négy nyelven tartalmazza a mű szövegét (latin, cseh, magyar, angol).

The Chorus of Westerly – így nevezik a közreműködő nagylétszámú amatőr kórust, amelynek tagsága több generációból tevődik össze. Mint az ismertetőből kiderült, tudatosan vonják be a kóruséneklésbe a fiatalokat, s így valamiféle sajátos iskola jött létre, ahol ebben az esetben szerencsésen találkozott az idősebbek koncertező tapasztalata a fiatalok üde hanganyagával. Amatőr kórusoknál szokás (indokoltan) felemlíteni a lelkesedést, ami néha helyettesíti, máskor kiegészíti a szakmai felkészültséget. Ebben az esetben – részben a nagy létszámnak köszönhetően – egységes-telt hangzás adta az alapélményt, az értő szövegmondáson messze túlmutató, a tartalom hangulatát, érzelmi-indulatát már-már deklamálva megjelenítő előadásmód. A 2012 óta Andrew Howell vezetésével működő együttest az orgonista-dirigens igényes munkára készíti, s a koncerten is dirigáló Howell orgonistamivolta kamatozott a széles skálájú, differenciált dinamikai megjelenítésben. Howellnek immár hangszere ez az énekkar is, „regisztrálja”, különleges hangszínek egymásutánjával, hirtelen kontrasztokkal. S bejáratta a „redőnyt” is, egyenletes erősítések-halkítások kontrollált kivitelezésével.

Dvořák Stabat Mater jelentős fúvós-gárdát igényel – a Duna Szimfonikusok (működési körülményeik ismeretében érthetően kislelétszámú) vonóskarához csatlakozva remek hangszeres környezetről gondoskodtak az énekeseknek.

Engem mindig elismerésre készít az az igényesség, amely elidegeníthetetlen sajátja a Duna Szimfonikus Zenekarnak: akármilyen akusztikai körülmények között kell fellépnie, mindig arra az intenzitásra törekednek a játékosok, amelyet a Duna Palota hangversenytermének kis színpadán szoktak

produkálni. Amikor először hallottam őket a MüPában, örömmel nyugtáztam, hogy nem veszik el a nagy térben a hangjuk; autonóm módon képesek voltak betölteni a teret. Pontosabban, olyan intenzitással játszottak, amely magához vonzotta a figyelmet, s így a szándék a hallgatóság számára egyértelműen realizálódott.

Templomi koncerten most hallottam először az együttest – ezúttal is tiszteletreméltóan helytálltak. Pedig Andrew Howell mostohán bánt velük, mivel elsősorban kórusával törődött. Értelmezhetjük ezt persze úgy is, hogy megbízott a zenekarban. Howell elsődleges feladatának nyilvánvalóan az „összerendezést” tekintette, s a mű megszólaltatása során szinte tételről-tételre oldódtak mozdulatai. Az mindenestre kiderült, hogy nem tartozik a dallamvonalakat rajzoló karmesterek közé, s nem is azzal animálja muzsikusaikat, hogy eltáncolja a karaktereket. Mozdulatai nagysága nincs arányban a dinamikával – amikor mégis, akkor nemegyszer a játékosok feladatát nehezítette: a tempóváltást követő halk indításoknál igenis nagyobb, mindenki számára jól látható, az új tempót biztosan megadó mozdulatokra lett volna szükség.

Az amerikai énekes-szölisták mindegyike hasonló elkötelezettséget érzett a mű iránt, mint az énekkar. Az apró intonációs pontatlanságok néha egyértelműen a drámai kifejezésre való törekvés mellékhatásai – a férfi-szölistáknál érződött az operai gyakorlat is.

A mintegy másfél órás mű megszólaltatása feledtette az idő múlását, lekötötte a figyelmet. A muzsikushallgató számára külön csemege volt az az érzékenység, amellyel valamennyi előadó az adott pillanatban a különleges harmóniaváltásokat, modulációkat megszólaltatta, néha már-már operaszínpadra kívánczó, erotikus szépségű pillanatokkal ajándékozva meg a közönséget.

A jótékony célú hangversenyről azzal a meggyőződéssel távozhattunk: ilyen gyönyörködtető előadásban szívesen hallanánk gyakran Dvořáknak ezt a személyes fájdalomakat magából kiíró, monumentális kompozícióját.

(Fittler Katalin)

Nemzeti Filharmonikusok – Martonvásár, július 26.

Régi hagyománya van a Martonvásári kastély parkjában (jelenleg az Agrártudományi Kutatóközpont parkjában) rendezett nyári zenekari hangversenysorozatnak. A szép környezet (és az atmoszféra, amit a Beetho-

ven-életrajz ismerői empatikusan újratehetnek a maguk számára), megunthatatlan. Ez az a vidéki helyszín, ahová szívesen zárandokol időről-időre a szakmabeli is, aki az évad során alig-alig jár hangversenyekre. Ide öröm-zene-hallgatásra jön a mindenkori közönség, kikapcsolódni Beethoven (volutaképp bármely) műveinek hangjainál. Értelemszerűen a műsor többnyire az életmű ismert(ebb) zenekari műveiből alakul, s hagyomány van annak is, hogy a Nemzeti Filharmonikusok (folytatva elődjük, az Állami Hangversenyzenekar hagyományát) egy vagy több koncerten a Nemzeti Énekkar társaságában lépnek fel. Így történt július 26-án is, amikor Kocsis Zoltán vezényletével az Egmont-nyitány és a VI., Pastorale szimfónia után a Karfantázia csendült fel, melynek igényes zongoraszólját Jandó Jenő játszotta.

Az előadók szinte menetrendszerűen jönnek évente muzsikálni, számukra a helyszín kevesebb romantikus töltéssel bír. Visszatérő aggódni látót jelent, mint minden szabadtéri rendezvényenél, az időjárás – lesz-e eső, igénybe kell-e venni az esőnapot. És ott vannak a kiszámíthatatlan mellékkörülmények, vonatok és légi járművek hang-effektusai, a természet-termékelt zavaró tényezők (akár egy, a timpanit a legrosszabb pillanatban megszólaltató makkszem – generálpauza idején akár az egész tétel hangulatát képes tönkretenni), a kedves, bár nem mindig díjazott madár-közreműködők – s a több-kevesebb intenzitással feltűnő szúnyogok.

Ugyanakkor itt is érvényben van a karmesteri igényesség, ha úgy tetszik, szigor, az előadókhöz méltó színvonal megőrzéséért (igazán az a hallgató hálás ezért, aki már részese volt alkalmi zenekari társulat közreműködésével létrejött, arcpirító színvonalú kíséretnek).

Kocsis Zoltán itt is, Beethoven szobra előtt, a művekre koncentrált. Nem elégszik meg az ismert tételek „hangulatos” előadásával, ugyanúgy megköveteli a szölamokba beírt előadási jelek betartását. Irányításával helyzetek valamennyi eleme, s az áttekinthető struktúrájának köszönhetően megannyi részlet hallhatóvá válik, amelyek egyébként gyakran elsikkadnak a dallam-kíséret relációkon alapuló előadásoknál. Pregnáns ritmika, nem ritkán induló és érkező súlyok bonyolult viszonylat-rendszere gondoskodik arról, hogy az ismert műveket is ne csak újrhallgassuk, hanem figyelemmel kövessük. Ugyanakkor, az érzelmi-indulati tartalom átélését nehezíti az ilyesfajta informá-

ciókban gazdag interpretáció; elsősorban intellektuális kaland részese a figyelmes hallgató.

A Karfantázia esetében más volt a helyzet. Ebben az egyszeregyedi kompozícióban, amely részben rögzített improvizáción alapul, igencsak megdolgoztatja az előadókat a szerző. A zongoraszólam ráadásul azért is „gyilkos”, mert ha minden hang a helyén van, akkor is hiányérzete támadhat a hallgatóknak, mert a spontaneitást, a rögtönzés szabadságának érzetét kevesli. Ha viszont „bevállalja” a gesztusokat a zongorista, lehetetlen nem észrevenni a több-kevesebb melléütést. Jandó Jenő jó érzékkel egyensúlyozott e két előadói hozzáállás között. A mű zongoraszólo-indítása születés-zenének hatott, a kamaravariációkban pedig érzékeny partnernek bizonyult. A zenekari szólisták jól karakterizált szakaszokat sorjázattak, előkészítve a kórus közreműködésével a tételt megkoronázó zárószakaszt. Egyik elemzője szerint az énekkar „lelkes emberek hamarjában összeverődött együttesének illúzióját kelti, mely együttes a szeretetről és emberségről énekel”. Nos, a Nemzeti Énekkar akkor is többet ad ennél, ha épp gyengébb formáját adja! Az össz-teljesítményt illetően csak akkor támadhatott hiányérzetünk, ha – történetietlenül – azt is szerettük volna kihallani, hogy mennyiben rejlik benne az Örömóda gondolatának csírája. Tekintettel arra, hogy az előadók alapos ismerői a IX. szimfóniának, szívesen fogadtuk volna tőlük ezt a többletet – bár ennek hiányában is elégedettek lehetünk az egykori maratoni szerzői est finálé-számával.

(Fittler Katalin)

Nemzeti Filharmonikusok – 2014. szeptember 4.

Milyen lehet ideális esetben egy nemzetközi zenei verseny nyitókoncertje? Először is szerencsés, ha szólistaként fellép az eseményen a rendező ország képviselőjében egy jelentős művész – természetesen olyan, aki a versengés területét képviselő hangszeren játszik. Az sem mindegy, milyen versenyművet ad elő: fontos és értékes kompozíció legyen, de nem baj, ha olyan, amelynek háza táján elkél a népszerűsítés. Végül a versenymű társaságában megszólaló szimfonikus alkotások képviselhetik a rendező ország saját zenekultúráját, ízelítőt kínálva az odaseregltő külföldieknek abból, mit és milyen színvonalon alkottak a vendéglátó nemzet szerzői, mire büszke a rendező ország, ha saját zene-történeti múltjáról van szó.

A Filharmónia Magyarország Nonprofit Kft. szakembereinek sikerült olyan nyitóhangversenyt szervezniük a *48. Budapesti Nemzetközi Zenei Verseny, a Pablo Casals Nemzetközi Gordonkaverseny* élére, amely mindenben fényesen megfelelt a fent vázolt követelményeknek. A Zeneakadémia nagyteremében megrendezett nyitóesten *Perényi Miklós* volt a szólista – egy magyar művész tehát, egyszersmind korunk egyik legnagyobb csellistája. A kompozíció, amelyet előadott, Edward Elgar *Csellőversenye* (e-moll, op. 85 – 1919), a hangszerirodalmánknak egyik sarokköve, mégsem olyan ismert és népszerű, mint Boccherini, Haydn, Schumann vagy Dvořák koncertói, olyan darab tehát, amely igényli a népszerűsítést – kivált Magyarországon, ahol rendkívül ritkán hallható. A két szimfonikus mű pedig, amely a versenyművet a *Nemzeti Filharmonikusok* előadásában, *Kocsis Zoltán* vezényletével keretezte, Kodálytól a *Galántai táncok* (1933) és Bartóktól a *Concerto* (1943), a magyar zene két kimagasló mesterműve a 20. századból – két olyan opus, amellyel a magyar kultúra méltán büszkélkedhetett a Zeneakadémia nagytermében helyet foglaló külföldi fiatalok, a verseny résztvevői előtt.

Mindez persze önmagában csupán lehetőség: körültekintően kiválasztott művek és előadók. Ami döntő: hogyan szólaltak meg a darabok? Nos, ez a koncert nemcsak a nemzetközi csellőverseny, de a teljes 2014/15-ös évad számára is nagyszerű felüttessel szolgált. Három kivételes produkció, a zenei interpretáció legfelső fokának képviselőjében. Elgar négyteteles *Csellőversenyét* kontemplatív, elégikus alkotásként tartja számon a köztudat, sok lágy, borongós résszel – Perényi tolmácsolásának egyik nagy erénye éppen az volt, hogy miközben teljes muzsikussá válásával megélt a mű hangulat- és érzelmvilágának kétségkívül meghatározó melankolikus tartalmait, az egyensúlyra is gondot fordított, megtalálva és érvényre juttatva mindazon mozzanatok, amelyekben energia, feszesség, tartás munkál, s így tette teljessé, körüljárhatóvá a mű portréját. Elgar dallamai e műben néha lapidárisan egyszerűek, Perényi azonban hangjának szingardagságával, a dinamikai árnyalatok minden rezdülésre fogékony változatosságával és a zenélés beszélő közlékenységével e dallamok mélyébe hatolt és megmutatta rejtett gazdagságukat, világokat fedezve fel bennük. Mindennek pedig részben alapját képezte, részben az egész produkciót megkoronázta az a magától értődo technikai tökéletesség, amely Peré-

nyi Miklós csellózását még a művész hatvanhatodik életévén túl is jellemzi. Salak-talan hang minden regiszterben, makulátlan intonáció, a fogólapon mozgó ujjak és a vonókezelés fürgesége – mindez a versenymű magasrendű előadását virtuóz megnyilvánulásként is kivételessé tette.

És a két zenekari darab? Kocsis Zoltán és nagyszerűen felkészített zenekara reprezentatív tökéletességű tolmácsolásban tárta mindkettőt a közönség elé. A *Galántai táncok* előadásában élvezetesen hatott a múltba révedő melankólia és a délceg heroizmus érzékenyen megtalált egyensúlya (közbevetve: Kodály tánckölteménye hangulatával remekül „megágyazott” Elgar versenyművének), no és persze az a minuciózus kidolgozás, amely plasztikusan mutatta fel a mű valamennyi kamarazenei részletét és dekoratív szólóját – utóbbiakból, mint tudjuk, e parádésan hangszerelt műben bőségesen akad. Külön kiemelném a tárogatót megszemélyesítő klarinét, a fuvola és az oboa szép megmozdulásait. És persze, mivel ez a mű volt a teljes koncert kezdőszáma is egyben, mosolyra fakasztóan elegáns ötletnek is tűnt a *Galántai táncok* előadása egy csellőverseny nyitókoncertjének első darabjaként: ime egy zenekari mű, amelynek legelső ütemeiben a teljes csellószólam magányos dallama csendül fel.

Az említettek mellett a *Galántai táncok* megszólaltatásának egyik legfőbb erénye a karaktereket intenzíven megélt, célratoró formálás volt, amely a hallgatóban azt az érzetet keltette, hogy karmester és zenészi szünni nem akaró lendülettel, feltartóztathatatlanul fúródni előre a zene anyagában. Ez a mozzanat vezet át a *Concertóhoz*, amelynek ezúttal egyik legfőbb jellemzőjévé vált a tolmácsolás feszes formálása, kis és nagy léptékben egyaránt. Kis léptékben, vagyis az egyes tételeken belül ez kéréllhetetlenül egzakttá ritmikát, kontrasztgazdagságot, sok erős hangsúlyt, mozgékonyt, határozottságot és nagyon világos, nagyon plasztikus játékot jelentett, a nyitótételben drámai lendülettel, a *Párok játékában* motorizmussal, az *Elégiában* tragikus pátoszszal, az *Intermezzo interrotto* középrészében a verklizene trivialitásának radikális ábrázolásával, a fináléban pedig egy rangrejtett perpetuum mobile fékezhetetlenségével és hangzámamórával. Nagy léptékben pedig arra kellett felfigyelnünk, hogy Kocsis a tételek között alig tart szünetet: a zenélést az a csillapíthatatlan mohóság jellemezte, amely, alighogy véget ért az egyik tétel drámai folyamata, azonnal vetné bele magát a másikba. Kocsis nem az a karmes-

ter, aki üresjáratokat engedélyez, akár vezénylés közben önmagának, akár zenekarárának, most azonban még ezen a tőle megszokott erőteljes jelenlétben belül is érzékeltettük a karmesteri kommunikáció különleges hatásfokát: a dirigensi gesztika tele volt impulzussal, és a karmesteri jelzéseket azonnali megvalósulás igazolta vissza, felsőfokon. (Csengery Kristóf)

Budafoki Dohnányi Zenekar – szeptember 7.

MÜPA

Beszámoló egy rendhagyó koncertről

Korántsem a „hivatalos”, egyébként rendszeresen használatos információforrásokból lehetett tudni a MüPában szeptember 7-én megrendezett hangversenyről. Az intézmény programjairól jól előre hírt adó műsorismertetőik közül az augusztus 20. és szeptember 30. közötti időszakról tájékoztató kis füzet is csak a műsornaptárban adott hírt a Bartók Béla Hangversenyterem kínálatáról, a szereplők és a szerzők feltüntetésével: Budapesti Akadémiai Kórustársaság, Budafoki Dohnányi Zenekar, Hollerung Gábor, valamint Bartók, Beethoven. (Közlebbit a neten sem igen lehetett megtudni.) Érthetően, hiszen a jegyek pillanatok alatt elkelték, ékesen bizonyítva: megvan a haszna annak a jelenségnek is, hogy a rendszeres hangverseny-látogató közönség megszokja a zenekarok mentén. Hollerung Gábor 60 – hirdette a szórólap, s a zsűfólásig megtelt terem voltaképp azt demonstrálta, hogy nemcsak megértésre, de elismerésre talált a karnagy-karmester több évtizedes, következetesen megvalósított szándéka.

Elsősorban a budapestiek kísérhették figyelemmel, amint szimfonikus zenekarrá nevelte az ifjúsági zenekarként induló együttest, s az amatőr lelkesedést szakmailag igényes munkával oly módon alakította, hogy a tagságában módosuló énekkart (amelynek létszámát az időről-időre felkínált alkalmi visszatérések lehetőségével gyakran élő egykori dalosok ugyancsak felduzzasztják) a zeneirodalom rangos oratorikus kompozícióinak méltó megszólaltatójává tette.

Ez a születésnap hangverseny egyfajta értékes pihenő-állomás volt a többévtizedes munka folyamán, egyszerre előre- és visszatekintés, amennyiben műsorán két olyan kompozíció szerepelt, amelyek meghatározóak voltak Hollerung Gábor muzsikussá válásának folyamatában. Bartók Concertója annakidején még a zeneakadémiai karmes-

terképzős hallgató számára is vágyalomnak tűnt, Beethoven IX. szimfóniájáról nem is szólván. És ki tudja, hány közreműködőt érintenek meg e korszakos jelentőségű kompozíciók annak a műhelymunkának a folyamatában, melynek eredményéről hangversenyeken adnak számot...

Az ilyesfajta ünnepi alkalmakhoz sajátos mérce dukál, és voltaképp sajátos zenehallgatási mód is. Mert ugyan hogyan is jöhetnének létre ideális hangzási arányok, ha az előadói csoportok korántsem alkalmazkodnak a mű-igényelte apparátushoz? Örömezésnek kellett tekinteni (merthogy az is volt), s örvendezni azon, hogy milyen nagy éneklő tömeget mozgósított a kerekszámú évforduló. Orff Carmina buranája mellé felzárkózott immár az Örömóda is, további összetartó élményt biztosítva dalosok több generációja számára – a zenekar számára pedig régóta megszokott, hogy ilyesfajta sajátos távlatú produkciókban vesz részt.

Az ünneprontás szándéka nélkül sem hallgatható el az a körülmény, hogy ily módon a zene megszerettetésére irányuló szándék (amely plasztikus módon kifejezésre jutott olyan programsorozatok címadásában is, mint „A megérthető zene”, s amely kézenfekvően kínált címet az ünnepi alkalomra megjelentetett könyvnek is, hősét „Egy megérthető zenész”-nek titulálva) legtöbbször saját-mércét igényel. Tehát, Hollerung Gábor karmesteri munkájából itt a betanítás kamatozik, míg a dirigensi életmű másik jelentős szelete, a vendégkarmesterség hasonlóképp szubjektívizált megítélés alá esik (merthogy olyankor ritkán van lehetőség alap-koncepciók megváltoztatására, kiváltképp repertoáron szereplő művek esetében).

Mindenesetre, örömmel vehettük tudomásul, hogy a kései Bartók-művet magától értődő természetességgel játssza a zenekar, és érezhetően „két irányból” közelít Beethoven monumentális kompozíciójához is, a szólamkottából kiindulva, ugyanakkor a karmesteri koncepciónak köszönhetően mindig a nagyforma szem előtt tartásával. A köztes tartomány „két foltját” más, kevésbé személyes-ünnepi alkalmakkor indokoltabb feltérképezni, részletezően számon kérve vonós-fúvós hangzási arányokat, dallam-kíséret viszonyok dinamikai kontrollját, s egyáltalán, a folyamatok megélésének megéltetésének azt az intenzitását, amely jellemzően sugárzik Hollerung vezényléséből. Ilyen szempontból „work in progress” címkével látható el a hollerungi életmű – de olyan folyamatként, amely minden pillanatban lehetőséget kínál a zenekari játékosok

sámára az igényes muzsikálásra. S hogy mennyien élnek ezzel a lehetőséggel, az éppen azért mérhető nehezen, mert a Budafoki Dohnányi Zenekar hosszú ideig a hazai zenekari utánpótlás-nevelés egyik meghatározó műhelye volt, tehát az itt tanultak – másutt kamatoztak.

Évtizedek távlatából elmondható: szerencsés csillagórában talált egymásra a lehetőség és kiaknázója – pontosabban, a lehetőség felismerői és a kiaknázáshoz szükséges feltételek megteremtői. Mert megannyi zenén kívüli szempont is elengedhetetlen feltétel volt e műhely létrejöttéhez, és elkötelezett támogatók és sok háttérmunkás ügyesretete nélkül aligha tudott volna életképes lenni a legszebb szándék, elképzelés. Jó lenne, ha nem egyedi jelenségként értékelné a szakma, hanem modell-értékűnek tekintené, s lennének elszánt-elkötelezett muzsikuskok, akik a saját környezetükben hasonló, előre kiszámíthatatlan eredményű kulturális vállalkozásokba fognának.

Hollerung Gábor – valóban egy megérthető zenész, számos vonatkozásban. Jó lenne, ha megértői példa-értékűnek tekintenék gondolkodásmódját, pályáját, és pedig követésre méltó példaként. És hadd dokumentáljuk azt is, hogy a jelek szerint az ünnepelt nemcsak megérthető, hanem egyszersmind szerethető zenész is! (Fittler Katalin)

Óbudai Danubia Zenekar – Honvéd Férfikar

2014. szeptember. 16.

Zeneakadémia

Már címükkel is figyelemfelkeltő, a fantáziát hatásosan megmozgató hangversenyekkel készült az idei őszi évadra az Óbudai Danubia Zenekar. A bérlet négy estjének főcíme – *Íme, az ember* – sokat sejtet, egyben összekötőkapocsként is szolgál a koncertek között. Olyan zeneműveket állítottak egymás mellé, melyek a lehető legteljesebben mutatják meg az Embert. A zenekar évadnyitó estjének alcíme például a benne rejlő izgalmas ellentétekkel hívogatott. A *Pokol és Menny* címke arra az emberi természetben rejlő drámára, az egyén önmagával folytatott belső harcára kívánt rámutatni, amit Liszt két monumentális műve, a zongorára komponált *b-moll* szonáta (1853) és a *Faust-szimfónia* (1854), a romantika kolosszusai mutatnak meg. A nyitókoncert telt házat ért is már jó előre borítékolni lehetett. No, meg azért is, mert ritka alkalomban részesei lehetünk ezen az esten: egyazon

művész, Vásáry Tamás játszotta a szonátát és vezényelte a szimfóniát. Rekordteljesítménynek is beillett vállalkozása, a két mű „főszerepének eljátszása”, mely mind fizikailag, mind szellemileg külön-külön is rendkívül nagy terhet ró az előadóra. Nem-hogy túl a nyolcvanon, de fele, vagy negyedannyi idősen is.

Liszt mindig is különös jelentőséggel bírt Vásáry életében. Egyáltalán nem véletlen tehát, ha Vásáry egyik könyvében azt olvasuk, hogy Liszt lenne az a zeneszerző, akivel a leginkább szeretne találkozni a túlvilágon. Pályája jelentős eseményeinél ugyanis mindig ott voltak a Liszt-kompozíciók. Sokat köszönhet tehát a zeneszerzőnek, de ez fordítva is igaz, Liszt is hálás lehet Vásárynak. A romantikus zongorairodalom egyik – előadó és közönség számára is magát legnehezebben megadó – kompozíciójával, a h-moll szonátával közel hatvan éve „ismerik egymást”: az ifjú Vásáry zeneakadémiai tanulmányainak befejezésekként, diplomakoncertjének fő darabjaként játszotta. Akár félvállról is vehette volna tehát a feladatot és rutinból is játszhatta volna a szonátát, de ez soha nem volt jellemző Vásáry Tamásra. Inkább nagyon is tudatában volt felelősségének, a vállaira nehezedő óriási tehernek, hogy itt és most, a név és a hely szelleme kötelez. Talán ennek tudható be a szokásosnál is nagyobb lámpaláza. Már a mű indítása sem volt makulátlan:

megbicsaklott a sotto voce, szikár, unisono g-hangok indítása. Ma már a zenehallgató közönség a végtelékig elkényeztetett, mert digitális technikával hibátlanra és sterillé varázsolt hangzáshoz, lemezfelvétel-minőségű interpretációkhoz szokott. Minden biztonnal ez is hozzájárult ahhoz, hogy az előadás során a kisebb melléütések, az elkent futamok és az apróbb memóriazavarok nem maradtak észrevétlenek, ám így emberivé tették játékát. A darab expozíciójában az látszott: a művésznek minden erejére szüksége van Goethe alakjainak az általa elképzelt színvonalú megformálásához (szokás a szonátát Faust-szonátának is nevezni és éppen erre a párhuzamra épült a hangverseny tematikája). Ezzel együtt – és különösen a gyilkos nehézségű Fugato után – vitathatatlan volt, hogy egy kivételes nagyságú előadó ül a pódiumon, aki a lélek kottájából játszik. Ráadás nem volt – mit is lehetne egy h-moll szonáta után játszani? –, hanem még egyszer hallhattuk a mű távolba vesző befejezését, amit Vásáry önkritikusan így vezetett fel: „az utolsó három akkordnak halkabbnak kellett volna lenni” és megmutatta, hogyan szól a kottába beírt háromszoros pianissimo.

A szünet után mintha kicserélték volna Vásáry Tamást. Egy energikus, felszabadult karmester lépett fel a pulpitusra. Kotta nélkül vezényelt. Utóbbi nem allűr volt számára, látszott, hogy a partitúra minden hangjával

val el tud számolni, mindennel – tempókkal, dinamikával, artikulációval – mondani-valója van. Olvasatában híven megmutatkozott Faust tépelődése, zaklatottsága, személyiségének súlyos hangvétele, Margit menyeyi tisztasága és Mefisztó ördögi alakja.

A zenekar legjobb formáját mutatta és híven követte karmestere utasításait. Megindító volt az első és második tétel hangszerzőlőkből kinövő kamaraegyüttesének érzékeny formálása, különösen az oboa és a brácsa játéka jelentett szép pillanatokot. A tétel több nagy csúcspontjának dinamikai hullámain jótékonyan kiemelték a topformát mutató rézfúvók, általuk újra és újra hatalmas energiák szabadultak fel. Külön dicséret illeti a kürtöket, akik kényes szólamukat derekasan teljesítették. A 2. tételben a bensőségesen énekelő fafúvókra figyelhettünk fel. A vonósszólamok mellett nekik is nagy érdemük volt az éteri hangvétel megteremtésében. Tetszetek a 3. tétel mefisztói fricskái, a fausti dráma, a modális harmóniák sugallta hit és a szélsőséges kontrasztok zenei interpretációi. A mű befejezésében a feltolult feszültséget csak emberi hanggal lehetett oldani: nagy odaadással szóló Balczó Péter (tenor) és a Honvéd Férfikar (karigazgató: Strausz Kálmán) hangja Goethe Faustjának zárómondataival: „das ewig weibliche zieht uns hinan”, azaz „az örök asszonyi emel magához”.

(Kovács Ilona)

A KODÁLY FILHARMONIKUSOK DEBRECEN MEGHALLGATÁST HIRDET ZONGORA, KORREPETÍTOR HATÁROZOTT IDEJŰ ÁLLÁSRA hosszabbítási lehetőséggel

A próbajáték időpontja: 2014. október 14. (kedd) 10 óra
A próbajáték helyszíne: 4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c – II. emeleti próbaterem

A meghallgatás anyaga:

Egy szabadon választott zongoradarab előadása
G. F. Händel: Messiás: No. 7. „And He Shall Purify”
J. S. Bach: Máté-passió: No. 33. „So ist mein Jesus gefangen – Sind Blitze, sind Donner in Wolken”
L. van Beethoven: IX. szimfónia, Op. 125., IV. tétel „An die Freude”, a 655. ütemtől a 762. ütemig, a 843. ütemtől végig
R. Schumann: Spanisches Liederspiel, Op. 74. No. 5., 8.
G. Verdi: Requiem: Dies irae az 1. ütemtől a 140. ütemig
Sanctus Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus (a teljes mű)
C.-A. Debussy: Trois chansons Charles d'Orléans verseire c. kórusmű partitúrájának megszólaltatása
Lapról olvasás – egy oratorikus és egy a cappella darab részletének lejátszása

A meghallgatásra kijelölt kottaanyag jelentkezéskor átvehető a Kodály Filharmónia Debrecen titkárságán (H-Cs: 7.30-16.00, P: 7.30-13.30), vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Jelentkezéshez szükséges dokumentumok: szakmai önéletrajz elérhetőség megadásával, szakirányú végzettséget igazoló dokumentum

A munkakörbe tartozó lényeges feladatok: elsődleges feladat a Kodály Kórus Debrecen korrepetitóri feladatainak ellátása, továbbá közreműködés billentyűs hangszereken a Kodály Filharmónia Debrecen koncertjein

Jelentkezés: személyesen, vagy info@kodalyfilharmonia.hu e-mail címen, vagy 4025 Debrecen, Simonffy utca 1/c. címen lehetséges

A jelentkezés beérkezési határideje: 2014. október 8. (szerda) 16 óra

Az állás betölthető: 2014. október 15.

A foglalkoztatás feltétele a felsőfokú szakirányú végzettség. Bérezés közalkalmazotti bértábla szerint.

Sikeres meghallgatást kívánunk!

Debrecen, 2014. szeptember 5.

Somogyi-Tóth Dániel igazgató

Zuglói Filharmónia – 60**2014. szeptember 14.**

Zeneakadémia

Korántsem csupán címében volt ünnepi az a hangverseny, amellyel a Zuglói Filharmónia 60. születésnapját ünnepeltük, hanem azzá tette a muzsikálás szeretetének átható ereje, a zenekari játék szuggesztivitása.

A történet ismerős, de érdemes röviden felidézni: egy lelkes énektanár-karnagy elhatározta, hogy iskolájában zenekart szervez. Az I. István Gimnázium diákjait ráébresztette az együtt-muzsikálás szeretetére, és gyakorlati akadályokat nem ismerő lelkesedéssel elérte, hogy olyan színvonalon játszanak, amely méltó a szélesebb körű nyilvánosság előtti bemutatkozáshoz. Miközben a fiatalok mind pódiumterettebbek lettek, folyamatosan gondoskodott az utánpótlásról is, s szinte észrevétlenül „megfertőzte” zeneszeretetével iskoláján túl az egész kerületet, városrészt. A kivételes teljesítmény tetszésre talált hivatalos körökben is, és ma már a Zuglói Filharmónia szoros együttműködésben munkálkodik-muzsikál a Szent István Zeneművészeti Szakközépiskola és Zeneiskola együtteseivel (az ő maratoni koncertjükre október 4-én kerül sor, a Budapesti Kongresszusi Központban).

A Zeneakadémia nézőterének 7. sorában idős bácsi ül – amikor virágcsokorral köszöntik, hirtelen öregürrá változik. Ő az „István-birodalom” életre álmódója és megteremtője, Záborszky József, aki számára minden bizonnyal még többet, mást jelentett ez az est, mint a közreműködőknek vagy a hallgatóságoknak.

Ő a 60 év minden titkának tudója; a háttér-munkálatoktól a fényes pódium-sikerekig. A következő „legérdekesebb” a fia, aki örökébe lépett, Záborszky Kálmán, aki 14 éves korától részese (különböző minőségekben) ennek a zenevilágnak.

Az ünnepi hangverseny nem lehetett volna teljes a Szent István Oratóriumkórus közreműködése nélkül, amely énekkarnak már többször elismerőleg említettem azt a sajátosságát, hogy hallgatóként végigüli azokat a hangversenyeket, amelyeken közreműködik. A publikum számára élő háttérrel jelennek, s ki-ki gyönyörködhet a muzsikába belefeledkező énekesekben – mert a pódiumon magát otthonosan érző kórustag egy idő után megfeledkezik arról, hogy látványelem, és önkéntelenül is elárulja személyes részvételét a felcsendülő zenei folyamatokban. Egy-egy jól felépített fokozást követő csúcspontnál felcsillannak a szemek, s szinte ragyognak az arcok. S mindez korántsem hatásvadászóan megtervezett koreográfia –

hiszen ahány énekes, annyi temperamentum, annyi apró rezdülés.

A műsor ismertetőfüzetének kísérőszövegéből megtudhattuk, hogy a munka kezdetén Záborszky József példaképe Erkel Ferenc volt, a hazai első szimfonikus zenekar (a Budapesti Filharmóniai Társaság) megteremtője. Az ő Ünnepi nyitányával kezdődött a születésnap koncert, Záborszky Kálmán vezényletével.

Erkel Ünnepi nyitánya afféle „vízválasztó”; nemcsak kottaolvasásból, szólamtudásból vizsgáztatja az előadókat, hanem stílus- (és kor-) ismeretből, próbára téve a kiművelt kéz mellett a kiművelt értelmet és szívet is. Mert nem elég tudni, hogy e művében felidézi például a Szózat dallamtörédekeit a szerző (NB., nem a dallamhöz tartozó szövegrészek gondolatainak felidézésén!), még csak az sem mindig meggyőző, ha az idézetet megszólaltató hangszerek játéka plasztikusan kiemelkedik, hanem kell az a meggyőződés, amely Erkelnek 21. századi megfelelője. Tehát, hogy ami annakidején Erkelnek, az napjainkban nekünk is hasonlóképp fontos.

Ilyesmire csak akkor kerülhet sor, ha minden zenei-technikai feltétel rendelkezésre áll, ráadásul a karmester nemcsak összetartja-összerendezi a hangzást, hanem egyfajta zenei hitvallás hangzó templomát teremt meg (nem túlzás a költői kép, hiszen építkezés szükséges ahhoz, hogy megjelenhessenek e muzsika érzelmi dimenziói). A többségében fiatal előadók közül álló együttes úgy muzsikált, mint zenetörténeti titkok tudója, az egykori korszellem méltó felidézője. Nem lehetett megindultság nélkül hallgatni. Az élmény lecsengéséhez – idő kell. Ezt biztosította prózai közjátékként szavalás (Shakespeare-től a zene varázshatalmát szavakba öntő részlet), majd köszöntők (igazgató, polgármester, kulturális államtitkár). A folytatásban pódiumra lépett a Zuglói Filharmónia két állandó karmestere is. Elsőként Ménesi Gergely, akinek pedáns irányításával sziporkázóan jutott hangzó kifejezésre Sztravinszkij hangszerelő művészete a Scherzo fantastique-ban. Azt követően az ő irányításával csendült fel C. Franck 150. zsolttára, a Szent István oratóriumkórus közreműködésével. Itt volt igazán elemében Ménesi, amikor kamatoztathatta karnagyképzős tanulmányait is; megtehetette, hogy főként az énekesekre figyel, hiszen a zenekar szinte irányítás nélkül is képes volt ellátni a kíséret feladatát. És a lelkesedés számlájára írható, hogy nemigen tűnt fel neki, hogy a zenekari forték-fortissimók (kiváltképp, ha a rezések is játszottak) elnyomták

az énekszólamokat. Az orgonaülésről más-ként szól ugyanaz a hangzás a Nagyteremben, mint például a MüPában, ahol az énekesek nem „fedésben” állnak. De a hangzás intenzitása ezt az aránytalanságot is feledtette – pontosabban, olyan intenzív volt a hallgatóság figyelme, hogy szinte szájról olvastuk a(z egyébként érthetően megszólaltatott) szöveget.

A szünet után ismét stílusismeretből vizsgáztott a zenekar. Ekkor Horváth Gábor volt a dirigens (aki egyébként a Zuglói Zeneházban rendezett ifjúsági operaelőadások rendszeres karmestere), aki elismerésre méltó szuggesztivitással tudta elérni, hogy R. Strauss: A rózsalovag – szvitje, e rendkívül széles dinamikai skálán mozgó kompozíció minden pillanatban egy-egy folyamatba ágyazódjék, ugyanakkor önmagában is gyönyörködtető hangzás legyen. Itt tűnt fel leginkább a zenekari játék kulturáltsága, a szó legnemesebb értelmében; tehát, nemcsak arról van szó, hogy az egyes hangszercsoportok mindig az adott partitúra-részletben betöltött funkciójuknak megfelelően illeszkednek a kialakuló hangzásba, hanem hogy az egyes részletekben színek, karakterek viládlódtak, ráadásul a hirtelen váltások mindig tökéletesek voltak, tehát már az első pillanatban sikerült megragadniuk az új karaktert.

Nem tudom (nem tudhatom), vajon az előadók közül hányan látták-hallották A rózsalovagot, mennyi korábbi hangzás-élmény birtokában muzsikálnak. Mindenesetre Horváth Gábornak sikerült megteremtenie azt az atmoszférát, amelyet áthat a tánc (nevezetesen a keringő), s a rövid dallam-floszkulusok is mozgási energiával telítettek. És ami külön említésre méltó: maradt erejük-energiájuk arra, hogy nagy fokozással, monumentális fináléval koronázzák meg a szívet.

És külön élmény a zárószám, Kodály remeke, a Galántai táncok. Ismét tánczene, ismét meggyőzőerővel, zenei anyanyelvi szinten tolmácsolva a népzenei emlékekből épített múltidéző tablót. Ezt Záborszky Kálmánnak köszönhetjük, aki biztos kézzel irányította a – részleteiben korábban kidolgozott-megtanult – nagyformát.

Codaként hadd örökítsem meg az Istvánvarázs másik állandó jelenségét: a figyelmes zenehallgatást. Megunthatatlan élmény számomra, ahogy az „istvános” közönség soraiban az apróságok képesek csendben végighallgatni még olyan kompozíciókat is, amelyeket korántsem az ő korosztályuknak szánt a szerző. Ilyenkor bizonyosodik be, hogy nemcsak a zenének, de a zenei nevelésnek is van varázshatalma. Persze csak akkor, ha jó kezekben van a varázspálca.

(Fittler Katalin)

Auer-iskola

Toscha (Anton) Seidel – (Ogyessza 1899. november 17. – Los Angeles 1962. november 15.)

Auer Lipót egyik legkiválóbb tanítványát, Toscha Seidelt az 1920-as és 1930-as években a világ legjobb hegedűsei között tartották számon. Csodálatos hegedűhangja volt. Később egészségi állapota egyre rosszabbodott, és ez kihatott hegedűjátékára is. Intelligens ember volt, minden érdekelte, Albert Einsteinnel is kapcsolatban állt. Hogy jobban megismerjük őt, először Auer emlékirataiból idézünk, majd Tully Potter cikkének közreadásával (The Strad, 2012 november) emlékezünk rá. Végül H. Frederick Martens „Violin mastery” című könyvéből ismeretjük azt a részt, amelyben Seidel Auer professzor hegedűtanítási módszeréről beszél. Észrevételeiből, tanácsaiból ma is tanulhatnak a fiatal hegedűsök.

Toscha Seidel még alig volt 14 éves, amikor Auer növendéke lett. Ő is tagja volt annak a 30-40 fiatal hegedűsből álló csapatnak, akik 1913 nyarán azért jöttek Loschwitzba a világ minden részéről, hogy a professzornál tanuljanak. Auer így emlékezik erre „My long life in Music” című életrajzában:

„Minden nyáron egyszer egybe szoktam gyűjteni összes tanítványomat, szüleiket és néhány barátot egy délutáni hangversenyre. Ez mindig izgalmas esemény volt a kis kolónia életében. Ki szoktam bérelni egy folyóparti fennsíkon lévő, csodálatos fekvésű kis kastélyt, ahonnan nagyszerű kilátás nyílt az Elbára. A programot komoly művek alkották, és mindössze három vagy négy műsorszám volt. Bach d-moll, két hegedűre írott versenyműve általában szerepelt a műsorban. Emlékszem egy alkalomra, amikor nemcsak engem, de valamennyi vendéget – akik Drezdából, sőt Berlinből jöttek el, hogy megtiszteljék az eseményt – mélyen meghatotta az a romlatlanul tiszta és egyöntetű stílus, az a mélyről jövő őszinteség, nem is beszélve a technikai tökéletességről, ahogyan a két kis matrózrubás gyerek, Jascha Heifetz és Toscha Seidel játszották ezt a remekművet. A hatás olyan nagy volt, hogy amikor befejezték, és az

egyik helybéli vendég a színpadra lépett, könnyes szemmel juttatva kifejezésre báláját azért, hogy részese lehetett ennek a csodálatos művészi élvezetnek, csupán azt foglalta szavakba, amit valamennyi jelenlévő érzett, beleértve magamat is.”

Mivel a háború miatt a nyári kurzusokat már nem lehetett Loschwitzban tartani, 1915-től Auer minden nyáron Norvégiában, Krisztiániában (Oslo), a Voxenhollen hegyi szanatóriumban tanított. Az egyik, itt megrendezett hangversenyen Toscha Seidel olyan nagy sikerrel szerepelt, hogy arról a sajtó is beszámolt, és Seidelt norvégiai turnéra szerződtették. Stockholmban is fellépett, majd visszautazott Szentpétervárra, hogy folytassa tanulmányait. 1916 nyarán a kis Seidel és Heifetz – eredeti nevén Joszif Ruvinovics Heifetz – már egymás után adták koncertjeiket Norvégiában. A királyi palotába is meghívták őket, ahol nagy sikert arattak. „Mint később elmondták nekem, a szünetekben a két fiú versenyt futott a királyi herceggel...” – olvashatjuk Auer életrajzi visszaemlékezésében.

Az utolsó nyári kurzusra 1917-ben került sor, de a forradalmi események miatt Auer ekkor már nem tért vissza Szentpétervárra. Szónaesteket adott, fellépett Stockholmban és Koppenhágában, néhány alkalommal Seidellel együtt. Hangversenyeiket nagy várakozás előzte meg, 1917 decemberében a királyi pár is meghallgatta őket.

Hogy még többet tudjunk meg Seidelről, most olvassuk el Tully Potter írását, amely a „The Strad” 2012. évi novemberi számában jelent meg.

Toscha Seidel

1921 táján George és Ira Gershwin írta New Yorkban a „Mischa, Jascha, Toscha, Sascha...” kezdetű dalt. Az említett hegedűsök közül Mischa Elman és Jascha Heifetz neve jól ismert, de Toscha Seidelt – aki ötven évvel ezelőtt, éppen ebben a hónapban hunyt el –, valamint Sascha Jacobsent szinte teljesen elfelejtették. A dal szövegírója téved abban, hogy korábban valamennyien Auer-növendékek voltak, ugyanis Jacobsen (aki a Musical Art Quartet vezetője volt) Szentpétervárról vándorolt ki, és csak azt követően tanult Auernél. Toscha Seidel viszont Auer egyik legkiválóbb növendéke volt, és főleg hegedűhangjáról volt ismert. Rajongói még ma sem tudják, hogyan ment tönkre a karrierje. Még a rendkívül kritikus Flesch Károly is azt írta róla, hogy az egyik legszebb hangon játszó hegedűs volt, akit valaha ballott. De kiválóan képzett volt technikailag is, és a sors igazságtalanságának tartom, hogy nem a Heifetz-Elman-Seidel triumvirátus tagjaként tartották számon. Anton „Toscha” Seidel ukrán volt. Ogyesszában született 1899. november 4-én (európai időszámítás szerint november 17-én). Nagybátyja hivatásos hegedűs volt, és Toscha unokatestvére, Lydia még emlékezett rá, hogy a kislány álmodóan egy játékhagedűt cipelt ide-oda a lakásban. Szülei, Sámuel és Tatjana (vagy „Tauba”) hét éves korában arra biztatták, hogy tanuljon hegedűlni Max Fidelmannnál, Ogyesszában. Tizennyolc hónappal később tanárának ismertebb bátyja, Alexander

Fidelman – Auer és Brodsky tanítványa – meghallgatta, amikor Bériot hegedűversenyét adta elő, és elvitte a Stern konzervatóriumba, Berlinbe.

Az a nap teljesen megváltoztatta Seidel életét, amikor Heifetz másodszor lépett fel 1912. október 28-án a Berlini Filharmonikusokkal, Nikisch Artúr vezényletével. „Tizenkét éves fiú voltam, amikor először ballottam Jascha Heifetzet – nyilatkozta Frederick Martensnek (lásd H. Frederick Martens: Violin Mastery, New York, 1919). „Csodálatosan játszott Csajkowszkij hegedűversenyét. Vonóvezetése, balkéz-technikája, előadói stílusa és játékmódja olyan nagy hatást gyakorolt rám, hogy úgy éreztem, sobasem leszek igazán elégedett magammal, ha nem tanulhatok a tanáránál, Auer professzornál!

1912-ben nyílt rá lehetőségem, hogy a Drezda melletti Loschwitzban játszom a professzor lakásán, és legnagyobb örömmre azonnal felvett növendékei közé.” Mielőtt a szentpétervári konzervatóriumban bekerült Auer osztályába, előtte magánórákra járt hozzá. Auer egyik kedvenc tanítványa lett, és többször szerepelt Jascha Heifetz-cel együtt Bach kettősversenyében. Auer így nyilatkozott róluk: „Jascha úgy játszik, mint egy angyal, Toscha pedig mint egy ördög”. Nyilvános koncerten először Krisztiániában (Oslo) lépett fel 1915-ben, Vitali „Chaconne”-jával, és Csajkowszkij hegedűversenyével. Ezt három koncert követte a skandináv államokban. Később édesanyjával, Vlagyimir nevű bátyjával, és Auerral együtt Amerikába hajózott az SS Bergensfjorddal, ahová 1918. február 18-án érkeztek meg – miközben a forradalom zűrzavarában teljesen elvesztették a kapcsolatot Sámuellel, az apával –, és április 14-én délután lépett fel először szólókoncerten a Carnegie Hall-ban, amikor négy ráadást is adott. Ekkor Vitali „Chaconne”-ja, Csajkowszkij hegedűversenye, Chopin e-moll „Nocturne”-je volt műsoron Auer átiratában, továbbá Elgar-, Sinding- és Auerdarabok, valamint Sarasate „Zigeunerweisen”-je. A New York Times ezt írta róla: „Az ilyen hegedűjátékot szokták szívből jövő hegedülésnek nevezni. Erős egyéniség, személyes vonzerővel bír.” Ez a fél éves időszak döntő volt számára Heifetz szenzációs new yorki bemutatkozását követően, és ekkor úgy tűnt, szoroson barátja nyomdokai-ban balad – állandóan összehasonlították őket. Néha az ő játéka tetszett jobban, de azért többnyire Heifetz árnyékában maradt. Néhány évig igen sok felkérést kapott, és olyan zenekarokkal játszott Csajkov-

szkij, Bruch, Brahms, Lalo és Mendelssohn versenyműveit, mint a New York Symphony, a New York Philharmonic, a Philadelphia Orchestra és a Boston Symphony Orchestra. Amikor Londonban, a Queen's Hall-ban debütált 1921 június 14-én, a kritika olyan hegedűsként jellemezte, „akibez hasonlót nem ballottunk már bosszú idő óta.” De második fellépését követően a The Times – játékát Heifetzével összehasonlítva – megírta, hogy mindenekelőtt, és talán végső soron is „az alapos mesterségbeli tudás tekintetében van köztük alapvető különbség.”

1921 és 1922 között visszajött Európába egy skandináv turnéra – ekkor Maud, Norvégia királynéja elfogadta ajánlását, amikor Seidel neki dedikálta az „Anitra tancá”-nak átiratát Grieg „Peer Gynt”-jéből –, és egész sor szólóestet adott Párizsban, a Salle Gaveau-ban, aztán Brahms, Beethoven és Mendelssohn koncertjeivel lépett fel Manchesterben, majd hajóra szállt, és ausztráliai és távol-keleti turnéra indult.

„Toscha Seidel sok tekintetben felülmúlja Heifetzet” – írta róla a Sydney Mail. „Heifetz tökéletes, ugyanakkor személytelen produkciót nyújtott, Seidel azonban mélyen átértzett, eredetiséget sugárzó, élettel teli, szípkázó játékkal felejthetetlen pillanatokot szerzett számunkra”. Ez nagyon sikeres turné volt, és Seidelnek még egy dél-tengeri sziget trónját is felajánlották.

1924-ben amerikai állampolgár lett, és 25 000 dollárért megvásárolta az 1714 táján készült „Da Vinci” Stradivarit (volt neki egy 1786-ban készült Guadagnini-je, és egy Vuillaume által készített „Alard” Stradivari-kópiája is, 1860-ból). 1925. január 10-én a londoni Queen's Hallban, Henry

Wood vezényletével játszotta Mendelssohn hegedűversenyét „nemesen csiszolt stílusban” (a Times szerint). Édesanyja és bátyja is vele volt ezen a turnén, de áprilisban bekövetkezett a tragédia: Taubának sürgősen epeműtetre kellett mennie, majd ezt követően elhunyt Edinburghban.

Amikor visszatért Amerikába, találkozott édesapjával, akinek közben sikerült kivándorolnia Oroszországból. Nevét 1928 után megismerték a rádióhallgatók is: az 1920-as évek végén szinte betente lebetett hallani játékát, és a CBS zenei tanácsadójává nevezték ki. 1929 január elsején vette feleségül Estelle Manheimet, Mischa Elman unokabúgát, akinek lakásán tartották az esküvőt. Ekkor már csak néha voltak szólóestjei és zenekari fellépései, ezért az újságok ilyen címmel írtak róla: „Toscha Seidel visszatér” – mintha csak elment volna. De nem volt boldogtalan. „Toscha és felesége csodálatos életet éltek” – mesélte róla unokabúga, Elise Seidel Webb. „Saját yachtja volt, a Hudson folyón hajózott vele. Szeretett jókat enni és elegáns rubákban járni. Szerette az almáslepényt. Minden érdekelt. Mondta, hogy ha nem lett volna belőle hegedűs, bakteriológus szeretett volna lenni, ez nagyon érdekelt. Amikor Ausztráliában járt, elintézték neki, hogy láthassa a legújabb kutatási eredményeket. Pipázott, szeretett golfozni, úszni, és versenyautókat vezetni. Nagy sakkjátékos volt, és belekóstolt a fényképezésbe is. 1934-ben együtt adott koncertet Albert Einsteinnel a Németországban, elnyomatásban élők megsegítésére. A fizikusnak hegedűórákat is adott, amit ő egy relativitás-elméletet szemléltető rajzzal viszonzott.

1933–35 között Toscha Seidel szoros kapcsolatban állt Albert Einsteinnel. Többször muzsikáltak együtt. Seidel hegedűórákat is adott neki, amit Einstein egy relativitás-elméletet szemléltető, saját kezűleg készített rajzzal köszönt meg.

Az 1930-as évek közepén Seidelék Los Angelesbe költöztek, és Toscha rendszeresen lépett fel Bing Crosby „Kraft Music Hall” néven ismertté vált, rádiós show-műsorában. A filmstúdiók alkalmazásában állt, emlékezett rá némi iróniával begedűs kollégája, Louis Kaufman, akinek néhány évvel korábban Seidel még ezt mondta: „Louis! Egy ilyen komoly begedűs, mint te, hogyan szerepelhet hollywoodi filmekben?” Seidel volt a fő begedűs-attrakció a „The great Waltz” (A nagy valcer) című filmben (1938), és a „The Wizard of Oz”-ban („Óz, a csodák csodája”) –, bár ebből a filmből kivágták a vele készített felvétel nagy részét. Ő játszotta a Heinz Provoost-film bevezető zenéjét, valamint az „Intermezzo” végén megszólaló zenét is (1939), a „Melody for three”-ben (1941) pedig a mozivásznon is látható volt. 1942-ben belépett az amerikai haditengerészetbe, ahol egy egyenruhában játszó kvartetet vezetett, és helyettes zenekarvezetője és szólistája volt a San Diegóban állomásozó, kiképző alakulatnak.

A háború után visszament Hollywoodba. Akkori legismertebb filmje az 1956-ban készült „Around the world in 80 days” volt (Nyolcvan nap alatt a föld körül). Vonóstriót alapított, folytatta a rádiózást, és időnként fellépett szólistaként is. Emellett tanított, bár nem lehetett valami nagyszerű tanár. „Igen beves vérmérsékletű volt, szinte robanni tudott, ha valami olyant csináltam, ami szerinte rossz volt” – emlékezett rá Arnold Steinhardt. „Féltem, amikor begedű-órára mentem hozzá. Az órák nagy része úgy zajlott, hogy leültetett, és megmutatta, hogyan kell valamit játszani. És tényleg úgy játszott, abogyan kell – csodálatosan. Igen természetes módon, meleg hangon begedüilt, szenvedélyesen és szabadon, sok rubatatóval a játékában.”

Seidel szívesen játszott a zenekarban második begedűt Heifetznek az USA nyugati partján készített felvételei alkalmával, pedig nyilván érezte, hogy a zenekari tuttista helyzete nemigen fér össze azzal a pozícióval, amit ő a begedűsök között elfoglalt. Az unatkozó zenekari muzsikusok körében gyakran volt vaskos tréfák céltáblája. A kollégákban az a benyomás alakult ki róla, hogy intelligens ember, azonban gyerekes tulajdonságokkal, bizonyos naivsággal rendelkezik. Élete végére teljesen magára maradt. A begedűs Gránát Endre – aki nem találkozott vele, csak Estellét, az özvegyét ismerte – mondta róla: „Mivel rosszul blattolt, és játék közben gondjai voltak a karmester mozdulatainak követésével, utolsó éveiben Las Vegasba költözött. Holly-

woodban egyszerűen nem kapott többet szerződést. Nagyon félénk, egyszerű ember volt, akire méltán ráillett az infantilis jelző. Korán kezdődő elmebajtól szenvedett.” (Gránát Endre 1937-ben született Miskolcon. A budapesti zeneakadémián Garay Györgynél, majd – Fullbright ösztöndíjasként – az USA-ban Josef Gingoldnál és Jascha Heifetznél tanult. Később a hollywoodi filmstúdiók zenekarának lett vezető koncertmestere. Nevéhez fűződik a Brahms-, a Mendelssohn- és a Wieniawski-hegedűverseny Urtex-kiadása.)

Utoljára egy show-műsorban szerepelt, Las Vegas egyik szállodájában. 1962 november 15-én halt meg Los Angelesben. A Manheim család telkén, Palo Alto-ban helyezték örök nyugalomra. Később ide temették Estellét is. Seidelt nem hatotta át az a mohó kíváncsiság és szomjúság, ami Heifetz repertoárjának bővítésére sarkallta. Csak egy olyan művet találtam, amit ő mutatott be 1936-ban: a norvég David Monrad Jobansen A-dúr szonátáját. Beérte azzal, hogy évek múltán is a korábbi darabokkal bozakkodjon elő: háromszor játszotta lemezre ugyanazt a Brahms magyar táncot. „Toscha kedves, szerény és szeretetreméltó ember volt, akivel nagyszerű volt együtt kvartettezni” – írta róla a lett származású kanadai hegedűs, Harry Adaskin. „Édes, érzéki hangja volt, és tökéletes technikája. De különös módon, mindezek ellenére mintha valahogy mégis bátrányos helyzetben lett volna.” Adaskin visszaemlékezett arra az esetre, amikor egyszer késve érkezett egy Seidel-szólóestre, amelyre a Massey Hall-ban került sor, Torontóban: „A hatalmas színpadon egészen kicsinynek tűnt a nagy hangversenyzongora, amely mellett ez a göndör bajú fiatalember begedüilt. Rendkívül meglepett, hogy szinte nem is volt jelen. Személyisége teljesen negatív benyomást keltett a színpadon. Miközben a közönség néma csendben volt, szinte érezni lehetett, mennyire érdektelenül hallgatják produkcióját.”

Az a túlárado előadásmód, abogyan Seidel a ritmikához viszonyult, az évek múltával csak rosszabbodott. Adaskin ballotta, hogy 1937-ben, San Francisco-ban hogyan lassult le egyre jobban előadásában a Beethoven begedűverseny, annak ellenére, hogy a karmester, Pierre Monteux a zenekari tuttikban megpróbálta felgyorsítani a tempót. Ezek a hiányosságok sok felvételén megmutatkoznak, és Raymond Glaspolc – miután néhányat lemásolt nekem ezek közül –, szomorúan írta: „A begedűhangja kellemes volt, de a ritmikát ömlengő mó-

don, hanyagul kezelte, és érzelmileg sem azonosult teljesen a muzsikával.”

Seidel főként karakterdarabokat vett fel, amelyek többnyire – akárcsak Jacobsen esetében – a nem valami kiváló hangminőségű Columbia-lemezekre korlátozódtak. Általában azok a korai akusztikus felvételek a legjobbak ezek közül, amelyek 1918 és 1925 között készültek. Ezekon ballani lehet mély zengésű, selymes fényű hangját, mint ha csak ő lenne a boldogító középút a begedűhangjával mindig megfelelően bántó tudó Heifetz, és a buja felfogásban játszó Elman között. Seidel bal keze – miközben eléggé rákapott a csúszásokkal tarkított, portamento-játékra – igen mozgékony, vonókezelése pedig jól kidolgozott volt. (A számunkra ma már furcsának tűnő, csúszásokkal tarkított játékmóddal kapcsolatban jegyezzük meg, hogy a „portamento di voce” – a hang csúszással történő „átvitele” a következő hangra – a szólóének megjelenése, vagyis 17. század közepe után terjedt el az énekes és a hangszeres előadók között. A 18. század közepén már elméleti fogalomként is ismert volt. Tartini is használta „Regole per arrivare a saper ben suonar il violino” (1752–1756) című hegedűiskolájában, Böhm József (1795–1876) pedig a cantabile-játékot elősegítő, fontos elemként tartotta számon. A hegedűsök egy része szívesen alkalmazta még a 20. század első felében is, de használata az izlésbeli változások miatt később visszaszorult. Mischa Elman – aki különösen éneklő, lírai hegedűhangjáról volt ismert – még így vélekedett róla: „A hegedű éneklő hangszer, a hangoknak egymáshoz kell kapcsolódnuk. Ha egy énekes rácsúszik egyik hangról a másikra, ez megengedhető. Miért kifogásolják, ha egy hegedűs teszi ugyanezt?”)

Achron „Héber melódiák” című darabjában igen kellemesen hangzanak trillái, amelyek a vizesés hangjait idézik fel, és még Hubay „Hejre Kati”-ját is felülműlják. Stílusa ideális a Wieniawski „Románc”, a Schubert „Szerenád”, a Kreisler „Caprice viennois”, a Wagner „Albumblatt”, vagy Elman „Eili, eili” című átiratának előadásához. Egyik legjobb azonban Dvořák „Humoreszk”-jének felvétele. Az „Intermezzo”- és a „Brahmsiana show” filmegyvelegek is jelzik, mennyire értékelték őt Hollywoodban. Annak ellenére, hogy a zeneszerző is ott ült a zongoránál, Seidelnek mégis kevésbé sikerült Korngold szvitjének előadása a „Sok hűbő semmiért” című filmben, ha játékát összehasonlítjuk a Heifetz által felvett két számmal. Amikor előírt ritmika szerint kellett játszania, lehetett érezni, milyen ag-

godalommal ügyel a tempóra, nehogy elhibázza. De mindössze nébány, hosszabb időtartamú felvétele kapcsán is kételemek merülnek fel ebből a szempontból, mint amilyen Grieg c-moll szonátája, 1929-ből. Bár ez a mű tulajdonképpen egy romantikus hegedűs malmára bajtja a vizet, annak előadása mégsem válik Seidel előnyére, ha a felvételt Kreisleréhez vagy Koganéhoz hasonlítjuk: partnere, Arthur Loesser, ez a szörnyű amerikai zongorista (1894–1969) lebengerli őt mind a frazírozásban, mind a dinamikai árnyalatok tekintetében. És ugyanez történik abban a két Brahms-szonátában is, amit a páros 1926-ban és 1931-ben vett fel. Seidel eléggé fantáziátlanul játszik ezeken a felvételeken, és amikor 1951-ben egy másodrangú zongoristával vette fel a Franck szonátát, a ritmikai bizonytalanság egészen nyilvánvaló volt. Kévszélő koncertfelvételének egyike Chausson 1945-ben rögzített „Poème”-ja. Ezt egészen elnyújtja (17'33"), a darab hosszúsága teljesen eltér Ojsztrab (15' 32") és Heifetz (13' 26") felvételének időtartamától. Időnként igyekszik előtérbe kerülni, mint például a kadenciában, ugyanakkor képtelen megformálni a darabot, így aztán teljesen hiábavaló Stokowski minden igyekezete. De ha Toscha Seidelt nem sorolhatjuk az igazán nagy hegedűsök közé, akkor hogyan emlékezünk rá? Talán leginkább egy fajta ideális hegedűhang birtokosaként. Az ifjú hegedűs reménységeknek mindenképpen ballaniuk kellene legjobb felvételeit, és birtelenjében legalább két híres hegedűs is eszembe jut, akik profitálhatnának ebből. Mindenesetre nekem egyre inkább az a meggyőződés, hogy ez a rendkívül kedves ember igen magas színvonalon hegedült.

Toscha Seidel: Hogyan tanított Auer?

H. Frederick Martens „Violin Mastery” (Beszélgetések nagy hegedűsökkel és tanárokkal, New York, 1919) című könyvének 19. fejezete Toscha Seidelről szól. Most azt a részt idézzük ebből, amelyben a 19 éves Seidel Auer Lipót pedagógiai módszeréről beszél.

Auer professzornál tanulni maga volt a ki nyilatkoztatás. Jártam hozzá magánórákra is, miközben nála tanultam a szentpétervári konzervatóriumban. El kell mondanom, hogy a fő specialitása a vonóvezetés volt, már amennyiben a specialitás szót egyáltalán használhatjuk egy olyan nagy formátumú mester esetében, mint amilyen a professzor volt.

Auer Lipót

A hegedűjátéknál a bal kezét, annak ujjait egy tökéletesen működő gépezetbe lehetne hasonlítani, amit gondosan olajozni kell, hogy jól működjön. A jobb kéz, a vonós kéz – a „festő keze” – ennek éppen az ellenkezője: ez a művész keze, amely a zenei képet megrajzolja. A jobb kéz által létrehozott árnyalatok adják a hangszínnek szépségét. A professzor természetesen megkövetelte az újtechnika tökéletes kifejlesztését is. Ugyanakkor ösztönzést kaptunk tőle a helyes vonókezelés szempontjából is, hogy hogyan állítsuk a vonót, mint eszközt az előadandó mű szolgáltatába. Arra készítette a növendéket, hogy gondolkozzék. Gyakran előfordult, hogy amikor egy versenyműben vagy egy szonátában valamelyik menet nem szólalt meg hibátlanul, megkérdezte: „Miért nem szól rendszeren ez a passzázs?” Némi idő múlva meg tudtam mondani, néha pedig nem. Addig azonban nem mutatta meg a jó megoldást, amíg a kérdésre nem adtam megfelelő választ. Képes volt hibátlanul bemutatni hegedűjén még a legapróbb részletet is. Ha viszont a növendék egyedül is képes volt a probléma megoldására, mindig bátorította.

A legtöbb hegedűtanár a vonókezelést igen bonyolult dologként fogja fel, és ezzel csak növeli a nehézségeket. Auer viszont igen természetes vonókezelést alakított ki, minden tanítványának teljesen fesztelenül, szabadon működött a csuklója, mivel a vonókezelést mindig a növendék egyéni adottságainak figyelembevételével tanította. Nem számított, milyen hosszúak az ujjai, vagy mekkora a keze: mindenkit külön esetként kezelt, így a növendék a saját

adottságaira támaszkodva oldhatta meg a problémát. Ismertem olyan növendékeket, akik teljesen merev csuklóval jöttek hozzá, és ő tanította meg nekik, hogyan legyenek úrrá ezen a nehézségen.

Művész-tanítványok és amatőrök

Ami a nehézségeket illeti – legyenek azok akár technikai vagy más jellegűek –, különbséget kell tenni művész-tanítvány, és átlagos amatőr hegedűs között. Az utóbbiak nem élethivatásként választják a hegedűt, csupán mellékesen foglalkoznak vele. Beérik azzal, hogy igyekeznek jól játszani, a művész-növendéknek viszont tökéletességre kell törekednie. Különbség van valaminek a kivitelezése, és annak művészi előadása között. Az amatőr többé-kevésbé magáért a játék kedvéért hegedül – a „hogyan” nála csupán másodlagos szempont. De a művésznél a „hogyan” kerül az első helyre, neki még a legrövidebb darab, de akár egyetlen skálamenet is megoldandó feladatot jelent, míg az amatőr erről tudomást sem akar venni. Minden nehéz, ha tökéletes megoldásra törekszünk. Növendék koromban a kettősfogásban játszott flageoletek jelentették számomra a legnagyobb gondot, és ma is úgy gondolom, hogy ez a hegedűtechnika legnehezebb része. Mindezekelőtt nagy kéz kell hozzá, a nagy nyújtások miatt. Ezért a tökéletes flageolet-játék elérése lett egyik megoldandó feladatom, mire Auer végre megengedte, hogy fellépjek nyilvánosan.

A decimák és az oktávok játéka egyeseknek akadályt jelent, de nem mondhatnám,

hogy számomra különösebb nehézséget okozott volna. Végül is az a fontos, hogy megbirkózzunk ezekkel, a „hogyan” ebben az esetben másodlagos kérdés. Emlékszem, néha Auer így szólt: „Ha szükséges, játszatsz akár a lábaddal is, csak szóljon a hegedű!” A decimák, oktávok, szextek és egyéb technikai megoldások esetében az a legfontosabb, hogy tisztán, meggyőzően bangozzanak. És akár igazunk van, akár nem, soba ne felejtjük el, hogy ha valami nem szól meggyőzően, az nem az időjárás, a húr, a gyanta, vagy valami más miatt történik – ilyenkor a hiba mindig a művészben van!

Hogyan gyakoroljunk?

A skálázás rendkívül fontos. Az Auer-növendékeknek naponta, minden bangközben kellett skálázni. És mint hogy a professzor arra sarkallt minket, hogy képezzük saját magunkat, ezzel is bátorított bennünket, hogy mi magunk keressük meg, mire van szükségünk. Emlékszem, egyszer a konzervatórium folyosóján álltunk, amikor megkérdeztem tőle: „Milyen etüdöket tanuljok?” Ezt válaszolta: „Gyakorold azokat a nehéz meneteket, amelyek a nagy versenyművekben vannak. Így jobban megtanulod őket. Ezek nagyon jók, ha nem jobbak bármelyik gyakorlatnál.” Ami a technikai feladatokat illeti, ezen a téren is arra sarkallt bennünket, hogy mi magunk döntsük el, milyen gyakorlatokra van szükségünk. Ma is ehhez tartom magam. Ha úgy érzem, hogy a tercek vagy a szextek játéka figyelmet igényel, ezekben a bangközökben gyakorolom a skálát, és a szóban forgó állást. Viszont az igazi, eredményes gyakorlás soba nem tarthat órákon át. Néha egy teljes

napig bozzá sem nyúlok a hegedűmböz; ha egy órán keresztül memorizálok a művet hangszer nélkül, ez felérhet akár több napi olyan gyakorlással, amikor nem fordítok különösebb figyelmet a memorizálásra. Általában nem gyakorolok többet napi három óránál. Amikor pedig gondolataimat más dolgok kötik le, csak időpocsékolás lenne komoly gyakorlással próbálkozni. Ha egy hegedűs nem tartja kontroll alatt technikáját, nem lehet belőle nagy művész, nem tudja kifejezni magát. Egy nagy hegedűsnél még egy Rode-gyakorlat eljátszása is tökéletesen érvényesül hangszerjátékának minősége. Persze a technika csak eszköz, és nem cél, és ezt Auer professzor jól a fejébe véste növendékeinek. Mesteri módon adta elő a műveket. Nála tanultam a Beethoven-, a Bruch-, a Mendelssohn-, a Csajkovszkij-, a Dvořák- és a Brahms-koncertet (ezt szeretem közülük a legjobban), továbbá Vieuxtemps 5. versenyművét, és a Lalo-koncertet (ezeket Ysaÿe-től, ettől a nagyszerű művésztől hallottam Berlinben, aki mindent tudott, amit egy művésznek tudnia kell), aztán Elgar hegedűversenyét (ezt a szép művet egyszer Szentpéterváron hallottam, Kreisler csodálatos előadásában, aki olyan szerény volt, mint amennyire nagyművész), és még egyéb versenyműveket is, amelyek a hegedűsök állandó repertoárjában szerepelnek. Auer professzor mindig szem előtt tartotta, hogy úgy hegedüljünk, ahogyan az saját egyéniségünkből fakad. Miközben sobasem engedte, hogy átlépjük a zenei jó ízlés határait, hagyta, hogy egyéniségünk szabadon szárnyaljon. Soba nem ragaszkodott abhoz, hogy a növendék átvegye az ő játékában megfigyelhető árnyalatokat, csak azért, mert ő a professzor. Ha játszottam neki, és egy különösen szép, legato előadásmódot igénylő szakasz következett, ezt szokta mondani: „Most mutasd meg, hogyan tudsz énekelni!” Az általa tanított, művészi ívű legato a tökéletes vonóvezetésből adódott. Gyakran mondta: „Nem kell a növendéknek azzal foglalkoznia, hogy milyenek a húrok, és milyen a vonószó: A hegedűn nem játszani, hanem énekelni kell!” Nem értem, hogyan játszhat bangversenyen némelyik művész számára teljesen új hangszeren. Én mindig a saját Guadagnini-hegedűmmel lépek fel, amely remek hangszer, és nagy, messze vivő hangja van. (Az interjú még 1918-ban készült. Mint tudjuk, Seidel 1924-ben lett amerikai állampolgár, és akkoriban vette meg a „Da Vinci” Stradivarit – ezt ma „Ex-Seidel”-ként tartják számon – és vásárolt egy Guillaume által készített „Alard Stradivari”-

kópiát is.) A fém-húrokról csak annyit, hogy utálok őket! Először is, a fémből készült E-húr egészen másképp bangzik egy művész füleinek, mint egy jó E-húr. A különbség éppen abban van, hogy ezt melyik hegedűs veszi észre. Azután a fémből készült E-húr olyan vékony, hogy az ujjak nem képesek határozottan lefogni. A fém hangzása rezgések számomra – főleg üres húr esetében – rendkívül ellenszenvesek. Természetesen, – pusztán praktikus nézőpontból kiindulva – persze sok mindent el lehetne még mondani a fémből készült E-húrról.

Mesteri hegedűjáték

Hogy milyen a mesteri hegedűjáték az én felfogásom szerint? Először is tehetség kell bozzá, másodsor technikai készség, harmadsor pedig jó hegedűhang. De kell még egy átfogó értelemben vett muzikalitás is abhoz, hogy mesteri szintet érjünk el. Értünkünk kell a zenét, együtt kell lélegeznünk vele, és átfogó értelemben, nem pusztán hegedűs nézőpontból kell közelítenünk bozzá. Végül pedig annak a művésznek, aki mesterré akar válni, ráadásul jó kezeket kell kapnia a Jóistentől, aki aztán egy jó tanárhoz irányítja el őt!

Közreadta Rakos Miklós

KIEGÉSZÍTÉS ELŐZŐ CIKKÜNKHÖZ

A „Zenekar” 2014/4 számában megjelent Czinka Panna Balladája című írásunkból sajnálatos módon kimaradt az alábbi hivatkozás: A „Czinka Panna és II. Rákóczi Ferenc” című festmény történetét az Ócsvár Rezső és Vízy László festőművészek képeit bemutató, „Szülőföld” (2012) c. kiállítás katalógusa alapján ismertettük. A katalógus „A Czinka Panna festője” című, Ócsvár Rezső visszaemlékezéseit tartalmazó könyv nyomán készült, amely Vízy László tollából való. Az Ócsvár-festményről készített fotóért Legeza Lászlónak tartozunk köszönettel. Írásunk megjelenése után jutott tudomásunkra, hogy nemrégiben Gergely Zsolt műemlékvédő építész hívta fel a figyelmet arra, hogy az edelényi kastély grófi szobájának falán lévő, idős cigányasszonyt ábrázoló falfreskón valószínűleg Czinka Panna látható (lásd a Forster Központ „Edelényi kastélysziget” c. kiadványát, 2014, 46. l.) Arról azonban előző számunk olvasói értesültek elsőként, hogy a szoba falán látható fiatal hegedűs is Lieb Ferenc, kortárs festő által készített Czinka Panna-ábrázolás.

„A legérzékenyebb terület a foglalkoztatás”

dr. Gyimesi László örül annak, hogy végre a művészekre irányul a figyelem

Nyár végén Veszprémben rendezett kétnapos előadó-művészeti konferenciát a Magyar Művészeti Akadémia, s a tanácskozáson számos, mindenkit foglalkoztató téma szóba került, többek között a tao sorsa vagy a művésznegyedjék. Sajnálatos módon azonban erre az eszmecserére a zenekari vezetőket nem hívták meg... Viszont az előadók között ott volt dr. Gyimesi László, Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének főtitkára, a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének elnöke is, aki az általa kidolgozott művész-életpálya modellről tartott rövid ismertetőt.

■ Mi ösztönözte arra, hogy kidolgozzon egy ilyen alapos, a teljes előadó-művészeti törvényt átfogó javaslatot?

– Létezik most egy pontosan nem megfogalmazott elképzelés, közös óhaj, hogy rendezzük valahogyan a művészfoglalkoztatással összefüggő kérdéseket. Ez hatalmas terület, az előadó-művészeti törvénynek egész fejezete foglalkozik a szektor sajátos szabályaival. Az alaposan kidolgozott struktúra már hatodik éve működik, de ami a foglalkoztatás egyéb körülményeit illeti, ott valóban szükség van arra, hogy tegyünk valamit. Így született meg ez az életpálya-modell. Nyári feladatként készítettem ehhez egy tervezetet. A szakmának is igénye van erre, sajnálom, hogy Veszprémben éppen az egyik legnagyobb létszámú csoport, a zenészek képviselői nem voltak jelen... Viszont mindaz, amiről a konferencián beszéltem, nem valaminek a vége, hanem inkább csak a kezdete. A veszprémi konferenciának egyébként éppen a párbeszéd, az ellentétek elsimítása volt a célja. Hiszen akkor tudunk erőt mutatni, ha képesek

vagyunk egységesen, a saját érdekeinkért fellépni. Szerencsére zenei területen ez a jellemző! Ha áttekintjük a művészvilág gondjait, akkor látjuk, a legérzékenyebb terület a foglalkoztatás. Annak pedig kimondottan örülök, hogy végre elkezdtek azokkal foglalkozni, akik ennek a művelői. Erről ugyanis nem lehet elfeledkezni, miközben az utóbbi két évtizedben sajnos sikerült a művészek egy részét földönfutóvá tenni...

■ Magam is meghallgattam egy tanácskozást, ami a tao változásairól szólt, s ezen szóba került, hogy Marton László ötlete alapján születhetne egy szolidaritási alap, amelybe a művészek és a színház igazgatók is fizetnének, 2 illetve 8%-ot, az aktuális díjazásuk után. Viszont az igazgatók nem nagyon támogatták ezt az elképzelést... Azt mondták, a művészek korábbi döntésének az ódiúját nem kívánják viselni.

– A kilencvenes évek közepén a színészek egyharmada volt vállalkozó, a többség közalkalmazottként dolgozott. Már akkor kértem az igazgatókat, segítsenek megállítani ezt a folyamatot, mert belátható és rettentő következményei lesznek. A színész fel fogja élni, amit keres, s aztán, amikor már senki nem akarja foglalkoztatni, akkor lehetetlen helyzetbe kerül. Lehet, hogy kihúzza a nyugdíjig, de abból sem fog megélni... A szabadfoglalkozású rock-zenészeknél is létezik sajnos ez a probléma. Ráadásul a kilencvenes években az állam még ösztönözte is az általunk kényszervállalkozásnak nevezett foglalkoztatást, sok helyen maga a fenntartó rendelte el... Egy jogszabály volt a kezdete mindennek, az 5/1965-ös művelődési miniszter rendelet, amely szerint a színházi dolgozókkal, színészekkel, táncosokkal csak határozott munkaszerződést lehetett kötni, kivételt a Kossuth-díjasok, a tíz évvel a nyugdíj előtt állók jelentették, mert ez utóbbiakat kötelesek voltak a nyugdíjig foglalkoztatni. Mindezzel természetesen fenn lehetett tartani a teljes bizonytalanságot. Ezzel már el is érkeztünk a rendszerváltáshoz, amikor ezt a jogszabályt hatályon kívül helyezték. Ezzel megszűnt a szabályozás egyetlen szociális eleme, a tízéves vé-

dettség, s bármikor ki lehetet rúgni a színművészeket, egyszerűen csak nem kellett a következő szezonra szerződést kötni. Elkezdődött a számlaadás, ami akkoriban a közterhek egy jelentős részének elosztását jelentette. Ekkor ugyanis a színház ezeket nem fizette be, hanem elosztotta az előadóval.

■ Aztán megszületett az ekho...

– Éppen azért, hogy ezt a helyzetet feloldjuk, s az ekho járulék mértéke nem volt magas, azt reméltük, hogy ez a foglalkoztatást nagyobb részben visszatereli a munka világába az ál-vállalkozások helyett. De ez nagyobb részben nem így történt... Többségében azok éltek vele, akik munkaviszonyban illetve nyugdíjban voltak. Nem hozott áttörést, közben pedig a társulatokból egyre kevésbé maradt társulat... Amikor az előadó-művészeti törvény vitája zajlott, a színházi területen éppen az jelentette a problémát, hogy nem fordít elég figyelmet a társulatok létrehozására, megőrzésére. A jog úgy tudná megoldani mindezt, hogy mindenkit munkaviszonyban kellene foglalkoztatni, jogviszonyban. Álságos dolog a művészre hivatkozni. Azt nem ő dönti el, hogy milyen ajánlatot kap... Ekkor az is előfordult, hogy az MR Énekara szinte teljes egészében számlásként működött... Igenis, a munkáltatón múlik minden. Ő ad és szüntet meg lehetőségeket. Ez alól a felelősség alól nem lehet kibújni. A színházi szakma e téren gyengének bizonyult, nem volt olyan egységes elhatározás, mint például Franciaországban, ahol nem elsősorban bér-, hanem a jogviszony-harc miatt maradt el például az avignoni fesztivál. Szerencsére a szimfonikus zenekari helyzet – s erre büszke vagyok – e tekintetben jó. A kezdetektől fogva ugyanis tüzzel-vassal küzdöttünk azért, hogy megmaradjanak a státuszok, s meg is maradtak. Még az olyan együttesek, amelyek ezt fel akarták számolni, sem jártak sikerrel, mert most is munkaviszonyban foglalkoztatják a muzsikásokat. Megjegyzem, hogy a zenekari igazgatók döntő többsége ebben a kérdésben mindig partner volt, e nélkül aligha lehetett volna megőrizni a pozíciókat. Az pedig már kevésbé érdekes, hogy egyéb kifizetések vannak-e vagy sem,

a lényeg az, hogy ez a rendszer megmaradt. Lehet azt mondani, hogy ez XIX. század eleji gondolkodás és ostobaság, de őszintén szólva ez nem érint meg. Ennél sokkal fontosabb az, hogy muzsikusként a döntő többség eléri a nyugdíjkorhatárt, és ha visszavonul, tisztességes, de legalább is elfogadható nyugdíjat kap.

■ *Azért tényleg úgy vélem, hogy mind ezért nem csak a boldogan a számlázást választó művészeket lehet bibáztatni.*

– Magyarországon az utóbbi években egy furcsa munkáltatási rendszer alakult ki. Véleményem szerint háttérbe szorultak maguk a művészek. A közéletet és a sajtót jobban foglalkoztatja egy-egy színházigazgatói pályázat sorsa, mint a kiváló művészi teljesítmények. Miközben ez utóbbi miatt vesz még ma is évente négymilliónál is több jegyet a közönség. Zenekari területen más a helyzet, de ha egy színész vagy táncművész bizonyos életszakaszában nem kapja meg a szükséges lehetőségeket, amelyekért egész életében tanult, az nagyon erősen hat a karrierjére. És sajnos, itt nincsenek objektív mérőszámok...

■ *Ezért találta ki modelljében a minősítéseket, mely szerint, ha valaki kiváló, akkor nem kell három évet várnia, hogy előrébb jusson a bértáblán, viszont ha rossz teljesítményt nyújt, akkor akár tovább is benne ragadhat egy kategóriában. Kötelező továbbképzések is szerepelnek a tervben.*

– Igen, s mindez a zenészekre is vonatkozna. De tényleg nem győzöm hangsúlyozni, hogy a muzsikuskoránál sokkal átláthatóbb, demokratikusabb a döntés. Ráadásul a zenekari tagok nem egymás versenytársai, miközben mindannyian főszerepet játszanak a zenében. Olyan közösséget alkotnak, ahol a demokrácia útján mindig megpróbálják a legjobb megoldást megtalálni, persze a felelősséget valakinek vállalnia kell a végöss döntésért. De közben is folyamatosan egyeztetés, párbeszéd folyik. Emlékszem, előfordult, hogy az Operaházban a szakszervezet nagyon erőteljesen beavatkozott a műsorpolitikába, annak érdekében, hogy ne tegyék tönkre gazdaságilag a dalszínházat, ne akarjanak annyi bemutatót, amennyire nincs pénzük, s a személyi állományuk sem alkalmas. Fel lehet persze tenni a kérdést, hogy mi köze ehhez a szakszervezetnek. De minden döntés kétarcú, hiszen művészeti és foglalkoztatási részből áll, s a kettőt nem lehet teljesen külön kezelni. Tényleg fel kellene már ismerni, hogy ezt a

műfajt a benne fellépő emberek éltetik, akik azért, hogy profikká váljanak, feláldozták a gyerekkorukat. Egy artista például úgy éli le a trapézon az életét, hogy egyetlen egyszer sem hibázhat. Abba ugyanis belehal vagy egy életre belerokkan.

■ *Hogyan fogadták a konferencián az elképzeléseit?*

– Az egyik oldalon ez a kormányzat nyitott mindenre, azt mondták, készek a törvény módosítására, ha a szakma – az MMA közvetítésével – egységes véleményre jut. Hogy mi volt a művész életpálya-modellről az első benyomás, nem tudom, mert nem volt önálló napirend, s magam is inkább csak arról igyekeztem ezt lefordítani, arról beszéltem, hogy mit jelenthet mindez a művészek életében. Ez valóban életpálya-modell, nem csupán előmeneteli rendszer. Tényleg megpróbáltuk felvázolni, hogy hogyan néz ki egy művész életpályája, melyek azok a sarokpontok, amelyek fontosak, ahol pénzügyi, jogi támogatásra van szüksége.

■ *Mi lesz ennek a tervezetnek a további sorsa?*

– Most az Magyar Művészeti Akadémia kezében van, gondolom, olyanokkal lehet

majd mindezt tovább gondolni, akik tisztában vannak egy ilyen rendszer felépítésével. Magam is szívesen segédkezem ebben. A törvény-módosítást is elő kell készíteni, ha erre sor kerül. Én a törvény aprólékos kidolgozásával előre szaladtam, de szándékosan. Remélhetően működhet. Ugyanakkor azt is látom, hogy a hosszabb távú elképzelések mellett a napi, és súlyos gondokat is enyhíteni kell. Ilyen számunkra a zenekari tagok és a – egyébként örömdetes pedagógus béremelés következtében – művésztanárok közötti jelentős, a zenészek szempontjából hátrányos helyzet. Ezt a kérdést lehet önállóan, vagy az egész csomag részeként kezelni. Emellett azt sem tartom elképzelhetetlennek, hogy a különböző előadó-művészeti műfajok problémáira eltérő megoldások szülessenek, így érthetően továbbra is a zenészek és a táncművészek ügye az első számú feladatunk.

Egy nagyon lényeges dologról azonban eddig még nem ejtettünk szót, s az a forrás. Egy ilyen életpálya-modell, de egy kisebb bérkorrekció is – ugyanis pénzbe kerül. A legnagyobb tétel a bértábla-rendszer. Fel kellene mérni, hogy milyen költséggel jár a bevezetése...

R. Zs.

A DUNA SZIMFONIKUS ZENEKAR

próbajátékot hirdet

GORDONKA SZÓLAMVEZETŐI ÁLLÁSRA

A próbajáték időpontja: 2014. november 12. (szerda) 12 óra

A próbajáték helyszíne: Duna Palota – Színházterem
(1051 Budapest, Zrínyi u. 5.)

A próbajáték anyaga:

J. Haydn: D-dúr gordonkaverseny I. tétel, kadenciával
J. S. Bach: IV., V., VI. szőlőszvitből egy szabadon választott tétel
Zenekari részletek

A zenekari részletek kottája a www.dunaszimfonikusok.hu honlapról szeptember 22-től letölthető, vagy egyeztetést követően személyesen átvethető a zenekari irodában.

A zenekar zongorakísérőt nem biztosít.

Az állás betöltéséhez felsőfokú szakirányú végzettség és erkölcsi bizonyítvány szükséges.

Az írásbeli jelentkezéseket szakmai önéletrajzzal és elérhetőséggel személyesen vagy e-mailben 2014. november 7-ig az alábbi címekre várjuk:

Zenekari iroda: Duna Palota 1051 Bp., Zrínyi u. 5. 4. em./ 409.
Telefon/Fax: (+36 1) 355-83-30; Mobil: +36 20 772-43-85
E-mail: duna.szimf@dunapalota.hu

Az állás betölthető: 2014. december 1.

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Budapest, 2014. szeptember 10.

Szklénár Ferenc
művészeti vezető

Kérdések a társasági és osztalékadóból (TAO) nyújtható támogatások jövőjével kapcsolatban

Az állam az 1996. évi LXXXI. tv. (Tao. tv.) értelmében lemond a társasági és osztalékadóból származó bevételeinek egy részéről, ha az érintett gazdálkodó szervezetek ilyen típusú adójuk egy részével támogatják az erre jogosult előadó-művészeti szervezeteket, ráadásul a támogatást nyújtó adózók adókedvezményben is részesülnek. Az így képződött források az előadó-művészeti szervezetek gazdálkodásában igen különböző mértékű, de általában komoly bevételt jelentenek.

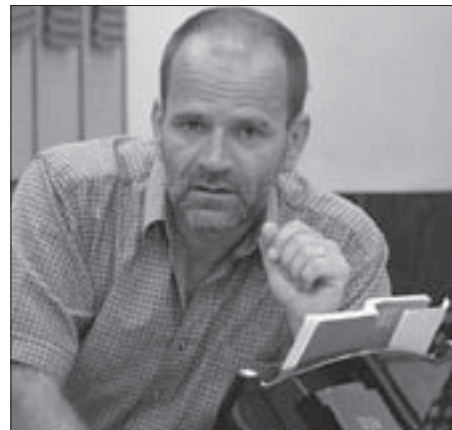
A rendszerrel kapcsolatban ugyanakkor néhány év tapasztalata után **komoly aggodalmak és súlyos kérdések** fogalmazhatók meg:

- **A törvényi lehetőség** fenntartásához az EU, melyet erre az adó jogszabályok is állami támogatások terén a tagállamok – szuverenitásukat egyéb területekhez hasonlóan korlátozva – feljogosított, csak **2015. december 31-ig** adott haladékot, tehát könnyen lehet, hogy a rendszer másfél év múlva megszűnik.
- **A gazdálkodó szervezetek érdekeltisége** az első évekhez képest a jogszabályok által biztosított mértékének 2014-től hatályos megváltozásával **jelentősen csökkent**, ugyanis a támogatással járó kedvezmények korábban a támogatás 10–19%-át tették ki, jelenleg csupán 2,5–4%-nyi előnyt jelentenek. Azonos összeg esetén negyedére csökkent tehát a támogatók „nyeresége”, ha nem adóként fizetik be, hanem előadó-művészeti szervezeteknek adják.
- Az állam az előadó-művészet támogatására szánta a kieső adóbevételnek megfelelő összeget, viszont a jogszabály adta lehetőségeket kihasználva egyrészt a közvetítésre alakult vállalkozások, másrészt előadó-művészeti szervezetként regisztráltak, tehát a befogadásra jogosult, de tényleges tartalma szerint nem a célnak megfelelő tevékenységet folytató vállalkozások révén valójában **a szóban forgó összegnek becslések szerint csak mintegy fele fordítódik a preferált célokra.**

- A gazdálkodó szervezetek általában csak **decemberben** merik elkötelezni magukat, tehát a támogatás mint forrás nehezen tervezhető és beérkezésekor **igen nehéz hatékonyan felhasználni.**

Komolyan érvekkel támogatható az a javaslat, hogy **a rendszert nem érdemes fenntartani** (lehet, hogy 2016-tól nem is lehetséges), tehát **ez állam ne mondjon le erről az adóbevételről**, az így **a költségvetésbe befolyt összeggel megnövelt szinten maga támogassa az előadó-művészeti szférát.** Az így 12 milliárd Ft-tal bővülő forrás felhasználása háromféle módon történhet:

- Az összeg beletölthető az állami támogatás eddigi rendszerébe, azaz **arányosan növekedjenek meg az Emtv. szerinti elosztás egyes keretei**, a támogatások odaítélése pedig történjen a törvény és a vonatkozó rendeletek szempontrendszerre szerint. Ellenérv, hogy a szempontrendszer nem tökéletes, többek között a művészi színvonal különbségei nem jelennek meg benne.
- Az állam finomítsa a szabályozást, zárja ki az érdemtelenekeket, de ezt **az összeget továbbra is a jegybevételek arányában ossza fel.** Ellenérv, hogy a jegybevétel nem arányos sem az előadásszámmal (azaz a végzett munka mennyiségével), sem a nézőszámmal (t. k. a helyszínek adottságai miatt), sem a produkciókat létrehozó műhelyek tényleges költségeivel, sem a művészi színvonallal, valamint nem tud mit kezdeni azzal a kétségtelen ténnyel, hogy az egyes műfajok bevételtermelő képessége nagyon különböző; eredményeképp továbbra is az jut még több forráshoz, aki nagyobb jegybevételei miatt jobb helyzetben van – és ez a kör túlnyomó részt nem a művészileg legértékesebb produkciókat előállító műhelyeket jelenti. A jegybevételekkel arányos plusz-támogatás fennmaradása az előadó-művészeti szervezeteket továbbra is arra ösztönzi, hogy működésüket a minél magasabb jegybevételre op-

timalizálják, ami a kereskedői szemléletet, és nem feltétlenül a művészi küldetést, igényességet erősíti.

- Mivel a törvény szempontrendszerének alkalmazásából származó állami támogatási rendszer is eredményez anomáliákat, a jegybevétellel arányosított pluszforrások szintén torzításokhoz vezetnek (vagy legalábbis nem mindig az arra érdemesekhez és rászorultakhoz kerülnek), **olyan módon kell felosztani a költségvetésben keletkező többletet, ami biztosítja a szükséges mérlegelést, segíti az Emtv.-ben megfogalmazott célok megvalósítását.**

Magam a harmadik megoldás mellett vagyok, azaz **az alap-támogatások normatív elosztását követően** az államnak a megnövekedő adóbevételekből származó összeget **mérlegelésre is lehetőséget adó módon** kellene az előadó-művészeti szervezetek számára felosztani. Természetesen egyáltalán nem mindegy, hogy kik, milyen elvek alapján végzik az elosztást. Komoly elvi megalapozottságra van szükség, az egyes művészeti ágak és a terület nagyon különböző módon működő szereplői számára lehetőleg többé-kevésbé elfogadható módon kidolgozva, majd az elveket hiteles embereknek, következetesen és felelősséggel kell alkalmazni a tényleges elosztáskor. Itt viszont óhatatlanul felmerül a kérdés: *nem illúzió-e ennek megvalósíthatóságára építeni...?*

Gyüdi Sándor
a Szegedi Szimfonikus Zenekar
vezető karmestere
a Szegedi Nemzeti Színház főigazgatója

Florian Frisch

Automaták, cicás képek és „dun-dun-dun-duuuuuun”

Hogyan használják a külföldi zenekarok a digitális kommunikációban rejlő lehetőséget?

Élő chatelés a világ bármely táján élő zenerajongókkal. Közösségi médiumok használata teljes körű információközvetítéssel, lazasággal és humorral fűszerezve, ugyanakkor határozott arculatteremtési és támogatásszerzési céllal – az angolszász zenekarok és operaházak láthatóan bátrabban, egyedibben és sikeresebben használják a digitális kommunikációban rejlő lehetőségeket.

Egy-egy interneten közzétett rövid történet képes az egész világot bejárni. A London Symphony Orchestra fuvolistája, Gareth Davies például a zenekar blogjára írja bejegyzéseit, amikor kollégáival turnézik. Szórakoztató módon számol be arról, hogy útközben hogyan küzdenek meg sztrájkolókkal, vulkánokkal, betegségekkel vagy „harcolnak akár az életükért”, és emellett történelmi anyagokat – naplókat, archív anyagokat és újságokat – is feldolgoz a zenekar 1912-ben Amerikában tett koncertkörútjával kapcsolatosan. A blogot sokan olvassák, és nagy lelkesedéssel kommentálják is. A virtuális világban elért óriási sikert követően az íráskor *The Show Must Go On* címmel könyvben is megjelentek, és a kiadvány 2013. karácsonya előtti időszakban szép számmal fogyott is.

A London Symphony Orchestra weblapján (<http://lso.co.uk/home>) nemcsak a blog olvasható, hanem rögtön a kezdőoldalon található egy felület, amely a legnagyobb közösségi oldalakra (Twitter, Facebook, Foursquare, Google+ és YouTube) irányítja a látogatót. A cikk szerzője az ugyanitt található chat gombra kattintva a chat-oldalra jutott, ahol neve megadását követően ezt az üzenetet kapta: „Szia! Jo Johnson vagyok, miben segíthetek?” Nem tudván, hogy egy emberrel vagy egy automatával áll-e szemben, azt válaszolta, csak szeretne körülnézni. „Szívesen segíték, itt minden kérdést feltehetsz” – jött a válasz a géptől, vagy az embertől. Gyors tesztkérdés: „Ki a London Symphony Orchestra karmestere?” Rövid idő után megjelenik a helyes válasz, hogy a zenekar sok karmesterrel dolgozik együtt, de a vezető karmester Valery Gergiev. A

következő kérdés már közvetlenül a válaszadó személyére irányult: „Élő vagy, vagy automata?” A kérdés láthatóan szórakoztatja a válaszadót: „Élő vagyok, túlságosan is.” És hozzáfűzi, egy automata programozása túlságosan nagy feladat lenne. Jo Johnson a felelős a London Symphony Orchestra digitális kommunikációjáért, így a közösségi csatornákon és weblapon történő kommunikációért és a blogért is. „Mi ezt a lehetőséget biztosítjuk az e-mailes megkeresések alternatívájaként. Így gyorsabban meg tudjuk válaszolni a rövid kérdéseket, mint például az előbbi, a karmesterre vonatkozó kérdést” – meséli Jo Johnson.

A London Symphony Orchestra ritkán teszi lehetővé weblapján élő adások követését, mert az túl sok idő- és anyagi ráfordítást jelentene. „Inkább koncertfelvételeket készítünk, és azokat tesszük hozzáférhetővé, így mindenki akkor hallgathatja meg őket, amikor kedve tartja, és ideje engedi.” A letöltések jelenleg az iTunes médi lejátszón keresztül történnek, egy felvétel átlagosan 10 euróba kerül. Még idén ki fog jönni azonban egy alkalmazás, amely még könnyebbé teszi majd a zenék kezelését. A blogot illetően pedig az derült ki, hogy a bejegyzések még rendszeresebbé válhatnak: „Örülnék, ha még több történetet tudnánk megosztani, nemcsak a turnékról, hanem a munkánk más egyéb aspektusairól is. De az idővel mindig hadilábon állunk!”

A Jo Johnsonnal a chat-ablakban folytatott spontán beszélgetés megmutatta, hogy akadályok és hosszas várakozás nélkül is lehetőség van egy zenekarral közvetlen kapcsolatba lépni. Pontosan ez a céljuk a londoniaknak, kifelé is szeretnének mainak és

közelinek látszani: „Folyamatosan küzdünk az ellen a kép ellen, amely a zenekarokat fennköltnek és divatjamúltnak láttatja.”

Ugyanezt a célt tűzte ki magának egy másik londoni zenekar, a Philharmonia Orchestra (www.philharmonia.co.uk) is, amely iPadre kifejlesztett *The Orchestra* alkalmazásával ügyesen használja a digitális média nyújtotta lehetőségeket. Lehetővé teszi a partitúra követését, a zenészek megjegyzéseinek meghallgatását, és interaktív zenei lexikont bocsát rendelkezésre. A Met (www.metoperafamily.org) pedig csütörtökönként a @MetOpera címen az Instagramon keresztül tesz fel régi fényképeket a mókás #throwbackthursday hashtag alatt. Az angolszász zenekarok és operaházak tehát láthatóan innovatívabbak és bátrabban használják a digitális kommunikáció terén.

A koppenhágai filharmonikusok, a Sjællands Symfoniorkester zseniális flashmob akcióval keltett feltűnést a YouTube-on. 2012 áprilisában a koppenhágai metróban készült videót töltötték fel, amelyen a váratlanul felbukkanó zenészek Grieg Peer Gyntjének *Reggeli bangulat* tételével lepik meg utastársaikat (https://www.youtube.com/watch?v=gww9_S4PNV0, www.copenhagenphil.dk). A zenekar honlapja is modern, jól áttekinthető. Képi világa önbizalommal teli üzenetet hordoz: fiatal, stílusos és merész zenekar vagyunk. Különös azonban, hogy a Facebookon kizárólag dánul kommunikálnak, ami nem éppen okos megoldás egy globális médiumon, ugyanis az, hogy nem használnak egy világnyelvet sem, a töredékére csökkenti a megszólítható célközönség számát.

Egészen más a helyzet Bécsben. Lehet, hogy kulturális különbségek állnak a háttérben, vagy csak egyes nagynevű zenekarok nem érzik igazán szükségesnek, hogy részt vegyenek az interaktív digitális kommunikációban. A Bécsi Filharmonikus Zenekar (www.wienerphilharmoniker.at) ugyan modern kialakítású weboldallal rendelkezik, azonban nemigen van jelen a közösségi médiában, a @Vienna_Phil Twitterfiók csak 2013. decembere óta aktív, és ösz-

szesen közel 80 bejegyzés található rajta. A Dél-Karolinai Filharmonikusok (www.scphilharmonic.com) a legtöbb sikerrel kecsesítő módon, lazán és humorosan használja a közösségi portálokat. A Facebook és a Twitter felhasználóinak korát tekintve – az Egyesült Államokban is többnyire a 18 és 29 év közöttiek használják ezeket a csatornákat – minden bizonnyal ez felel meg a leginkább a célcsoport elvárásainak. Az állítólag idejétmúlt klasszikus zenét ők szórakoztatónan mutatják be. Egy alkalommal például háttérképek Beethoven 5. szimfóniájának jellegzetes motívumát tették ki: „dun-dun-dun-duuuun”, és hozzáfűzték, senki ne próbálja meg eldúdolni. Így reklámozták „Beethoven & Blue Jeans” koncertjüket, amelyen lazább öltözetben lehetett megjelenni. Feltöltött képek között található giccses karácsonyfa és egy étlapról készült fotó is, amelyen a zenekar vezető

karmesterének nevét viselő hamburger szerepel. A közönséggel folytatott interakció és közvetlen párbeszéd nemcsak szórakoztató, hanem okos marketingeszköz is.

Sok zenekar használja a digitális kommunikációt adománygyűjtésre is. A Dél-Karolinai Filharmonikus Zenekar egymillió amerikai dolláros költségvetéssel működik, erre van szüksége ahhoz, hogy betöltse hivatását, azaz zenével gazdagítsa közönsége életét, felkeltse az emberek érdeklődését a komolyzene iránt, és zenét oktasson. Ehhez természetesen nem elég a jegyeladásokból származó bevétel, az mindössze a költségek negyedét fedezi. További 14 százalékot az állami támogatás biztosít. A maradék 430 ezer dollárt a zenekarnak kell előteremtenie. A zenekar honlapján lehetőség van hitelkártyával fizetve támogatni a zenekart, továbbá szerepelnek a honlapon különböző szponzorálás modellek, sőt egy forma-

nyomtatvány is, amelyet a végrendelethez csatolva az ember halála után is támogathatja a zenekart.

A @SCPhil Twitter-csatornán a zenekar gyors, informális és szórakoztató interakciót folytat a látogatókkal. Például villámversenyt hirdet követői között annak kiszámolására, hány éves lenne aznap Beethoven és milyen idős a vezető karmester, Morihiko Nakahara. Az első helyes válaszadó jutalma két koncertjegy. Morihiko Nakahara maga is rendelkezik Twitter-fiókkal, ahol szintén rendkívül szórakoztató módon kapcsolódik be a beszélgetésekbe, kommentálja szállodai szobáját, képeket küld a repülőgépről, a macskájáról vagy a szinte már üres kávékancsóról, amelyhez hozzáfűzi, hogy fel kellett töltsen magát koffeinnel ahhoz, hogy a Beethoven-koncerttel kapcsolatosan interjú tudjon adni... *(Das Orchester 14/4 – Köszönjük a közlés jogát)*

Florian Frisch

Kultúrtweet és trollvadászat

Zenekarok és operaházak a közösségi médiákban

A közösségi médiumok számos lehetőség mellett csapdákat is rejtenek a zenekarok, operaházak és koncerttermek számára. A rosszindulatú megjegyzésektől a rosszkedvű hangulatkeltőkön át egészen az információéhes online kérdőív-kitöltőkig sokféle emberrel találkozhatunk ezeken az oldalakon. Aki tehát a világhálón kíván kommunikálni, vértesse fel magát.

A kölni sétálóövezetben, a Wallrafplatzon egy utcai zenész játssza trombitán a Csillagok háborúja fanfárját, az elhaladó járókelők néhány centet dobnak a hangszertokjába. Mókásan hat, hogy egy karmester áll előtte, és a ritmust diktálja. Hirtelen odagurítanak egy hárfát, hegedűsök kezdenek játszani az utcai kávézóban a trombitás mellett, majd egész fúvóscsoportok kapcsolódnak be a szemközti ablakokból. Végül a teljes WDR rádió zenekar a filmzenét játssza. A sétálóutcában egy pillanatra megáll az élet, és a zene veszi át a szerepet, amely hirtelen, a semmiből keletkezett. Az emberek izgatottan filmezik kézi kamarájukkal az eseményt, egymásra nevetnek és tapsolnak. Az utolsó akkord felcsendülése után pedig újra szétszóródnak. A YouTube-on több mint három millió alkalommal nézték meg a flashmobot, és több mint 25

ezer like-ot és pozitív értékelést kapott. A videót megtekintőknek azonban csak egy töredéke nézte meg a flashmob „így készült” videóját, amely bemutatja, mennyi ráfordítást igényelt a spontánnak tűnő akció előkészítése. Saját partitúrát dolgoztak ki, és tanulnak be, pontosan beosztott terv szerint kellett a zenészeknek belépniük, és megfelelő rendezés tette lehetővé, hogy az esemény dokumentálásra kerüljön. Ugyanígy van ez a közösségi médiák használatával is. A Facebookon vagy a Twitteren történő kommunikációnak a lehető legspontánabb és legkönnyedebb hatást kell keltenie, ami azonban nagyon pontos és sok munkát igénylő tervezést feltételez. Nincs is rosszabb egy olyan Twitter-fióknál, amelyben nem jelennek meg rendszeresen érdekes hírek, vagy egy olyan Facebook-oldalnál, amely csak a weboldal másolata.

A Hamburgi Állami Opera tudja, hogyan kell csinálni: Facebook-profilján megjelenő posztjait és a YouTube-csatornáján folytatott tevékenységét – amelyen minden videóelőzetes megtekinthető – heti rendszerességgel megtartott szerkesztőségi konferencia keretében tervezi meg. „A témák gyakran spontán is alakulnak, mert például a színpalak mögött sikerül egy érdekes fotót készíteni, vagy adódik egy olyan eset, amelyre előre nem számítottunk – meséli Bettina Bermbach, az operaház sajtófőnöke – de mindig megpróbálunk az éppen játszott operáink történetéhez kapcsolódó posztokat megjelentetni. Előfordul azonban az is, hogy csak egy hangulatos időjárási eseményről vagy épületről készült fényképet töltünk fel.”

A csapat a Carmen bemutatása előtt szűk egy héttel feltett egy próbán készült képet: Don José katonai öltözetben áll egy sereg ember között, és mind mereven egy televízióra bámulnak. A képhez érkezett megjegyzések megmutatták, milyen gyorsan ki tud szabadulni a kommunikáció szelleme a palackból, és milyen gyorsan vehetnek rossz irányt a dolgok. Néhány néző arra használta fel a képet, hogy kinyilvánítsa a modern színházi rendezésekkel szembeni ellenérzését. A vita sok ponton igencsak elrugasz-

kodott a tárgyilagosság talajáról, közönséges módon kritizálták a jelmezeket, a rendezőről azt állították, nem tud kottát olvasni, és nem ismeri a darab irodalmi hátterét. A felhasználók egymást támadták – helyenként övön aluli ütésekkel –, és a végén még azt is az operaház szemére vetették, hogy pazarolja az adófizetők pénzét. Brigitte Bernbach lazán kezelte a trollokat, azaz a provokáló és nem a valós témáról vitatkozó felhasználókat. „Ezek a hozzászólók más operaházak Facebook-oldalain is trollként ismertek, és a többi látogató is így tekint rájuk. Véleményünk szerint a Facebook-oldalon megfogalmazott kritikákat el kell viselni. Sok megjegyzés érzelmi töltettel íródik. Ez a téma velejárója.”

A mellékvágányok ellenére Brigitte Bernbach alapvetően jó lehetőségnek tartja a kommunikáció ezen módját az arculatépítés és a látogatók érzelmi kötődésének erősítése érdekében. „Úgy érezzük, ezáltal közel kerülhetünk látogatóinkhoz, és valódi párbeszédet alakíthatunk ki velük.” A közösségi médiumok csatornáin lehetővé teszik ezt a párbeszédet és a közönséggel való interakció kiépítését.

Az ARD és a ZDF legújabb online felmérése alapján többnyire tizenévesek használják a közösségi médiumokat. A 14 és 19 év közöttiek 91 százaléka használ alkalmanként videómegosztó portálokat, például a YouTube-ot, és 87 százaléka van jelen a közösségi médiumokon, például a Facebookon. A 20 és 29 év közötti internethasználók körében is hasonlóan magasak a számok. Így a csatornák a zenekarok számára is kiváló lehetőséget kínálnak az „értékesítés” és főként új célcsoportok megszólítása, valamint a közönség jövőbeli megtartásához is.

A New York Times @nytimes Twitter-fiókjának szerkesztősége nemrégiben felsorolta, milyen tanulságokra tettek szert a lap közösségi médiumok terén folytatott tevékenysége során 2013-ban. A fióknak ötmillió követője van, a közösségi médiáért felelős részlegre 3 új szerkesztőt vettek fel. Ha tehát a médiumot megfelelően használják, nagyszerű lehetőségek kínálkoznak az olvasókkal való kapcsolatfelvételre és a velük folytatott párbeszédre. Az eseményeket azonban úgy kell elmesélni és az információkat olyan módon kell átadni, ahogy az az adott csatornán megszokott. Nem szabad a nyomtatott anyagokban vagy a holnapon olvasható információkat egy az egyben átvenni. Az újságírás terén különösen sikeresek a moderált kérdés-válasz párbeszéddek, amelyek során a riporterek megválaszolják és kommentálják az olvasók kér-

déseit. Ugyanez vonatkozhat a zenekarokra vagy operaházakra is.

A közösségi média azonban interakciót feltételez. Ha a kommunikáció egyoldalú, akkor rosszul értelmezik magát a médiumot. Ha azonban közel vagyunk a közönséghez, számtalan lehetőség kínálkozik. Nincs is annál nagyszerűbb, mint amikor a koncertlátogató rövid 140 karakteres bejegyzésben, közvetlenül a koncert során fejezi ki, és osztja meg a világgal lelkesedését, és ez a rövid kritika a piramisjáték elvén továbbhaladva egyre több helyen jelenik meg; vagy amikor egyre többen like-olnak egy a színpalán mögött készült vicces fotót, akár meg is osztják barátaikkal, és így egyre több emberhez jut el a bejegyzés; és nagyszerűek a lelkes eszmecserék is, még ha a trollok igyekeznek is megtorpedozni őket.

Ehhez azonban a zenekaroknak, operaházaknak olyan saját kommunikációs stratégiát kell kialakítaniuk, amely előreviszi ezt az interakciót. Semmiképp nem jelent jó megoldást az RSS-csatorna, amelyen keresztül a weboldalról vett hírek automatikusan tweetként jelennek meg a világhálón. Amit a zenekar a közösségi médiumokban – és pont a Twitteren – ilyen módon jelent meg, az többnyire ridegnek, gépiesnek, merevnek és távolságtartónak hat. A Berlini Német Opera például a színlappal kapcsolatos informatív tájékoztatások mellett vicces színpalán mögötti fotókat is megoszt a @deutsche_oper Twitter-oldalon, míg a Bajor Állami Operaház Verdi A végzet hatalma c. operájának élő közvetítése során a @baystaatsoper oldalon válaszolta meg a felhasználók kérdéseit, és nyújtott részükre műszaki támogatást. Feltűnő, hogy a Twitter-csa-

tornák követőinek száma általában nem igazán magas, ami gyakran azzal magyarázható, hogy az idővonal csak a Facebookról generált mondatfoszlányok formájában jeleníti meg a Twitter-üzenetek töredékeit. A legtöbb zenekar esetében a YouTube-on is rendkívül alacsony az előfizetők és a letöltések száma, amit minden bizonnyal költségvetés és emberi erőforrás kérdése is. A zongorista Valentina Lisitsa története azonban rámutat arra, hogy a közösségi médiumokon komolyabb erőforrások bevetése nélkül is el lehet érni sikereket, ő ugyanis az első komolyzenei YouTube-sztár. Amikor karrierje megtorpant, feltöltötte a YouTube-ra egy Rachmaninov-etűd előadásának videóját, ami ezidáig már 150 ezer előfizetőt hozott számára, és a világ koncerttermeit is megnyitotta előtte. A közösségi médiumok fontos tényezőt jelentenek a közönségért folytatott harcban. Azonban vannak, akik ezt még nem ismerték fel, vagy megengedhetik maguknak, hogy e téren ne vegyenek részt benne. A pénz pedig most is a (digitális) utcán hever: a Hamburgi Szimfonikusok a Startnext közösségi finanszírozási platformon gyűjtöttek pénzt egy koncertjük DVD-n történő megjelentetéséhez. A költségeket 40 ezer euróra becsülték. Elindították tehát a digitális perselyt. Az erőteljes virtuális jelenlét következtében a projekt óriási lelkesedést váltott ki. Számos partnercég jelentkezett, így a költségeket sikerült megfelelniük, és könnyedén elérték a finanszírozási célt. A dolog megmosolyogató részlete, hogy a megörökíteni kívánt koncert épp az Istenek alkonya volt.

(Das Orchester 14/4
– Köszönjük a közlés jogát)

Több mint két millióan látogatták a Kölni Rádiózenekar (WDR Rundfunkorchester Köln) falsbmobját: <http://www.youtube.com/watch?v=sTHXlZHPyqE>

Star Wars Flashmob in Cologne / Germany | WDR Rundfunkorchester | ARD

Juste Survilaitè

YouTube? Igen!

A közösségi média a zenekari marketingben

Megtört a jég. A zenekarok felhagytak a közösségi médiumokkal szembeni kezdeti bizalmatlan hozzáállással. A közösségi médiumok napjainkra a zenekari marketing terén is a kommunikációs hatékonyság fokozásának pótolhatatlan eszközeivé váltak. Különösen hasznosnak bizonyul esetükben a YouTube videómegosztó portál, amelyen a videók segítségével könnyedén bemutatathatják profiljukat és munkáikat, és közvetlen kapcsolatba kerülhetnek meglévő és potenciális közönségükkel.

A web 2.0 korszakában a klasszikus médiumok már nem elegendők a közönség – különösen a fiatalabb célcsoportok, az úgynevezett „digitális bennszülöttek” – megfelelő megszólításához. Az internethasználók által bármikor kibővíthető és alakítható tartalmú portálok fejlődésének eredményeként kialakult közösségi média azonban új utakat nyit a zenekarok és a fiatalabb közönség közötti kommunikáció terén. Különösen vonzó tulajdonsága, hogy segítségével lehetőség van párbeszédet kialakítani a potenciális koncertlátogatókkal anélkül, hogy ők elhagynák privát szférájukat vagy tartózkodási helyüket. A zenekarok munkájának interaktív bemutatása nemcsak kedvesináló a jövő ifjú koncertlátogatói és hallgatósága számára, hanem erősíti a meglévő publikummal kialakult kapcsolatot is. Mindez rendkívül kedvező a különböző marketingterületek – például márkaépítés, ügyfélkapcsolati menedzsment és arculattervezés – számára, amelyek eddig nem voltak elég erőteljesen jelen a világhálón.

Az új interaktív kommunikációs forma, amely magabiztosan vette át a hagyományos kommunikációs modellek (a zenekar egyoldalúan közvetíti az információkat) helyét, közvetlen kapcsolatot és párbeszédet tesz lehetővé a befogadók (publikum) és a zenekar között; így áthidalhatóvá válik az internethasználó és az intézmény közötti fizikai vagy társadalmi távolság is. A közösségi médiák használatával a zenekarok barátként szólíthatják meg potenciális hallgatóságukat. A zenekar személyes karaktert ölt, a közönség könnyebben tud vele azonosulni és kapcsolatba lépni. A közösségi médiában való kreatív fellépés segítségével ily módon sikerülhet megváltoztatni az elitista és csak bizonyos emberek számára elérhető

zenekarok elavult képét. Ráadásul a YouTube-on kívül nem kínál más közösségi portál sem jobb lehetőséget arra, hogy érzelmeiken keresztül és a zene közvetlen hatása révén szólítsuk meg az először vagy alakalmilag az oldalra látogató felhasználókat.

A „sugározz te magad” mottó alatt működő videómegosztó portál világszerte 61 országban érhető el az ott élők nyelvén. A YouTube oldalát havonta több mint egy milliárd látogató keresi fel, így a legnagyobb közösségi portálnak nevezhető. Azáltal pedig, hogy az oldalt mindenki a saját anyanyelvén használhatja, még több különböző korú és iskolázottságú ember számára válik elérhetővé. A YouTube látogatóinak nagy része 13 és 35 év közötti. Ez pont az a korosztály, amely a legkisebb számban képviselteti magát a hangversenytermekben.

Önmaguk bemutatása és a portálon való aktív részvétel érdekében ajánlott a zenekaroknak saját ingyenes csatornát létrehozni, és azt a zenekar arculatának megfelelően kialakítani. A saját csatornán belül lehetőség van a zenekarral kapcsolatos tartalmak és információk megosztására vagy más közösségi médiákra (Facebook, Twitter), blogokra, illetve a saját honlapra mutató hivatkozások beillesztésére. A YouTube azonban nem csupán az ismertség fokozására szolgál, hanem kiváló alkalmat nyújt arra, hogy tájékoztatást adjunk – főként a fiatal célcsoportok számára – a zenekarról általában, valamint a zenekar munkájáról és termékeiről is.

Ezenkívül hatékony piackutatási eszközként is működik, ugyanis regisztrálja a felhasználói viselkedést. Az adatok részletes jelentés formájában történő rendszeres statisztikai feldolgozása által a zenekar pontosan

láthatja, milyen gyakorisággal töltik le és hallgatják meg a videókat, hány felhasználó továbbítja, kommentálja és értékeli őket. A megjegyzésekben, értékelésekben és beszélgetések keretében a felhasználók által adott közvetlen visszajelzések a hallgatóságra vonatkozó olyan minőségi adatok nyerését teszik lehetővé, amelyek számos zenekarokkal kapcsolatos piackutatási kérdésre választ adnak. A Google Analytics és a YouTube Insight Tools részletes információkat nyújtanak például arról is, hogy mennyi időt töltött egy adott felhasználó a csatornán, hogy először vagy sokadszorra kereste-e fel a csatornát, és hány oldalt tekintett meg. Emellett lehetőség van betekinteni a felhasználó földrajzi elhelyezkedésére és az általa használt nyelvváltozatra vonatkozó adatokba is.

A YouTube-on keresztül a zenekarnak lehetősége van egy külső látogatói kérdőívre vonatkozó hivatkozás létrehozására, például valamelyik videó leírásában vagy magában a videóban. Ily módon a zenekar marketingfelelősei a termékek és szolgáltatások fejlesztése tekintetében hasznos adatokat gyűjthetnek. Ezeknek a mennyiségi és minőségi adatoknak a kiértékelése segítséget nyújt a csatornán kívüli megjelenések optimalizálásban, munkájuk minőségének fejlesztésében és a hallgatóság jobb megismerésében is.

A zenekarok YouTube-on folytatott tevékenységének pontos és teljes letérképezése, vizsgálata és az eredmények összehasonlítása érdekében 2012 és 2013 októberében átfogó empirikus vizsgálat készült mind a 131 közfinanszírozásban részesülő német zenekar körében.

Az eredmények alapján 2012 októberében 78 zenekar (közel 60%), míg 2013 októberében 88 zenekar (67%) rendelkezett YouTube-profillal. A zenekarok megosztásai között nagy tartalmi eltérések voltak tapasztalhatók: a kínálat a többrészes sorozatoktól, a részletes interjúkon, koncert- és próbafelvételeken át a rövid hangolásokig terjed. Csak kevés videó felel meg azonban a megosztó portálra és közösségeire jellemző szokásoknak, a legtöbb tartalom ugyanis sokkal inkább a szakmai közönség, mint a széles felhasználói közösség felé irányul. A videók száma és azok rendszeres aktualizálásának gyakorisága is alacsony: a legtöbb zenekar 1–20 videó közötti választékot nyújt. Ez pont ellentétes a platform felhasználói elvével, hiszen minél gyakrabban töltenek fel videókat, annál inkább növekszik a felhasználók érdeklődése a zenekar iránt. A videók rendszeres meg-

osztása alakítja ki a hallgatóságban azt a megszokást, hogy rendszeresen felkeresésék a zenekar csatornáját, és várják az újabb videókat.

Az internethasználók alapvetően nagyon jól fogadják a zenekarok YouTube-on való szereplését, amit a számos pozitív értékelés igazol; a negatív megnyilvánulások száma sokkal alacsonyabb. Azonban csak kevés zenekar kap közvetlen visszajelzést: a videók több mint fele csak kevés (10 alatti) megjegyzést kap, egy videóhoz átlagban két megjegyzést fűznek egy év alatt. Ennek oka részben azzal is magyarázható, hogy a zenekarok nem reagálnak a videókhoz fűzött megjegyzésekre. A kézzel fogható partner és a tényleges párbeszéd hiányában a látogatók nem érznek elég motivációt arra, hogy megosszák véleményüket. Ha a zenekar nem reagál az esetleges negatív véleményekre, azok nagymértékben befolyásolhatják mások véleményét is. Ezért fontos, hogy a zenekar vezetésében tudatosuljon: a felhasználók megjegyzései nemcsak a zenekarnak szóló visszajelzések, hanem más érdeklődőknek szóló ajánlasként és élménybeszámolóként is működnek. A csatornák

üzemeltetői tehát nem használják ki eléggé a közösségi médiában rejlő legnagyobb lehetőséget, azaz a bevonás és az interakció lehetőségét, ha nem igazodnak az adott médium kommunikációs viselkedési formáihoz.

A zenekarok csatornáira vagy egyes videóira való rákeresések megmutatták, milyen nagy szerepet játszik a csatornák vagy videók megtalálhatóságában nevük megválasztása. Ha a zenekar nem ad nevet a csatornának, számítógép által generált cím kerül hozzárendelésre, ami csökkenti annak lehetőségét, hogy az érdeklődő felhasználó megtalálja a keresett zenekart. Ezzel szemben a „Beethoven 10th (Hamburger Symphoniker)” címmel ellátott csatorna minden bizonnyal könnyen fellelhető, és növeli a zenekar ismertségét.

Összefoglalva elmondható, hogy a zenekar kommunikációs politikájának sikeres megvalósításához szükséges a YouTube-on való jelenlét. Megállapíthatjuk, hogy a zenekarok alapvetően készek arra, hogy nyissanak a közönség felé, keressék a hallgatósággal a párbeszédre és hosszú távú kapcsolattartásra való lehetőségeket, és érdekesen ki-

alakított tartalmakat osszanak meg magukról rendszeresen a YouTube-os közösséggel. A tanulmány azonban rámutat, hogy noha használják a YouTube-ot, a platform nyújtotta lehetőségekkel nem élnek kellő mértékben, e téren tehát javulásra van szükség. A csatornák használatával kapcsolatosan az az alapvető benyomás alakult ki, hogy sok zenekar intuitív módon, a rendelkezésre álló eszközök hatékony használatára vonatkozóan kidolgozott stratégiák, erőforrások és praktikák nélkül használja őket. A közösségi médiumok ugyanakkor a zenekarok hagyományos marketingeszközeivel (ilyenek az éves program-előrejelzés vagy a nézőszámfejlesztési stratégiák) közösen átfogó és sikeres tájékoztatási koncepció létrehozását teszik lehetővé, amely magában foglalja a kommunikációs politikát és a marketinget is. Ez mind csak néhány ok arra, hogy a zenekaroknak mint kultúráközvetítőknél miért kellene még inkább kihasználniuk a közösségi médiákban rejlő kommunikációs lehetőségeket és érzelmi mozgatórugókat a zenekarok kínálata iránti érdeklődés fokozása érdekében.

Sandra Sinsch

Oktató művészek

Szabadúszó és zenekari zenészek kapcsolata a külföldi zenekaroknál

Külföldön sokkal több zenész dolgozik szabadúszóként, mint zenekari alkalmazottként. Angliai és egyesült államokbeli példákon keresztül jártunk utána, hogy a zenekarok és a szabadúszó zenészek között több-e a kapcsolódási pont és együttműködési lehetőség ezekben az országokban.

Úgy tűnik, a németországi zenekarok és operaházak a „külsősökkel” folytatott együttműködés alatt többnyire azt a tevékenységet értik, amikor a zenekar vagy az énekes a megszokott közegén kívül, egyszeri vagy hosszú távú, műfajokat átfogó projektek megvalósítása során szabadúszó művészekkel, szakemberekkel vagy intézményekkel dolgozik együtt. Az ilyen jellegű közös munkák számának nagyarányú növekedéséhez jelentősen hozzájárult az elmúlt években a képzések terén megmutató egyre növekvő aktivitás, amelynek előadóművészek, zenészek, színészek, táncosok, amatőr kórusok és zenekarok is ré-

szesei. Ahol csökken a zenekarok száma, ott magától értetődően megnövekszik a zenekari munkán kívül is tevékeny szabadúszó zenészek száma is. De milyen a kapcsolat külföldön a zenekari és a szabadúszó zenészek között?

LONDON SYMPHONY ORCHESTRA

Az oktatási szféra sokrétű kapcsolatokat ápol a szabadúszókkal, ugyanakkor meghatározó szerephez juttatja a szimfonikus zenekarokat is. A London Symphony Orchestra (LSO) esetében az oktatási tevékenység a gamelánoktól egészen a generá-

ciókat átfogó tanuláshoz terjed, és az amatőrökkel és zenerajongókkal folytatott munka mellett magában foglalja az utánpótlás-nevelést is. Szoros együttműködést folytat a Guildhall School of Music iskolával, amelynek egyes kiválasztott diákjai rendszeresen koncerteznek az LSO zenészeivel. A szponzorok által nyújtott támogatás emellett lehetővé teszi olyan intézmények működtetését is, mint például az LSO Academy, amely minden évben más-más zenekari csoportokkal foglalkozik. A három napos kurzus 2014-ben a 14 és 24 év közötti félhivatásos vonósok, jövőre pedig a fafúvósok számára kerül megrendezésre. A „String Experience Scheme” programban ezzel szemben London zenei felsőoktatási intézményeinek zenei hivatást választó vonósai vehetnek részt, akinek segédállásban betöltött és ennek megfelelően díjazott munkáját a zenekar tagjaiból kikerülő mentorok segítik. Szintén a tanulás és a munka mezsgyéjén mozog az „Orchestral Artistry

Programme”, amelynek keretében a világ minden pontjáról érkező tehetségek kapnak lehetőséget arra, hogy az LSO zenészeivel, híres karmesterekkel és a Guildhall School professzoraival dolgozzanak együtt. A program határozott célja, hogy a 21. század kihívásainak megfelelő zenekari zenészeket képezzen. A programnak vannak együttműködő partnerei is, akik azonban nem szabadúszók, hanem a Concertgebouw zenekarából vagy a New York-i filharmonikusoktól érkező zenekari zenészek.

A „Soundhub” kezdeményezés ezzel szemben a zeneszerzőket és ezáltal azokat kívánja megszólítani, akik minden bizonnyal egész életükben szabadúszók lesznek. Ebben a környezetben a zeneszerzőknek lehetőségük nyílik arra, hogy a zenekarral szoros együttműködésben új ötleteket próbáljanak ki, és kapcsolatrendszer építsenek. A projekt két szakaszában a résztvevők vagy kamarazenei formációban dolgozhatnak a zenekar zenészeivel, vagy egy független projekt megvalósításához kapnak támogatást. A programot sikeresen befejezők automatikusan „társult taggá” válnak. A „társult tagok” jelenlegi hálózata immár közel 50 zeneszerzőből áll.

A központi oktatási program is sokrétű, ugyanis majdnem minden korosztálynak kínál lehetőségeket. E téren is folyik a hálózatépítés. Elsősorban intézményekkel, mint például az „LSO On Track” program keretében, amelynek célja, hogy közös zenélésre ösztönözze az érdeklődőket Dél-Londonban. A kórusban történő éneklés is olyan tevékenység, amelynek során szoros együttműködés jön létre. A londoniaknak nemcsak arra van lehetőségük, hogy igényes koncerteket hallgassanak, hanem arra is, hogy – különböző szinteken – ők maguk is énekeljenek. A legnagyobb szabású pro-

jektre 2014. június 21-én került sor: a „Crowd out” keretében Londonban, Berlinben és Birminghamban 1000 fős kórusok léptek fel. A résztvevők felkészítésére workshopok kerültek sorra.

Mindezekhez a tevékenységekhez szükség van egy olyan központra, amelyet a londoniak a Szent Lukács templomban hoztak létre. Az átalakított templom nemcsak az LSO oktatási tevékenységének, hanem teljes „közösségének” központja is egyben. A próbatermekben különböző csoportok változtatják egymást a gamelán együttestől a digitális technológiákkal és zenével foglalkozó fiatalokig.

Hangversenyekre is rendszeresen sor kerül. Más, lehetőleg minél több stílust képviselő művészek előtt is nyitva állnak az egykori templom helyiségei. Zenélt már itt Elton John, Sting és az Asian Music Circuit is. Az épület ünnepek, például esküvők megrendezéséhez is igénybe vehető. Bár a legtöbb esetben nem igazán valósul meg a szabadúszó zenész és a zenekar közötti közvetlen együttműködés, de hosszú távon megvan rá a lehetőség, hogy kialakuljon a közös munka.

EGYESÜLT ÁLLAMOK: OKTATÓ MŰVÉSZEK

A szabadúszó és zenekari zenészek szimfonikus zenekaron belüli együttműködésének lehetősége a zenekarok kötött programja miatt korlátozott, mégis léteznek követhető modellek. Ezekből mutatunk példákat az Egyesült Államokból. Az együttműködés itt is főként az oktatás terén valósul meg, azonban nem projektekre korlátozódik, hanem hosszú távú közös munkát jelent az úgynevezett oktató művészekkel, akik a New York-i és a Los

Angeles-i Filharmonikusoknál dolgoznak. Az oktató művészek csapata magasan képzett szabadúszókból áll, akik a zenekar megbízásából járják az országot azzal a céllal, hogy kreatív és magas színvonalú munkájukkal felkeltsék az emberek érdeklődését a zene iránt. Az oktatás helyszíne lehet egy tanterem, vagy akár egy család otthona is.

A zenekarok sok időt fordítanak a szabadúszókra. Aki szeretne részt venni a New York-i Filharmonikusok programjában, részt kell vennie egy próbajátékon, és egy egész napos oktatás keretében meg kell ismerkednie a zenekar speciális oktatási koncepciójával, majd csoportos próbaórát kell tartania. Ezt követi az egy év „gyakorlati idő”, amely során a jelentkezők rendszeresen asszisztálnak, és szakmai visszajelzéseket kapnak. Emellett részt vesznek az iskolai koncerteken, hangszeres bemutatókon vagy az oktatási program egyéb rendezvényein. A képzés vizsgával zárul, amelynek sikeres letételét követően a pályázót egy évre szerződtetik.

A programban részt vevő zenészek egy év alatt 45 órányi útmutatásban részesülnek egyéni fejlődésük érdekében. A Los Angeles-i Filharmonikusoknál, ahol számos ifjúsági zenekart támogatnak az oktató művészek, 30 óra jut a zenészekre. A próbajátékra való felhívás kifejezetten az „oktatói tapasztalattal rendelkező, kiváló művészeknek” szól, akik „tanulni és fejlődni szeretnének”. Érdekes az oktató művészek kifejezés is, amely komoly megbecsülést és tiszteletet rejt magában a szabadúszó kollégákkal szemben. Ez a hozzáállás Németországban sajnos nem igazán jellemző. Ott ugyanis sokkal élesebb a határ a zenepedagógus és a koncertező művész között.

Felmerül természetesen a kérdés, hogy hogyan lehet ezeket a programokat mind finanszírozni. Elég egy pillantást vetni a külföldi zenekarok internetes oldalaira, és máris látni, milyen jól kidolgozott az alapítók, partnerek, támogatók és szponzorok rendszere. Vannak szponzorok, akik egész koncertsorozatokat támogatnak, és előfordul az is, mint például a Sydney-i Szimfonikus Zenekar esetében, hogy zenekari állásokat, úgynevezett „székeket” szponzorálnak. Az angolszász nyelvterületen működő zenekaroknál tehát számos jól működő és megvalósítható ötlet, lehetőség létezik, aminek oka lehet, hogy ezek az országok hagyományosan gyakorlottabbak a szabadúszókkal való bánásmód terén, és így hamarabb megtalálták a lehetőségeket a közös munkához.

Christoph Schulte im Walde

Klasszikus zene az óvodában

A kölni Gürzenich zenekar új képzési ajánlata

Napjainkban már majdnem minden zenekar kínál a gyermekek és fiatalok számára a klasszikus zene megszerzésére irányuló programokat. A kölni Gürzenich zenekar pedig azzal az újdonsággal állt elő, hogy napközi otthonos nevelőknek kínál képzési szemináriumokat hozzá tartozó tananyaggal és dupla CD-vel.

Minden a zenekar *Nagy zenék kicsi füleknek* című dupla CD-jével kezdődött, amelyet a kölni napközi otthonos intézménynek küldtek meg azzal a kéréssel, hogy használják rendszeresen a gyermekek zenei neveléséhez. A CD-ken nem „gyermekeknek szóló” zene, hanem rendkívül igényes zenei válogatás hallható, köztük Mahler 5. szimfóniájának Scherzo tétele, Mozart Esz-dúr kürtversenye, részlet Rameau *Les Indes galantes*-jából és egy tétel Beethoven 2. szimfóniájából. A lemezeken a kortárs zenét John Adams és Thomas Adès képviseli. Rendkívül bátor és a célcsoport tekintetében nem hétköznapi kombináció. „A zeneanyagot az összeállítás megelőzően „teszteltük” az óvodásokkal, azaz meghallgattuk velük közösen a zenéket. Minden új és izgalmas volt számunkra, ezért fenntartások nélkül fogadtak minden darabot” – meséli Catharina Starken, az „ohrenauf” (magyar fordítása: „hegyezd a füled!”) program vezetője. A gyerekek élvezték a zenehallgatást, és közben kedvet kaptak a mozgáshoz, tánchoz is. Miután a felnőttektől eltérően a gyerekeknél még nem zárult le a zenei szocializáció, és nyitottak minden hangzásra, a klasszikus zeneirodalmat használtuk fel a CD-k összeállításához.”

Aki nem hiszi, hogy Mahler, Mozart és társaik zenéje megfelelő a négy-hatéves gyermekek számára, nyugodtan körülnézhet a kölni óvodákban, és látni fogja, hogy az elképzelés működik. Nem utolsó sorban azért is, mert a kölni Gürzenich zenekar az ingyenes CD-k elküldésével párhuzamosan elindította a nevelők továbbképzését lehetővé tevő „ohrenauf” programot. „Azon gondolkodtunk, mit adhatunk a nevelők kezébe, hogy még hatásosabban tudják használni a CD-keket” – folytatja Catharina Starken. Hiszen nagyon kevés nevelő találkozhatott szakmai

képzése során a klasszikus zenével, még kevésbé a klasszikus zene közvetítésének gondolatával. Ahhoz azonban, hogy a komolyzene eljusson az óvodások mindennapjaiba, megfelelő oktatási módszerekre is szükség van. A 2013 novemberében indult és meglepően nagy érdeklődésnek örvendő képzési lehetőség pont ezt célozza meg. A program meghirdetését követően szinte azonnal megtelek a kurzusok, ezért újabb időpontot kellett kitűzni a továbbra is nagyszámú érdeklődők számára.

A továbbképzési koncepciót Juliane Heil és Nico Zipp dolgozta ki. Mindketten képzett zenepedagógusok, a kölni Gürzenich zenekar 12 fős „ohrenauf”-csapatának tagjai, és sokéves zenepedagógusi tapasztalattal rendelkeznek. Nico Zipp emellett magán zeneiskolát vezet Köln nyugati részében, amely több óvodával is sikeresen működik együtt a gyermekek korai zenei nevelése terén. A kölni Karl Rahner Akadémia termeiben kétszer négy órás tanfolyam (két egymást követő szombaton) keretében célirányos ötleteket, trükköket osztanak meg a nevelőkkel, hogy hogyan lehet az iskola előtt álló gyermekeket felkészíteni a komolyzene hallgatására és befogadására. Két megközelítési lehetőség van: az egyik során egy kiválasztott fő témához (például az ősz vagy a szünidő) mutatunk be zenéket a gyermekeknek, a másik esetben pedig a zene a kiindulópont, amelynek hallgatása inspirációt jelenthet képek vagy hangulatok megfogalmazásához.

A továbbképzés résztvevői a gyakorlatban is kipróbálják a tanultakat. Ugyanúgy, ahogy később a gyerekek, ők is meghallgatják Debussy *Egy faun délutánját*, és szabadon engedhetik fantáziájukat. Van, aki tavaszi rétre gondol pillangókkal, van, aki csiripelő madarakra és virághagymákra, amelyek lassan kinőnek a földből és hajtani kezdenek. És miután a gyermekek féktelen vágyat éreznek a mozgás iránt, a nevelők az oda illő mozgási formákat is kipróbálják. A cél, „megkoreografálni” Debussy zenéjét, így az egyes szekvenciák keltette hatást a hozzá illő, kifejező és jól memorizálható mozdulatokkal és gesztusokkal összekötni, miközben a testnek is fontos szerep jut. A kiegészítő kellékek egészen egyszerűek: kendők, ujjcintányér, harangjáték, kereplő és egy papírból készített pillangó.

A gyermekek ritmusérzékének fejlesztésére kifejezetten alkalmas John Adams *Összhangzattana III. részének* hallgatása, amely közben a gyermekek megpróbálják az egyes zenei részletek ritmusát visszaadni, majd felismerik a visszatérő központi ritmust a darab egy másik részében. A résztvevők megtanulják, hogy a nyelv segítségével is közvetlen kapcsolatot lehet teremteni a klasszikus zenével, ennek jó példája a Mozart-kürtverseny első üteme: a főtémához egy egyszerű és rövid szöveget kapcsolnak, amelyet az óvónők akkor énekelnek, amikor a téma a zenedarab során felhangzik. A szöveg maga lehet egy történet kiindulópontja is, amelyet a gyermekek közösen költenek tovább, és amely ismét lehetőséget nyújt arra, hogy a történetet mozgással kísérjék. Mindemellett pedig megtudják, mi is az a kürt, hogy néz ki, milyen a hangja. Ugyanez megvalósítható bármely más hangszerral is.

Az említett példák csak töredékei annak a számos módszernek, amelyeket az óvodai mindennapok előkészítésére közérthetően megfogalmazott útmutató tartalmaz. „Különösen fontos volt számunkra, hogy néhányat a nevelőkkel közösen is kipróbáljunk” – magyarázza Juliane Heil és Nico Zipp. Nem is tartott sokáig, amíg a résztvevők legyőzték kezdeti visszafogottságukat, és lazán és könnyedén részt vettek a játékban, amely során újra gyermekek lehettek.

A program visszhangja rendkívül pozitív. A résztvevők előzetes ismeretei nagyon eltérők, mégis mindannyian úgy vélik, sosem gondolták volna, hogy a komoly zenével így is lehet dolgozni. Pedig lehet! És a folyamat elindult, az alapok már megvannak a jövőbeli saját ötletek megvalósításához...

A képzés ingyenes, az „ohrenauf!” rendes költségvetéséből kerül finanszírozásra. A foglalkozásokon összesen 40 nevelő vehet részt 2 csoportban. Az érdeklődés nagyobb, mint amire a kezdeményezők számítottak, így lehetséges, hogy a projekt az „ohrenauf!”-program állandó részévé válik majd. Még jobb lenne természetesen, ha más zenekarok és vezetőik is kedvet kapnának ahhoz, hogy ily módon vigyék közel minél korábban a kicsikhez a klasszikus zenét. Az ő füleik nyitottak!

(*Das Orchester* 14/6)
– Köszönjük a közlés jogát!

A Farkasréti temetőben nyár közepén búcsúztatták a Szingapúrban tragikus hirtelenséggel elhunyt Joó Árpád (1948–2014) zongoraművész-karmestert

Korosztályának egyik legtehetségesebb tagjaként 16 évesen már a Zeneakadémia hallgatója. Gát József és Kadosa Pál növendékeként Liszt Esz-dúr zongoraversenyével megnyerte első nemzetközi versenyét az olaszországi Taormina-ban. 17 évesen már a Montreaux-i fesztivál vendége. A református családból származó művész élete a Kádár-korszak pap-fiú tehetségeinek tragédiáját példázza, 20 évesen emigrálni kényszerül az Egyesült Államokba. Tanulmányait a Juilliard School-ban folytatva megnyerte a Bostonban rendezett Nemzetközi Liszt Ferenc zongoraversenyt. (International Franz Liszt Piano Competition in Boston). Már amerikai állampolgárként, 21 éves korában indult karmesteri karrierje. Miután Igor Markevitch-nél is tanult dirigálást, 24 évesen a Knoxville Symphony Orchestra vezető karmestere lett. További tanulmányait Carlo Maria Giulininél folytatta. Vendégkarmesterként a világ vezető zenekarait dirigálta (London Symphony Orchestra, London Philharmonic Orchestra, Amsterdam Philharmonic), a 80-as évektől számos alkalommal dolgozott Magyarországon is. 1987-től vezető karmestere a Spanyol Rádió és Televízió Zenekarának. Budapesten a Rádiózenekar (Budapest Symphony Orchestra) első vendégkarmestereként elkészítette többek között a Grand Prix-díjjal jutalmazott teljes Liszt-sorozatot.

Az alábbiakban közreadjuk pártfogója és barátja, Vásáry Tamás búcsúszavait:

Az életben minden az isteni rendezés szerint történik. De vannak találkozások, amikor még a legkevésbé hívőknek is meg kell látni a felsőbb hatalmak irányítását. Ilyen találkozás volt a mienk Joó Árpáddal. Először a hatvanas évek végén ballottam róla a monte-carlói operaház igazgatójától, aki rajongva mesélt a fiatal magyar zseni zongorista-karmesterről. Néhány évvel később 1974-ben életem szakmailag egyik legterebesebb időszakát éltem meg, amikor is családommal tudattam, hogy hettegig még telefon közelbe sem megyek, mert nincs senki számára egy percem sem. Egy reggel mégis, mikor londoni házunkban megcsördült a telefon, valami belső kényszernek engedve felvettem a kagylót és feleségem – nem csekély megdöbbenésére – ezt ballotta tőlem:

„Akkor gyere el hozzánk ma délután ötre.”
„Ki az, akire hirtelen szakítász időt?” – kérdezte tőlem a feleségem.
„Joó Árpád az a fiatal karmester akiről már annyit ballottam.”
„De miért fontos, hogy most találkozz vele, mikor semmire sincs időd.”
„Nem tudom. Kell.”

„Aztán amikor délután elkezdett beszélni a tüzes, fekete szemű fiatal ember az életéről, több irányú hivatásáról, gondolatairól,

tudtam, miért kellett találkoznom vele. Olyan dolgokat tudtam meg, tanultam meg a nálam vagy tizenhat évvel fiatalabb ifjútól a szellemi világgal kapcsolatban, amik egész további életem világnézetét döntően befolyásolták.

Azt is megtudtam, hogy kettőnk életének, sorsának legjelentősebb tényezői egyeznek. Az ő édesapja Joó Sándor református lelkész volt, az én nagyapám Baltázár Dezső református püspök. Árpád Gát Józsefnél, ugyanannál a zongoratanárnál tanult az Akadémián, mint én. Árpádot is mint engem, Kodály segített zongorához. Mindketten emigráltunk Nyugatra. Mindketten zongoristából lettünk karmesterek, és mindkettőnk számára létfontosságú volt a szellemi élet. Mindehhez, még londoni menedzserünk is azonos lett. Árpád, megismerkedésünket követő londoni tartózkodásai során nálunk lakott, ő viszont meghívott magához Calgaryba a házába és zenekarához vendégnek. Árpád világméretű karriert futott be, számtalan lemez készült vele a legrangosabb külföldi magyar zenekarokkal, évekig volt a madridi rádió vezető karmestere, többek között felvette Liszt összes szimfonikus művét a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarával. Mind a mai napig úgy él a zenészek és közönség lelkében,

akik ballották, vagy dolgoztak vele, mint kivételes képességű, zseniális művész.

Aztán egyszer csak nem lehetett róla többet ballani. Senki sem tudta, hova lett. Három évvel ezelőtt telefonbívást kaptam Lőrincz Gabriellától, a Magyar Televízió volt műsorvezetőjétől, amiben arra kért, hogy találkozzam Joó Árpád lányával, Joó Beatrisszel. Így ismét megjelent életemben Árpád, családján keresztül.

A vér nem vált vízzé. Joó Sándor nagy tiszteletnek örvendő lelkész fia, Árpád, szintén szellemi tanító is volt, amellet hogy művész. Amerre csak járt Kanadától Távolság keletig, úgy emlékeznek rá, mint mesterre és gyógyítóra. Árpád lánya az életét a hátrányos helyzetűek megsegítésének szenteli. Három fia közül legidősebb Joó Christopher lelkésznek készül, és nem kétséges, hogy a két kisebb fia, Dávid és Markus is értékes tagja lesz a társadalomnak.

Árpád itt él bennünk, és él, mint mindenki halbatatlan lelkében, de él, mint csak kevesen, halbatatlan alkotásaiban, megörökített zenéjében, az emberekre tett hatásában és tanításában. Ahogy életében ünnepelték, ünnepeljük most mi is... miközben siratjuk magunkat...

A KODÁLY FILHARMONIKUSOK DEBRECEN

próbajátékot hirdet

BRÁCSA TUTTI ÁLLÁSHELYRE

hosszabbítási lehetőséggel

A próbajáték időpontja: 2014. október 15. (szerda) 13 óra

A próbajáték helyszíne: 4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c
– II. emeleti próbaterem

A próbajáték kétfordulós.

1. forduló anyaga:

Zenekari állások:

Mozart: Varázsfuvola nyitány

Beethoven: IX. szimfónia (részlet)

Smetana: Moldva (részlet)

Bartók: A Kékszakállú herceg vára (részlet)

2. forduló anyaga:

J. S. Bach: Szvitből, vagy hegedű szólószonátából egy tétel
tetszőleges versenymű első tétele (kadenciával), vagy egy virtuóz előadási darab

A zenekari állások kottái jelentkezéskor átvehetők a Kodály Filharmonikusok Debrecen titkárságán (H-Cs: 7.30-16.00, P: 7.30-13.30), vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Zongorakísérőt a Kodály Filharmónia Debrecen nem biztosít.

Jelentkezéshez szükséges dokumentumok: szakmai önéletrajz elérhetőség megadásával, szakirányú végzettséget igazoló dokumentum

Jelentkezés: személyesen, vagy info@kodalyfilharmonia.hu e-mail címen, vagy 4025 Debrecen, Simonffy utca 1/c. címen lehetséges

A jelentkezés beérkezési határideje: 2014. október 8. (szerda) 16 óra

A foglalkoztatás feltétele a felsőfokú szakirányú végzettség.

Bérezés közalkalmazotti bértábla szerint.

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Debrecen, 2014. augusztus 29.

Somogyi-Tóth Dániel
igazgató

A KODÁLY FILHARMONIKUSOK DEBRECEN

próbajátékot hirdet

II. FAGOTT kontrafagott váltási kötelezettséggel

HATÁROZOTT IDEJŰ ÁLLÁSRA

hosszabbítási lehetőséggel

A próbajáték időpontja: 2014. október 14. (kedd) 13 óra

A próbajáték helyszíne: 4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c
– II. emeleti próbaterem

A próbajáték kétfordulós.

1. forduló anyaga:

Zenekari állások:

Mozart: Figaró házassága nyitány

Beethoven IV. szimfónia 4. tétel (1. fagott)

Brahms: D-dúr hegedűverseny 2. tétel (2. fagott)

Bartók: Concerto 2. tétel 2. fagott

Ravel: G-dúr zongoraverseny 3. tétel (mindkét szólam)

2. forduló anyaga:

Mozart: B-dúr fagottverseny K.191. 1. tétel kadenciával

A zenekari állások kottái jelentkezéskor átvehetők a Kodály Filharmonikusok Debrecen titkárságán (H-Cs: 7.30-16.00, P: 7.30-13.30), vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Zongorakísérőt a Kodály Filharmónia Debrecen nem biztosít.

Jelentkezéshez szükséges dokumentumok: szakmai önéletrajz elérhetőség megadásával, szakirányú végzettséget igazoló dokumentum

Jelentkezés: személyesen, vagy info@kodalyfilharmonia.hu e-mail címen, vagy 4025 Debrecen, Simonffy utca 1/c. címen lehetséges

A jelentkezés beérkezési határideje: 2014. október 7. (kedd) 16 óra

A foglalkoztatás feltétele a felsőfokú szakirányú végzettség.

Bérezés közalkalmazotti bértábla szerint.

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Debrecen, 2014. szeptember 5.

Somogyi-Tóth Dániel
igazgató

A KODÁLY FILHARMONIKUSOK DEBRECEN

próbajátékot hirdet

I. HEGEDŰ TUTTI HATÁROZOTT IDEJŰ ÁLLÁSRA

hosszabbítási lehetőséggel

A próbajáték időpontja: 2014. október 15. (szerda) 11 óra

A próbajáték helyszíne: 4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c
– II. emeleti próbaterem

A próbajáték kétfordulós.

1. forduló anyaga:

Zenekari állások:

Mozart: Varázsfuvola – nyitány

Glinka: Ruszlán és Ludmilla – nyitány

Bartók B.: Concerto – I. és V. tétel

R. Strauss: Halál és megdicsőülés

2. forduló anyaga:

Szabadon választott Mozart versenymű saroktétele

Egy szabadon választott tételpár J. S. Bach szólószonátáiból vagy partitáiból

A zenekari állások kottái jelentkezéskor átvehetők a Kodály Filharmonikusok Debrecen titkárságán (H-Cs: 7.30-16.00, P: 7.30-13.30), vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Zongorakísérőt a Kodály Filharmónia Debrecen nem biztosít.

Jelentkezéshez szükséges dokumentumok: szakmai önéletrajz elérhetőség megadásával, szakirányú végzettséget igazoló dokumentum

Jelentkezés: személyesen, vagy info@kodalyfilharmonia.hu e-mail címen, vagy 4025 Debrecen, Simonffy utca 1/c. címen lehetséges

A jelentkezés beérkezési határideje: 2014. október 8. (szerda) 16 óra

A foglalkoztatás feltétele a felsőfokú szakirányú végzettség.

Bérezés közalkalmazotti bértábla szerint.

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Debrecen, 2014. szeptember 5.

Somogyi-Tóth Dániel
igazgató

A KODÁLY FILHARMONIKUSOK DEBRECEN

próbajátékot hirdet

II. HEGEDŰ TUTTI HATÁROZOTT IDEJŰ ÁLLÁSRA

hosszabbítási lehetőséggel

A próbajáték időpontja: 2014. október 15. (szerda) 10 óra

A próbajáték helyszíne: 4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c
– II. emeleti próbaterem

A próbajáték kétfordulós.

1. forduló anyaga:

Zenekari állások:

Mozart: Varázsfuvola – nyitány

Glinka: Ruszlán és Ludmilla – nyitány

Bartók B.: Concerto – I. és V. tétel

R. Strauss: Halál és megdicsőülés

2. forduló anyaga:

Szabadon választott Mozart versenymű saroktétele

Egy szabadon választott tételpár J. S. Bach szólószonátáiból vagy partitáiból

A zenekari állások kottái jelentkezéskor átvehetők a Kodály Filharmonikusok Debrecen titkárságán (H-Cs: 7.30-16.00, P: 7.30-13.30), vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Zongorakísérőt a Kodály Filharmónia Debrecen nem biztosít.

Jelentkezéshez szükséges dokumentumok: szakmai önéletrajz elérhetőség megadásával, szakirányú végzettséget igazoló dokumentum

Jelentkezés: személyesen, vagy info@kodalyfilharmonia.hu e-mail címen, vagy 4025 Debrecen, Simonffy utca 1/c. címen lehetséges

A jelentkezés beérkezési határideje: 2014. október 8. (szerda) 16 óra

A foglalkoztatás feltétele a felsőfokú szakirányú végzettség.

Bérezés közalkalmazotti bértábla szerint.

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Debrecen, 2014. szeptember 5.

Somogyi-Tóth Dániel
igazgató

A KODÁLY FILHARMONIKUSOK DEBRECEN

próbajátékot hirdet

II. HEGEDŰ SZÓLAMVEZETŐ
HATÁROZOTT IDEJŰ ÁLLÁSRA
hosszabbítási lehetőséggel

A próbajáték időpontja: 2014. október 15. (szerda) 10 óra

A próbajáték helyszíne: 4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c
– II. emeleti próbaterem

A próbajáték kétfordulós.

1. forduló anyaga:

Zenekari állások:

Mozart: Varázsfuvola – nyitány
Glínka: Ruszlán és Ludmilla – nyitány
Bartók B.: Concerto – I. és V. tétel
R. Strauss: Halál és megdicsőülés)

2. forduló anyaga:

Szabadon választott Mozart versenymű saroktétele
Egy szabadon választott tételpár J. S. Bach szólószonátáiból vagy partitáiból

A zenekari állások kottái jelentkezéskor átvehetők a Kodály Filharmonikusok Debrecen titkárságán (H-Cs: 7.30-16.00, P: 7.30-13.30), vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Zongorakísérőt a Kodály Filharmonia Debrecen nem biztosít.

Jelentkezéshez szükséges dokumentumok: szakmai önéletrajz elérhetőség megadásával, szakirányú végzettséget igazoló dokumentum

Jelentkezés: személyesen, vagy info@kodalyfilharmonia.hu e-mail címen, vagy 4025 Debrecen, Simonffy utca 1/c. címen lehetséges

A jelentkezés beérkezési határideje: 2014. október 8. (szerda) 16 óra

A foglalkoztatás feltétele a felsőfokú szakirányú végzettség.

Bérezés közalkalmazotti bértábla szerint.

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Debrecen, 2014. szeptember 5.

Somogyi-Tóth Dániel
igazgatóA BUDAFOKI DOHNÁNYI ERNŐ
SZIMFONIKUS ZENEKAR

próbajátékot hirdet

HEGEDŰ TUTTI ÁLLÁSRA

A próbajáték anyaga:

Mozart: D-dúr, G-dúr, vagy A-dúr hegedűverseny 1. tétel kadenciával
Bach: g-moll siciliano

Zenekari állások:

Mozart: g-moll szimfónia
Mendelssohn: Szentivánéji álom
Brahms: II. szimfónia I. tétel
Strauss: Don Juan
Bartók: Concerto 5. tétel
Kodály: Galántai táncok

IDŐPONT: 2014. november 10. 10 óra

HELYSZÍN: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B. IV. épület

JELENTKEZÉS:

az info@bdz.hu e-mail címen, vagy a +361/322-1488-as telefonszámon
lakcím, telefonszám, magyar nyelvű önéletrajz mellékelésével, Drucker
Zsuzsa művészeti titkárnál (+36306702440) 2014. november 6-ig.A zenekari állások kottáit a jelentkezés beadása után, egyeztetés alapján
lehet átvenni a zenekar titkárságán.

A próbajátékon zongorakísérőről nem tudunk gondoskodni!

Budapest, 2014. szeptember 3.

Hollerung Gábor
ügyvezető, zeneigazgató

AZ ÓBUDAI DANUBIA ZENEKAR NONPROFIT KFT.

próbajátékot hirdet

I. HEGEDŰ TUTTI ÁLLÁSRA
határozott időre

A próbajáték anyaga:

- J. S. Bach szólószonáta vagy partita egy tétele
- W. A. Mozart tetszőleges versenyművének saroktétele

Zenekari szemelvények:

- Bartók: Concerto V. t.: 21-52. ütemig felső szólam, 489-525. ütemig
- R. Strauss: Don Juan: R előtt 2-től S-ig és E előtt 9-től E-ig
- Mendelssohn: Szentivánéji álom – Scherzo: C-től D után 7. ütemig
- Prokofjev: Rómeó és Júlia VII.t.: [70]-[74].
- Beethoven: 5. szimfónia IV. t.: 34-63. ütemig
- Valamint lapról olvasás.

A próbajátékon való részvétel követelménye a felsőfokú szakmai végzettség.

A jelentkezéseket a pályázók rövid szakmai önéletrajzával, a végzettséget igazoló dokumentum digitális másolatával, valamint a pályázó elérhetőségeivel együtt e-mailben kérjük eljuttatni 2014. október 1-ig az alábbi e-mail címre: info@odz.hu

A zenekari szemelvények 2014. szeptember 10-től átvehetők a zenekar irodájában: Budapest VI. ker., Paulay Ede u. 41., I. em./1., kapucsengő: 50.

Nyitva tartás: hétköznapokon: 10-16 óra között, illetve a zenekar felé jelzett igények alapján megküldjük postán vagy e-mailen (szkennelt változatban).

A próbajáték időpontja: 2014. október 15. szerda, 10.00 óra

A próbajáték helyszíne: Óbudai Társaskör (Budapest, III. ker., Kiskorona u. 7.)

Zongorakísérőt a zenekar nem biztosít. A próbajáték egy forduló.

További információk a zenekari irodában kérhetők Ladányi Edittől.

Ács Péter ügyvezető

AZ ÓBUDAI DANUBIA ZENEKAR NONPROFIT KFT.

próbajátékot hirdet

II. HEGEDŰ TUTTI ÁLLÁSRA
határozott időre

A próbajáték anyaga:

- J. S. Bach szólószonáta vagy partita egy tétele
- W. A. Mozart tetszőleges versenyművének saroktétele

Zenekari szemelvények:

- Bartók B.: Concerto V. t.: 12-52. ütemig felső szólam, 418-430 ütemig
- R. Strauss: Don Juan: Q után 5-től S-ig és E előtt 9-től E-ig
- Mendelssohn: Szentivánéji álom – Scherzo: C-től D-ig
- Prokofjev: Rómeó és Júlia VII.t.: [70]-[74].
- Beethoven: 5. szimfónia IV. t.: 34-63. ütemig.
- Valamint lapról olvasás.

A próbajátékon való részvétel követelménye a felsőfokú szakmai végzettség.

A jelentkezéseket a pályázók rövid szakmai önéletrajzával, a végzettséget igazoló dokumentum digitális másolatával, valamint a pályázó elérhetőségeivel együtt e-mailben kérjük eljuttatni 2014. október 1-ig az alábbi e-mail címre: info@odz.hu

A zenekari szemelvények 2014. szeptember 10-től átvehetők a zenekar irodájában: Budapest VI. ker., Paulay Ede u. 41., I. em./1., kapucsengő: 50.

Nyitva tartás: hétköznapokon: 10-16 óra között, illetve a zenekar felé jelzett igények alapján megküldjük postán vagy e-mailen (szkennelt változatban).

A próbajáték időpontja: 2014. október 16. csütörtök, 10.00 óra

A próbajáték helyszíne: Óbudai Társaskör (Budapest, III. ker., Kiskorona u. 7.)

Zongorakísérőt a zenekar nem biztosít. A próbajáték egy forduló.

További információk a zenekari irodában kérhetők Ladányi Edittől.

Ács Péter ügyvezető

AZ ÓBUDAI DANUBIA ZENEKAR NONPROFIT KFT.

próbajátékot hirdet NAGYBŐGŐ TUTTI ÁLLÁSRA határozott időre

A próbajáték anyaga:

- Dittersdorf, Bottesini vagy Koussevitzky egyik versenyművének egy saroktétéle
  - Zenekari szemelvények (teljes tételek vagy művek):
  - W. A. Mozart: Figaro házassága – nyitány
  - R. Strauss: Don Juan
  - Beethoven: III. szimfónia – III. és IV. tétel Beethoven: V. szimfónia – III. tétel
  - Brahms: II. szimfónia – IV. tétel
- Valamint lapról olvasás.

A próbajátékon való részvétel követelménye a felsőfokú szakmai végzettség.

A jelentkezéseket a pályázók rövid szakmai önéletrajzával, a végzettséget igazoló dokumentum digitális másolatával, valamint a pályázó elérhetőségeivel együtt e-mailben kérjük eljuttatni 2014. október 1-ig az alábbi e-mail címre: info@odz.hu

A zenekari szemelvények 2014. szeptember 10-től átvehetők a zenekar irodájában: Budapest VI. ker., Paulay Ede u. 41., I. em./1., kapucsengő: 50.

Nyitva tartás: hétköznapokon: 10-16 óra között, illetve a zenekar felé jelzett igények alapján megküldjük postán vagy e-mailen (szkennelt változatban).

A próbajáték időpontja: 2014. október 13. 15.00 óra

A próbajáték helyszíne: Óbudai Társaskör (Budapest, III. ker., Kiskorona u. 7.)

Zongorakísérőt a zenekar nem biztosít. A próbajáték egy forduló.

További információk a zenekari irodában kérhetők Ladányi Edit-től.

Ács Péter ügyvezető

AZ ÓBUDAI DANUBIA ZENEKAR NONPROFIT KFT.

próbajátékot hirdet TIMPANI / ÜTŐ SZÓLAMVEZETŐ ÁLLÁSRA határozott időre

A próbajáték anyaga:

- John Beck: Sonata for Timpani III. t. André Jolivet: Concerto I.t.: [16]-től

Zenekari szemelvények:

- Bartók B.: Concerto – IV. t.
  - Bartók B.: Zene húros hangszerekre ütőkre és cselesztára – II. t.
  - L. V. Beethoven: 5. szimfónia
  - L. V. Beethoven: 9. szimfónia IV. t.
  - R. Strauss: Don Juan
  - R. Strauss: Rózsalovag – Keringő
  - I. Sztavinszkij: Tavaszi áldozat
- Valamint lapról olvasás.

A próbajátékon való részvétel követelménye a felsőfokú szakmai végzettség.

A jelentkezéseket a pályázók rövid szakmai önéletrajzával, a végzettséget igazoló dokumentum digitális másolatával, valamint a pályázó elérhetőségeivel együtt e-mailben kérjük eljuttatni 2014. október 1-ig az alábbi e-mail címre: info@odz.hu

A zenekari szemelvények 2014. szeptember 10-től átvehetők a zenekar irodájában: Budapest VI. ker., Paulay Ede u. 41., I. em./1., kapucsengő: 50.

Nyitva tartás: hétköznapokon: 10-16 óra között, illetve a zenekar felé jelzett igények alapján megküldjük postán vagy e-mailen (szkennelt változatban).

A próbajáték időpontja: 2014. október 14. kedd 12.00 óra

A próbajáték helyszíne: Óbudai Társaskör (Budapest, III. ker., Kiskorona u. 7.)

A próbajátékon a zenekar Majestic típusú Timpani szettjén (23"/26"/29"/32") kell játszani, tetszés szerinti elrendezésben

Zongorakísérőt a zenekar nem biztosít. A próbajáték egy forduló.

További információk a zenekari irodában kérhetők Ladányi Edit-től.

Budapest, 2014. augusztus 25.

Ács Péter ügyvezető

AZ ÓBUDAI DANUBIA ZENEKAR NONPROFIT KFT.

próbajátékot hirdet FAGOTT II. / KONTRAFAGOTT ÁLLÁSRA váltási kötelezettséggel határozott időre

A próbajáték anyaga:

- W. A. Mozart: B-dúr fagottverseny, I. tétel.

Zenekari szemelvények:

Fagott:

- W. A. Mozart: Figaro házassága – nyitány: 1-7., 101-124., 156-165., 214-221. ütemig
- J. Brahms: D-dúr hegedűverseny II. tétel – 2. fagott, a 23. ütemig
- Bartók B.: Concerto II. tétel – 1. és 2. fagott, 8-25. ütemig
- Bartók B.: Concerto II. tétel – 3. fagott, 164-182. ütemig
- Csajkovszkij: IV. szimfónia II. tétel – 1. fagott szóló, 274. ütemtől végig

Kontrafagott:

- Dohnányi E.: Variációk egy gyermekdalra IV. variáció
  - M. Ravel: Ma Mère l'Oye III. tétel szóló – 2-től a 4. előtt 12-ig
- Valamint lapról olvasás.

A próbajátékon való részvétel követelménye a felsőfokú szakmai végzettség.

A jelentkezéseket a pályázók rövid szakmai önéletrajzával, a végzettséget igazoló dokumentum digitális másolatával, valamint a pályázó elérhetőségeivel együtt e-mailben kérjük eljuttatni 2014. október 1-ig az alábbi e-mail címre: info@odz.hu

A zenekari szemelvények 2014. szeptember 10-től átvehetők a zenekar irodájában: Budapest VI. ker., Paulay Ede u. 41., I. em./1., kapucsengő: 50.

Nyitva tartás: hétköznapokon: 10-16 óra között, illetve a zenekar felé jelzett igények alapján megküldjük postán vagy e-mailen (szkennelt változatban).

A próbajáték időpontja: 2014. október 13. 10.00 óra

A próbajáték helyszíne: Óbudai Társaskör (Budapest, III. ker., Kiskorona u. 7.)

Zongorakísérőt a zenekar nem biztosít. A próbajáték egy forduló.

További információk a zenekari irodában kérhetők Ladányi Edit-től.

Ács Péter ügyvezető

AZ ÓBUDAI DANUBIA ZENEKAR NONPROFIT KFT.

próbajátékot hirdet KÜRT IV./II. KÜRT ÁLLÁSRA váltási kötelezettséggel határozott időre

A próbajáték anyaga:

- W. A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny No.3. – I. t. kadenciával

Zenekari szemelvények:

- Liszt: Les Preludes 4. kürt – 70-90. ütem és 296-327. ütem
  - Beethoven: Fidelio – nyitány 2. kürt szóló: 45-55. ütemig
  - Sosztakovics: 5. szimfónia 2. kürt – I.t. [17]-[20]-ig és [36]-[39]-ig
  - Prokofjev: Rómeó és Júlia 4. kürt 2. szvit – I.t. [4]-[5]-ig és V.t. [46]-[49]-ig
  - Schubert: Rajnai szimfónia 4. kürt – I.t. 366-390. ütemig, II.t. 100-tól végig és V.t. 294-től végig
- Valamint lapról olvasás.

A próbajátékon való részvétel követelménye a felsőfokú szakmai végzettség.

A jelentkezéseket a pályázók rövid szakmai önéletrajzával, a végzettséget igazoló dokumentum digitális másolatával, valamint a pályázó elérhetőségeivel együtt e-mailben kérjük eljuttatni 2014. október 1-ig az alábbi e-mail címre: info@odz.hu

A zenekari szemelvények 2014. szeptember 10-től átvehetők a zenekar irodájában: Budapest VI. ker., Paulay Ede u. 41., I. em./1., kapucsengő: 50.

Nyitva tartás: hétköznapokon: 10-16 óra között, illetve a zenekar felé jelzett igények alapján megküldjük postán vagy e-mailen (szkennelt változatban).

A próbajáték időpontja: 2014. október 14. kedd, 16.00 óra

A próbajáték helyszíne: Óbudai Társaskör (Budapest, III. ker., Kiskorona u. 7.)

Zongorakísérőt a zenekar nem biztosít. A próbajáték egy forduló.

További információk a zenekari irodában kérhetők Ladányi Edit-től.

Ács Péter ügyvezető

BUDAFOKI DOHNÁNYI ERNŐ SZIMFONIKUS ZENEKAR**Szeptember 28., vasárnap 19.00****Szt. András apostol Plébánia-templom, Fertőd-Süttör**

Esterházy „Fényes” Miklós 300
224 éve halt meg Esterházy „Fényes” Miklós
J. Haydn:
Libera me Domine Hob. XXIIb:1
J. Haydn:
Insanae vanae curae Hob.
Hob. XXX:1/13c
W. A. Mozart:
Requiem KV 626 (és Ave verum)
Szabóky Tünde – szoprán,
Megyesi Schwartz Lúcia – alt
Megyesi Zoltán – tenor
Cser Krisztián – basszus
Kodály Kórus (Debrecen) (30 fő)
Vez.: Rácz Márton

Október 3. péntek 19.30
BMC

Classical Discoveries bérlet
Hangszercsodák, sztárok, remekművek
Brahms: Haydn-variációk
Három magyar tánc a „Nouvelle Collection d’Hongroises” című gyűjteményből, 1808, Bécs
Ismeretlen szerző: Mentüett
Mozart: Hangversenyáriák
Csajkovszkij: Mozartiana
Kolonits Klára – ének,
Mandel Róbert – szöghegedű, tekerőlant
Vez.: Dinyés Dániel

Október 5. vasárnap 11.00
Zeneakadémia

A megérthető zene – Családi hangversenysorozat karmesteri magyarázattal.

„A magyar zene világpolgárai”
Ezt az évadot a magyar zenei élet nagyságainak ajánljuk.
FISCHER ANNIE
Bartók: III. zongoraverseny
Km.: Demény Balázs
Előad és vez.:
Hollerung Gábor

Október 10. péntek 19.00**Klauzál Gábor Budafok–Tétényi Művelődési Központ**

Budafoki Hangversenyesték bérlet
Wagner: Siegfried-idill
Mendelssohn:
42. zsoltár (Wie der Hirsch schreit)
Beethoven:
III. (Eroica) szimfónia
Vez.: Alpaslan Ertüngen

Október 11. szombat 11.00**Klauzál Gábor Budafok–Tétényi Művelődési Központ**

Megérthető JUNIOR bérlet
Csodás zenék meseországban
A Budafok Big Band műsora
Előad és vez.: Puskás Csaba

Október 11. szombat 11.00**Klauzál Gábor Budafok–Tétényi Művelődési Központ**

Zeneértő leszek bérlet
Ismerkedés a billentyűs és a pengetős hangszerekkel
A zongora, a harmonika, a hárfa és a gitár

Előad: Zelinka Tamás
A belépés díjtalan!**Október 18. szombat 19.30,**
Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

A szerelem arcai – (volt Zene plusz bérlet)
A Művészetek Palotája és a Budafoki Dohnányi Zenekar közös bérlet-sorozata
Az egzotikus
Bernstein: West Side Story Suite
Dubrovay: Tündérszép Ilona és Árgyélus királyfi
Bartók:
A csodálatos mandarin
Km.: Bozsik Yvette Társulat
Koreográfus: Bozsik Yvette
Vez.: Hollerung Gábor

November 1. szombat 11.00
Zeneakadémia

A megérthető zene bérlet
KERTÉSZ ISTVÁN
Rossini: Stabat Mater
Előad és vez.:
Hollerung Gábor

November 1. szombat 19.30
Zeneakadémia

Dohnányi bérlet
Mozart:
D-dúr (Koronázási) zongoraverseny KV 537
Rossini: Stabat Mater
Km.: Fülei Balázs – zongora
Budapesti Akadémiai Kórustársaság
(karigazgató: Tőri Csaba)
Vez.: Hollerung Gábor

November 16. vasárnap 19.30,
Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Szimfonikus felfedezések
Webern: Passacaglia, op. 1
Schumann:
a-moll zongoraverseny, op. 54
Brahms-Schönberg: g-moll zongoranegyves – zenekari átírt
Km.: Gyöngyösi Ivett – zongora
Vez.: Hollerung Gábor
Rendező: Művészetek Palotája

November 21. péntek 19.30, BMC

Classical Discoveries bérlet
Mendelssohn:
Szentivánéji álom – nyitány
Hyacinthe Klosé: Ária és variációk
Vivaldi: Versenymű négy hegedűre
Mozart: Haydn szerenád
Szentpáli Roland – ophicleide
Baráti Kristóf – hegedű
Vez.: Hollerung Gábor

November 28. péntek 19.00**Klauzál Gábor Budafok–Tétényi Művelődési Központ**

Budafoki Hangversenyesték bérlet
Dvořák: Scherzo capriccioso
Prokofjev: I. hegedűverseny
Csajkovszkij: VI. szimfónia
Km.: Harsányi Elina – hegedű
Vez.: Werner Gábor

November 29. szombat 11.00**Klauzál Gábor Budafok–Tétényi Művelődési Központ**

Megérthető JUNIOR bérlet
Dubrovay: Tündérszép Ilona és Árgyélus királyfi
Előad és vez.: Hollerung Gábor

A MÁV SZIMFONIKUS ZENEKAR

művészeti vezető: Csaba Péter

BRÁCSA SZÓLAMVEZETŐ**próbajátékot hirdet**

A próbajáték időpontja: 2014. szeptember 25. (csütörtök) 10 óra
A próbajáték helyszíne: a zenekar próbaterme (1088 Budapest, Múzeum u. 11).

A próbajáték anyaga:**I. forduló:**

2 szabadon választott tétel (gyors és lassú) J.S. Bach hegedűre írott Szólószonátaiból és Partitáiból, vagy a Csellósztárból

Az alábbi versenyművek valamelyikének 1. tetele kadenciával:

K. Stamitz: D-dúr brácsaverseny op. 1.

F.A. Hoffmeister: D-dúr brácsaverseny

egy zenekari szemelvény a megadott zenekari anyagból, a zsűri választása alapján

II. forduló:

az alábbi versenyművek valamelyikének 1. tetele kadenciával:

Bartók Béla: Brácsaverseny op.post.

Hindemith: Der Schwanendreher

Walton: Brácsaverseny

egy zenekari szemelvény a megadott zenekari anyagból, a zsűri választása alapján

III. forduló:

Zenekari anyag

Jelentkezéseket a pályázók rövid szakmai önéletrajzával és elérhetőségével együtt a HR menedzserhez (1088 Budapest, Múzeum u. 11.) vagy e-mailben (aharangozo@mavzenekar.hu) kérjük eljuttatni 2014. szeptember 22-ig.

A zenekari állások részletes listája és kottaanyaga előzetes egyeztetés után a HR menedzsernél átvethető 2014. július 1-től vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Zongorakísérőt a zenekar nem biztosít.

További információ a zenekari titkártól kérhető a csgyurkovics@mavzenekar.hu e-mail címen.

Budapest, 2014. június 27.

Lendvai György
ügyvezető igazgató**A MÁV SZIMFONIKUS ZENEKAR**

művészeti vezető: Csaba Péter

SZEKUND SZÓLAMVEZETŐI**próbajátékot hirdet helyettesítésre***A próbajáték időpontja:* 2014. szeptember 24. (szerda) 10 óra*A próbajáték helyszíne:* a zenekar próbaterme (1088 Budapest, Múzeum u. 11).**A próbajáték anyaga:****I. forduló:**

Mozart: A-dúr K219 vagy D-dúr K218 hegedűverseny I. tétel kadenciával
2 Bach tétel (gyors és lassú) a Szólószonátaiból vagy Partitáiból
egy zenekari szemelvény a megadott zenekari anyagból, a zsűri választása alapján

II. forduló:

szabadon választott romantikus vagy XX. századi hegedűverseny I. tétel kadenciával

egy zenekari szemelvény a megadott zenekari anyagból, a zsűri választása alapján

III. forduló:

Zenekari anyag

Jelentkezéseket a pályázók rövid szakmai önéletrajzával és elérhetőségével együtt a HR menedzserhez (1088 Budapest, Múzeum u. 11.) vagy e-mailben (aharangozo@mavzenekar.hu) kérjük eljuttatni 2014. szeptember 22-ig.

A zenekari állások részletes listája és kottaanyaga előzetes egyeztetés után a HR menedzsernél átvethető 2014. július 1-től vagy igény szerint elektronikus úton küldjük.

Zongorakísérőt a zenekar nem biztosít.

További információ a zenekari titkártól kérhető a csgyurkovics@mavzenekar.hu e-mail címen.

Budapest, 2014. június 27.

Lendvai György
ügyvezető igazgató

November 29. szombat 15.00
Klauzál Gábor Budafok–Tétényi Művelődési Központ
Zeneőről lesznek bérlet
 BEMUTATKOZIK A VONÓS CSALÁD
 A hegedű, a brácsa, a gordonka és a nagybőgő
 Előad: Zelinka Tamás

DUNA SZIMFONIKUS ZENEKAR
Szeptember 28., Duna Palota 10.30

Családi Szimfonikus Matiné Bérlet 1.
 MESEBELI PÁROK
 Rómeó és Júlia, Ruszlán és Ludmilla, Jancsi és Juliska, Tamino és Pamina
 Vez.: Deák András
 Műsorvezető: Zelinka Tamás

Oktober 3., Duna Palota 19.00

Őszi bérlet 2.
 „HŐSI...” – SZIMFÓNIA
 Beethoven: 3. Leonóra nyitány, C-dúr (op.72)
 Mozart: c-moll zongoraverseny (K. 491)
 Beethoven: 3. szimfónia, Esz-dúr, „Eroica” (op. 55)
 Km.: Birtalan Zsolt (zongora) – a 2014. évi Fischer Annie ösztöndíj nyertese
 Vez.: Deák András

Oktober 12., Duna Palota 10.30

Családi Szimfonikus Matiné Bérlet 2.
 MUZIKÁLÓ VÁROSOK
 Galánta, Brandenburg, Firenze, London, Oxford, Linz, Párizs, Sevilla, Velence, Bécs, Nürnberg
 Vez.: Deák András
 Műsorvezető: Zelinka Tamás

Oktober 17. 19.00, Marczibányi Téri Művelődési Központ

„NÉMET MESTEREK ITÁLIAI HANGULATBAN”
 Nicolai: Windsori víg nők nyitány
 Mendelssohn: Hegedűverseny
 Mendelssohn: 4. szimfónia, A-dúr „Olasz” (op. 90)
 Km.: Kovács Anikó (hegedű)
 Vez.: Medveczky Ádám

Oktober 31., Duna Palota 19.00

Őszi bérlet 3.
 „VÍZ, VÍZ, TISZTA VÍZ...”
 Händel: Vízzene
 Smetana: Moldva – szimfonikus költemény
 Dvořák: A vízimanó – szimfonikus költemény
 J. Strauss: Kék Duna – keringő
 Dénes István: A Monarchia születése
 Vez.: Gál Tamás

November 16., Duna Palota 10.30

Családi Szimfonikus Matiné Bérlet 3.
 SZÁRNYASOK ÉS PATÁSOK
 Tyúk, szarka, fecske, kakukk, pacsirta, farkas, medve, róka, ökör, számár, antilop
 Vez.: Deák András
 Műsorvezető: Zelinka Tamás

November 28., Duna Palota 19.00

Őszi bérlet 4.
 A VISEGRÁDI „HÁRMAK”
 Tiszai Péter: Sinfonietta

Wieniawski: 2. hegedűverseny, d-moll (op. 22)
 Dvořák: 6. szimfónia, D-dúr (op. 60)
 Km.: Aleksandra Kuls (POL) (hegedű) a 2012. évi 46. Budapesti Nemzetközi Zenei verseny (Szigeti József Nemzetközi Hegedű- és Brácsaverseny) győztese
 Vez.: Deák András

GÖDÖLLŐI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Oktober 20. hétfő, 14.00

Isaszeg – Klapka György Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
ZENEI UTAZÁS – ifjúsági hangverseny

Oktober 21. kedd, 14.00.

Művészetek Háza Gödöllő
ZENEI UTAZÁS – ifjúsági hangverseny gimnazistáknak

Sztravinszkij: A katona története – részletek
 Narrátor: Gombos Viktor
 Vez.: Horváth Gábor

November 4. kedd 9.00, 11.00,

13.30. Helyszínek: Kistarcsa, Csigaház – Művelődési Ház
MESÉLŐ MUZSIKA – ifjúsági hangverseny

Kerepes – Széchenyi István Általános Iskola, Veregyházi – Váci Mihály Művelődési Ház

November 5. szerda 9.00, 11.00 és

14.00 . Helyszínek: Pécel – Petőfi Sándor Általános Iskola, Művészetek Háza Gödöllő
MESÉLŐ MUZSIKA – ifjúsági hangverseny

Telemann: Az ISKOLAMESTER
 Szólót énekel: Szüle Tamás – Bartók–Pásztory – díjas operaénekes
 Közreműködik a gödöllői Erkel Ferenc, a Szent Imre Általános Iskola és a Waldorf Iskola kórusa, a péceli Gyermek- és Ifjúsági Kórus
 Vez. és a műsort ismerteti: Horváth Gábor

November 22. szombat 19.00

Művészetek Háza Gödöllő
TITOK, MISZTIKUM, LEGENDA
 Mozart: A varázsvuola – nyitány
 Mozart: G-dúr fuvoalverseny, szólista: Ella Beatrix – fuvola
 Tóth Péter: Lorca-dalok, előadja: Fodor Beatrix – szoprán
 Muszorgszkij: Éj a kopár hegyen
 Vez.: Kesselyák Gergely – Liszt-díjas, Erdemes Művész
 A műsort ismerteti: Zelinka Tamás – Bánffy Miklós-díjas zenei szerkesztő

GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR

Szeptember 30., kedd 19.00

Sopron, Liszt Ferenc Konferencia- és Kulturális Központ
Oktober 1., szerda 19.00
Győr, Richter terem
Liszt Ferenc bérlet

A ZENE VILÁGNAPJA
 J. Haydn: c-moll szimfónia, No. 95

W.A. Mozart: c-moll zongoraverseny, No. 24., KV 491
 F. Schubert: VIII. „nagy C-dúr” szimfónia, D 944
 Vez.: Berkes Kálmán
 Km.: Ránki Dezső – zongora

Oktober 6., hétfő 19.00

Sopron, Liszt Ferenc Konferencia- és Kulturális Központ
Kékfrankos bérlet
 Orosz Zoltán
 „Csak játékok...” Virtuóz zenei párbeszéd, önfeledt, szenvedélyes előadásmód, különleges zenei stílusok az argentin tangótól a Balkán zenei világán át – mindez egy koncerten...
 Km.: Orosz Zoltán – harmonika
 Borbély Mihály – fúvós hangszeresek
 Horváth Kornél – ütőhangszerek
 Lattmann Béla – basszusgitár
 Nikisch Artur bérlet

Oktober 7., szombat 19.00

Győr, Richter terem
TARAS BULBA
 A. Dvořák: Karnevál – Nyitány, op. 92
 L. Janáček: Taras Bulba
 R. Schumann: III. (Esz-dúr)
 „Rajnai” szimfónia, op. 97
 Vez.: Cláudio Cohen

Oktober 16., csütörtök 19.00

Pápa, Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ
Filharmonikus bérlet
 A. Dvořák: Karnevál – Nyitány, op. 92
 L. Janáček: Taras Bulba
 R. Schumann: III. (Esz-dúr)
 „Rajnai” szimfónia, op. 97
 Vez.: Cláudio Cohen

Oktober 16., csütörtök 19.00

Pápa, Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ
Filharmonikus bérlet

Oktober 17., péntek 19.00,

Tatabánya
Filharmonikus bérlet
 A Vértes Agorája

Oktober 18., szombat 19.00

Mosonmagyaróvár, Flesch Károly Kulturális Központ
Filharmonikus bérlet
 SZULÁK
 A Győri Filharmonikusok és Szulák Andrea közös hangversenye – világszínvonalú nagyzenekari kísérettel.
 Vez.: Silló István
 Km.: Szulák Andrea

Oktober 29. 19.00, Győr, Bazilika

Oktober 30. 19.00, Veszprém, Hangvilla

J. Brahms: Német requiem, op. 45
 Km.: Miksch Adrienn, Kelemen Zoltán – ének, Veszprém Város Vegyeskara
 Vez.: Georg Kugi

November 7., péntek 19.00

Sopron, Liszt Ferenc Konferencia- és Kulturális Központ
Liszt Ferenc bérlet

November 8., szombat 19.00

Győr, Richter terem

November 10., hétfő 19.00

Dunaszerdahely, Dunaszerdahelyi Városi Művelődési Központ

Filharmonikus bérlet
 HÚROK
 W.A. Mozart: Figaro házassága – nyitány
 F. Mendelssohn-Bartholdy: e-moll hegedűverseny, op. 64
 J. Brahms: G-dúr vonósötös, op. 111 – zenekari változat

Vez.: Bényi Tibor
 Km.: Banda Ádám – hegedű

November 14., péntek 19.00

Győr, Richter terem
Sándor János bérlet
 KIS ÉJJI ZENE
 W.A. Mozart: G-dúr szerenád „Eine kleine Nachtmusik”, KV 525
 M. Haydn: Adagio és Allegro molto kürtre és harsonára a D-dúr szerenádból
 J. Brahms: III. (F-dúr) szimfónia, op. 90
 Vez.: Berkes Kálmán
 Km.: Gál László – kürt
 Fejér András – harsona

November 16., vasárnap 16.00

Győr, Egyetemi Hangverseny-terem
Flesch Károly bérlet
 A. Dvořák: F-dúr vonósnygyes
 J. Francaix: I. Fúvósötös
 Kurtág György: Fúvósötös
 A hangversenyen közreműködnek a művészei.
 Művészeti vezető: Berkes Kálmán

November 24., hétfő 19.00

Győr, Richter terem
Richter János bérlet
 A SEVILLAI BORBÉLY
 G. Rossini: A sevillei borbély
 Vez.: Jean-Pierre Faber
 Km.: Rác Rita, Ottokar Klein, Haja Zsolt, Bakonyi Marcell

KODÁLY FILHARMONIKUSOK DEBRECEN

Oktober 1., 19.30

Debrecen, Bartók terem
A Zene Világnapja
 P. Csajkovszkij: Diótörő-szvit
 D. Ellington: Diótörő-szvit
 Kodály Filharmonikusok Debrecen
 Budapest Jazz Orchestra
 Vez.: Kovács László

Oktober 21., 19.30, Békéscsaba,

Csabagyöngye Kulturális Központ

Oktober 22., 19.30

Debrecen, Bartók terem
 ‘56
 L.v. Beethoven: Egmont-nyitány op.84
 Liszt F.: Hungaria S. 103
 Dubrovay L.: 1956 – szimfonikus képek versmondóra és zenekarra Gyurkovics Tibor verseivel
 Koncz Gábor – narrátor
 Vez.: Philippe de Chalendar

Oktober 30., 19.30, Bartók terem

Divina musica
 G. Verdi: Requiem
 Rálik Szilvia, Schöck Atala, László Boldizsár, Rác István – ének
 Kodály Kórus Debrecen
 Csokonai Színház Énekkara
 Vez.: Kovács László

November 27., 19.30

Debrecen, Bartók terem
Latin varázs
 Hubay J.: Carmen fantázia op.3 No.3
 C. Saint-Saëns: Havanaise op.83

P. de Sarasate: Cigánydalok
M. de Falla: A háromszögletű kalap – szvit
Kelemen Barnabás – hegedű
Vez.: Kollár Imre

MÁV SZIMFONIKUS ZENEKAR

Szeptember 27. 19.00, Szent Vince Plébánia (1096 Budapest, Haller u. 19–21.)

L. van Beethoven: C-dúr mise
Vez.: Strausz Kálmán
A belépés ingyenes.
Rendező: Budapest Főváros IX., Ferencváros Önkormányzata

Október 6. 19.30, Zeneakadémia

L. van Beethoven: III. szimfónia
K. Jenkins – Arany J.: A walesi bárdok (angol nyelvű előadás)
Km.: Rhys Meirion, Kertesi Ingrid, Haja Zsolt, John Asquith, Ensemble Jean-Philippe Rameu, a Debreceni Kodály Kórus
Vez.: Kesselyák Gergely
Rendező: CMI – Concert Masters International

Október 10. 19.00, Zeneakadémia

Lukács Miklós bérlet
Brahms-est
Magyar táncok No. 1, 3, 10
Kettősverseny hegedűre és gordonkára, op. 102
IV. (e-moll) szimfónia, op. 98
Km.: Andreas Buschatz (hegedű), Meehae Ryo (cselló)
Vez.: Csaba Péter

Október 14. 19.00

Francia Intézet, Nagyterem

C. Saint-Saëns: Szonáta fagottra és zongorára
E. Satie:
Noktürnök zongorára No. 1, 3, 5
C. Debussy: Szonáta hegedűre és zongorára
J. Francaix: Fúvósötös No. 1
Kamarakonzert a MÁV Szimfonikus Zenekar művészeivel.
A belépés ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött.
Rendező: Francia Intézet

Október 17. 19.30 RaM Colosseum

„A Földtől a csillagokig” – John Williams emlékkonzert
Zenei rendező: Emilio Tieri
Vez.: Luigi Nicolini
Km.: Emilio Tieri (zongora), Carlo Failli (klarinét), Davide Maia (fagott)

Október 31. 19.00, Zeneakadémia

Lukács Miklós bérlet
Richard Strauss-est
Don Juan – szimfonikus költemény
Négy utolsó ének
Az úrhatnám polgár – szvit, op. 60
Km.: Sümegi Eszter (szoprán)
Vez.: Csaba Péter

November 27. 19.00 Zeneakadémia

Erdélyi Miklós bérlet

November 29. 11.00

Olasz Kultúrintézet

Varga László bérlet
Haydn:
G-dúr szimfónia, No. 94.

Bartók: III. zongoraverseny
Beethoven: I. szimfónia
Km.: Farkas Gábor (zongora)
Vez.: Takács-Nagy Gábor

November 29. 17.00, Olasz Kultúrintézet, Giuseppe Verdi terem

Kamarazenei bérlet
Vivaldi: g-moll concerto RV 107.
Donizetti:
Trió fuvolára, fagottra és zongorára
Doppler: Rigoletto fantázia
Danzi:
Esz-dúr kvintett op. 67, No. 3

MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Szeptember 27., 14.30, 6.30

Művészetek Háza
JÁTSSZUNK ZENÉT A SZIMFONIKUSOKKAL
Km.: Csuka Tímea
Vez.: Cser Ádám

Október 1. 19.00

Generali Aréna Miskolc
CARL ORFF: CARMINA BURANA
Km.: Fodor Beatrix, szoprán, Wiedemann Bernadett, alt
Haja Zsolt, bariton
Horváth István, tenor
Nemzeti Énekkar
Fazekas Gyermekkar
Vez.: Gál Tamás
A Filharmóniával közös rendezvény

Október 9. 19.30, Aranybika Szálloda,

Bartók Terem – Debrecen

Október 13. 19.00
Művészetek Háza
MISZTÉRIUM ÉS DERŰ (Népszerű Bérlet)
W. A. Mozart:
A varázsfuvola – nyitány
L. v. Beethoven:
Esz-dúr zongoraverseny
J. Brahms: II. szimfónia
Zongora: Réti Balázs
Vez.: Gál Tamás
A Filharmóniával közös rendezvény

Október 31. 18.00
Selyemréti Szent István templom
HALOTTAK NAPI KONCERT

November 6. 19.00

Művészetek Háza
ŐSZI ÉNEK (Gyöngy Bérlet)
F. Schubert: (h-moll „Befejezetlen”) szimfónia
R. Strauss: Négy utolsó ének
J. Brahms: IV. szimfónia
Ének: Fodor Beatrix
Vez.: Izaki Masahiro

November 17. 19.00

Művészetek Háza
SHAKESPEARE-TŐL LUTHERIG (Népszerű Bérlet)
F. Mendelssohn:
Szentivánéji álom-szvit
F. Mendelssohn:
e-moll hegedűverseny
F. Mendelssohn: V. („Reformáció”)

szimfónia
Hegedű: Jávorkai Sándor
Vez.: Török Géza

November 22. 15.00

Művészetek Háza
VÁRANDÓS KONCERT

November 23. 16.00

Művészetek Háza
BABAKONCERT

November 24–27.

IFJÚSÁGI KONCERTEK
A Filharmónia rendezvényei

NEMZETI FILHARMONIKUSOK

Október 8., 19.30

Művészetek Palotája – Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem, Budapest

John Adams: The Chairman Dances
Hindemith:
Gordonkaverseny, op. 3
Dvořák: Szláv Táncok, op. 46
Vez.: Gilbert Varga
Km.: Várdai István (cselló), Nemzeti Filharmonikus Zenekar
Rendező: Nemzeti Filharmonikusok, Művészetek Palotája
A CAFe Budapest Kortárs Művészeti Fesztivál keretében.

Október 15., 19.30

Zeneakadémia, Budapest

Október 16., 19.00
Hangvilla Multifunkcionális Közösségi tér, Veszprém
Hangverseny Fischer Annie születésének 100. évfordulója alkalmából

Haydn:
c-moll szimfónia, Hob. I:95
Mozart: Zongoraverseny c- moll, K. 491
Mozart: Requiem, K. 626
Vez.: Kocsis Zoltán
Km.: Ránki Dezső (zongora), Röser Orsolya (szoprán), Meláth Andrea (mezzoszoprán), Brickner Szabolcs (tenor), Orendt Gyula (bariton), Nemzeti Énekkar (karigazgató: Antal Mátyás), Nemzeti Filharmonikus Zenekar

November 2., 19.30

Művészetek Palotája – Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem, Budapest

Verdi: Requiem
Vez.: Carlo Montanaro
Km.: Bakonyi Anikó (szoprán), Schöck Atala (mezzoszoprán), Fekete Attila (tenor), Rácz István (basszus), Nemzeti Énekkar (karigazgató: Antal Mátyás), Nemzeti Filharmonikus Zenekar

November 12., 13., 19.30

Művészetek Palotája – Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem, Budapest

A Nemzeti Filharmonikusok és a MŰPA közös produkciója
R. Strauss: Japán ünnepi zene
R. Strauss: József-legenda
Vez.: Kocsis Zoltán
Km.: Nemzeti Filharmonikus Zenekar,
Szegedi Kortárs Balett

ÓBUDAI DANUBIA ZENEKAR

Szeptember 27. szombat 19.00
Budapest Music Center

Schubert bérletsorozat
Der Morgen – A reggel
Esz-dúr Notturmo – zongorára, hegedűre, gordonkára, D 897
g-moll fantázia – négy kézre, D 9 (1811)
C-dúr szimfónia, „Nagy”, D 944
Km.: Forró Fruzsina, Eckhardt Gábor – zongora
Vez.: Hámosi Máté
Az est házigazdája: Eckhardt Gábor

November 2. vasárnap 19.30

Zeneakadémia
Végzet
Íme, az ember bérletsorozat – Ősz
„Magyar Holokauszt Emlékév – 2014” támogatásával megvalósuló hangverseny
Tiszai Péter: Vonószekari concerto (ősbemutató)
Liszt Ferenc: Haláltánc
Ludwig van Beethoven: V. szimfónia
Km.: Farkas Gábor, zongora
Vez.: Oliver von Dohnányi

November 8. szombat 19.00

Budapest Music Center
Der Tag – Nappal
Schubert bérletsorozat
V. szimfónia, B-dúr, D 585
F-dúr oktett, D 803
Vez.: Héja Domonkos
Az est házigazdája: Eckhardt Gábor

PANNON FILHARMONIKUSOK – PÉCS

Szeptember 27., szombat
Bormustra 16.30, 18.30 – Gálakoncert 19.00

Kodály Központ
XVIII. Európai Bordalfesztivál Gálakoncert

J. Strauss: Pezsgő-polka
Carl Otto Nicolai: A windsori víg nők – Bordal
Verdi: A trubadúr – Cigánykórus
Rossini: A Sevillai borbély – Figaro belépője
Erkel Ferenc: Bánk bán – Keserű bordal
Huszka Jenő: Gül baba – Bordal
J. Strauss: Vadászat – polka
Ifj. Somorjai József-Szabó Ferenc: Trubadúr borral
J. Bock-S. Harnick-Szabó Ferenc: Hegedűs a háztetőn – Bordal
Km.: Csajághy Szabolcs – tenor, Bognár Szabolcs – bariton, Kovács Kolos – basszus, Stenczer Béla – műsorvezető, Coro de Iddanoa Monteleone (Olaszország-Szardínia), Vivat Cantus (Ausztria), Stockholm Police Choir (Svédország), Joensuu Mieslaulajat (Finnország), Veszprém Város Kadarkara, Bartók Béla Férfikar (karig.: Lakner Tamás), Zengő Együttes Pécsi Szimfonia
Vez.: Lakner Tamás és Vass András
A koncert a Pécsi Férfikar Alapítvány és a Pannon Filharmonikusok koprodukciójában valósul meg.

Október 1., szerda 19.00

Kodály Központ

Orosz szenvedély
Díszhangverseny a Zene világnapján
Rahmanyinov: II. zongoraverseny
Csajkovszkij: Manfred-szimfónia
Km.: Charlotte Coulaud – zongora
Vez.: Bogányi Tibor

Október 4., szombat 18.00

Kodály Központ

Segítség, komolyzene! I.
Dohnányi Ernő: Változatok egy gyermekdalra
Dohnányi Ernő: Rurallia
Hungarica, op.32/b
Km.: Király Csaba – zongora
Zenei mesélő: Gönczy László
Vez.: Vass András

Október 9., csütörtök 19.00

Kodály Központ

Music by...
Filmzenei koncert
Vez.: Christian Schumann

Október 18., szombat 10.00

Kodály Központ

Még!esély!
Schubert:
VIII. „Befejezetlen” szimfónia
Vez.: Howard Williams

Október 18., szombat 18.00

Kodály Központ

Ínyencség és elegancia
Schubert:
VIII. „Befejezetlen” szimfónia
Korngold: Hegedűverseny
Debussy:
Jeux (Játékok) – táncművelemény
Ravel: La valse – táncfantázia
Km.: Kirill Troussov – hegedű
Vez.: Howard Williams

Október 28., kedd 16.00

Kodály Központ

Babzsák I.
Csiri biri játékkal (0-3 éves korig)
Vivaldi: C-dúr concerto
Km.: Buborék Kvartett
Tagjai: Vass Ágnes – hegedű
Tóth Tímea – hegedű
Misányi Gabriella – brácsa
Herczeg Nóra – cselló

Október 31., péntek 19.00

Kodály Központ

REQUIEM
Hangverseny az elhunytak emlékére
Brahms: A végzet dala
Brahms: Német requiem
Km.: Kriszta Kinga – szoprán,
Perencz Béla – bariton, Nyíregyházi Cantemus Kórus
(karig.: Szabó Soma)
Vez.: Kovács János

November 8., szombat 15.30 és 17.00, Kodály Központ

Csigabáz II.
A brémai muzsikások (3-8 éves korig)
Csigabáz: Kiss Szabolcs,
Csiganyó: Szendrői Zsuzsanna
Km.: Góthné Varga Ágnes – hegedű,
Taschner Barna – hegedű,
Rónainé Guzorán Anita – brácsa,
Székely Ond – cselló

November 9., vasárnap 19.00

Kodály Központ

„Oly korban éltem én a földön...”
Radnóti Miklós emlékhangverseny
Nádor Mihály: Hegedűverseny
Vajda János: À la recherche...
Hartmann: I. szimfónia a holokauszt emlékére
Km.: Meláth Andrea – alt
Kelemen Barnabás – hegedű
Rátóti Zoltán – narrátor
Vez.: Bogányi Tibor

November 13., csütörtök 19.00

Kodály Központ

Kis esti zene
Mozart: G-dúr szerenád K.525,
„Kis éji zene”
M. Haydn:
Adagio és Allegro molto a D-dúr szerenádból
Brahms: III. szimfónia (F-dúr)
Km.: Gál László – kürt, Fejér András – harsona, Győri Filharmonikus Zenekar
Vez.: Berkes Kálmán

November 18., kedd 16.00

Kodály Központ

Babzsák II.
Csiri biri játékkal
(0-3 éves korig)
Händel: Rodrigo – szvit
Km.: Buborék Kvartett
Tagjai: Vass Ágnes – hegedű
Tóth Tímea – hegedű
Misányi Gabriella – brácsa
Herczeg Nóra – cselló

November 21., péntek 19.30

Művészetek Palotája

November 22., szombat 18.00

Kodály Központ

Gavrilov Párizsa Gavrilov Párizsa
Dukas: Fanfár
Dukas: La Péri – táncművelemény
Prokofjev: I. zongoraverseny
Ravel: Zongoraverseny balkézre
Saint-Saëns: Haláltánc
Km.: Andrej Gavrilov – zongora
Vez.: Bogányi Tibor

SZABOLCSI SZIMFONIKUS ZENEKAR

November 18–26.

Mesélő hangok – a programzene ifjúsági hangversenysorozat középiskolások számára
Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (26 hangverseny)
Vez. és ismertet: Szabó Soma

SAVARIA SZIMFONIKUS ZENEKAR

Október 17. péntek, 19.30

Bartók Terem

Szimfónia bérlet 2.
Madaras Gergely bemutatkozó hangversenye
W. A. Mozart:
Don Giovanni nyitány
R. Strauss: Négy utolsó ének
R. Strauss: Hósi élet - szimfonikus költemény op.40.
Közreműködik:
Letizia Scherrer – ének
Vez.: Madaras Gergely

Október 21., kedd 22., szerda, 9.30, Bartók Terem

Zenemánók bérlet 1.

Érik a szóól

November 7. péntek, 19.30

Bartók Terem

Szimfónia bérlet 3.
Karmesterlegendák: Ligeti András
C. Debussy: Egy faun délutánja
J. Francaix: Hologe de Fleur
Kodály Z.: Epigrammák
R. Schumann:
III. Rajnai szimfónia
Közreműködik:
Lencsés Lajos-oboa/angolkürt
Vez.: Ligeti András

SEGEDI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Október 3. péntek 19.00

Szegedi Nemzeti Színház

Verdi: Macbeth – bemutató
Vez.: Pál Tamás

Október 9. csütörtök 20.00

Budapesti Zeneakadémia

ARMEI OPERAFESTIVÁL ÉS VERSENY

Tutino: A gyertyák csonkig égnek – bemutató
Vez.: Gyüdi Sándor

Október 12. vasárnap 19.00

Pécs, Kodály Központ

Hangverseny
Vez.: Gyüdi Sándor
Mendelssohn: Hebridák – nyitány
Smetana: Moldva – szimfonikus költemény
Dvořák: IX. szimfónia, e-moll, „Az Újvilágból”, op.95

Október 13–16. H-K-Sze-Cs,

Belvárosi Mozi

Ifjúsági hangversenyek/1
TÁNCOL A VILÁG
Szegedi Kamarazenekar
(hm.: Kosztándi István)
műsorismertető: Marton Árpád
Farkas Ferenc: Régi magyar táncok
J. Brahms: V. magyar tánc
Weiner Leó: Divertimento – két tánc
Bartók Béla: Román táncok

Október 23. csütörtök 19.00 Dóm

Ünnepi hangverseny

Vez.: Gyüdi Sándor
Közreműködnek: énekes szólisták,
Vaszy Viktor Kórus
Fricsay Ferenc: C-dúr mise

Október 24. péntek 19.30

Szegedi Nemzeti Színház

Hangverseny a 100 éve született

Fricsay Ferenc emlékére

Vez.: Gyüdi Sándor

Október 28. kedd 19.30

Szegedi Nemzeti Színház

Vaszy-bérlet/1
Vez.: Gyüdi Sándor
Km.: Szecsődi Ferenc – hegedű
F. Mendelssohn: Szentivánéji álom – nyitány
e-moll hegedűverseny, op.64
Tóth Péter:
Prospero – ősbemutató
Orbán György: Szerenád no.4

November 4. kedd 19.30

Szegedi Nemzeti Színház

Fricsay-bérlet/1

Halottak napi hangverseny
Vez.: Christian Deliso
(Olaszország)
Közreműködnek:
énekes szólisták, Vaszy Viktor Kórus
J. Haydn: No.44 „Gyász” szimfónia, e-moll
L. Cherubini: c-moll Requiem

November 18. kedd 19.30

Szegedi Nemzeti Színház

Vaszy-bérlet/2

Vez.: Molnár László
Km.: Jandó Jenő – zongora
Liszt Ferenc: Les Préludes
Liszt Ferenc: Haláltánc
B. Britten: Négy tengeri közjátéka
Peter Grimes c. operából
I. Stravinsky: A tűzmadár – szvit

November 23. vasárnap 11.00

Szegedi Nemzeti Színház

Matiné-bérlet/1

NAPSZAKOK
Vez.: Gyüdi Sándor
a műsort ismerteti: Meszlényi László
M. P. Muszorgszkij: Hajnal a Moszkva folyó felett
E. Grieg: Reggeli hangulat (A Peer Gynt szvitből)
C. Debussy: Egy faun délutánja
Bartók Béla: Este a székelyeknél
M. P. Muszorgszkij: Éj a kopár hegyen

SZOLNOKI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Szeptember 29. hétfő 19.00

Megyeháza díszterme

Évadnyitó hangverseny – Francia szalon
Fantázia bérlet
Jules Massenet: Werther – operanyitány
Camille Saint-Saëns: h-moll (No. 3) hegedűverseny op. 61
Léo Delibes: Coppélia 1-2. szvit
Km.: Baráti Kristóf – hegedű
Vez.: Gulyás Nagy György

Október 20. hétfő 19.00

Aba-Novák Kulturális Központ

Aba-Novák bérlet

Wolfgang Amadeus Mozart: C-dúr (No 21.) zongoraverseny K. 467
Dmitrij Sosztakovics: V. (d-moll) szimfónia op. 47
Km.: Ingrid Fuzjko Hemming – zongora
Vez.: Izaki Maszahiro

November 10. hétfő 19.00

Aba-Novák Kulturális Központ

Aba-Novák bérlet

„Szabad szerettem volna lenni” – A holokauszt áldozatainak emlékére
Igor Sztavinszkij:
A katona története – szvit
Gustav Mahler: IV. (G-dúr) szimfónia
Km.: Lőrincz Judit – szoprán,
Mácsai Pál színművész
Vez.: Izaki Maszahiro

November 17. hétfő 19.00
Szolnoki Főiskola, Campus főépület

Táncest

Standard és latin táncok
Km.: Szoldance Táncsport Egyesület. Művészeti vezető, koreográfus: Püspöki Dávid, Markó Ágnes
Vez.: Gulyás Nagy György

ZUGLÓI FILHARMÓNIA

Szeptember 29. hétfő 19.30
Zeneakadémia

Stephanus bérlet IV/1.

Dvorfák: h-moll csellóverseny, Op. 104
Km.: Hány Péter – cselló
Brahms: IV. e-moll szimfónia, Op. 98
Vez.: Kocsis Zoltán

Október 4. szombat 15.30, 18.30

Budapest Kongresszusi Központ

A Zuglói Filharmónia, valamint a hozzá szorosan kötődő Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskola és Zeneiskola együttesinek koncertje
Fellépnek: Rézengúzok, Fanyűvők, Ormányos Falka, A szakközépiskola fúvószenekara, A szakközépiskola vonószenekara, valamint női- és férfikara, A zeneiskola ütőegyüttese, Tücsökzenekar, Zeneiskolai Szimfonikus Zenekar, Jubileumi Zenekar, Zuglói Filharmónia – Szent István Király Szimfonikus Zenekar és Oratórium

Október 11. szombat 15.30
Zeneakadémia

Gaudeamus bérlet IV/1.

Vivaldi: A négy évszak
Km.: Stuller Gyula – hegedű
Bach: II., F-dúr Brandenburgi verseny BWV 1047
Km.: Bíró Zsófia – fuvola, Stuller Gyula – hegedű, Villányi Péter – oboa, Winkler Balázs – trombita
Bach: g-moll mise BWV 235
Km.: Gaál-Wéber Ildikó – alt, Szerekován János – tenor, Oláh Zsolt – basszus, Szent István Király Oratóriumkórus
Vez.: Horváth Gábor

Október 13., 14., 15., 16-án 10.00-kor, 18.-án 10.00-kor és 16.30-kor, 19.-én 16.00-kor

Zuglói Szent István Zeneház

Itt a kezem, nem disznóláb!
– Új magyar daljáték egy felvonásban
Zenéjét szerezte: Szalai András.
Szövegkönyvét írta: Geszthy Veronika
Jelmez-és díszlettervező: Geresdi Zsófia
Rendező, koreográfus: Losonczy Anita
Közreműködik a Zuglói Filharmónia Kamarazenekara
Vez.: Záborszky Kálmán

Október 28. kedd 19.30, Zeneakadémia

Stephanus bérlet IV/2.

Brahms:
B-dúr zongoraverseny, Op. 83
Km.: Monostori Gábor – zongora
Rachmanyinov:
II. e-moll szimfónia Op. 27
Vez.: Ménesi Gergely

November 4., 5., 7., 10., 11., 13.

Zuglói Szent István Zeneház

(összesen 18 délelőtti előadás)
Felfedezőúton
Művészeti előadások a zuglói gyerekeknek és diákoknak
„...akik engem szívből kedvelnek...”
Beethoven és Magyarország
Zenés, táncos, vetített képekkel illusztrált előadás a zuglói általános iskolák felső tagozatos tanulóinak, valamint középiskolás diákjainak.
Vez.: Horváth Gábor, Ménesi Gergely, Záborszky Kálmán

November 23. vasárnap 15.30
Zeneakadémia

Gaudeamus bérlet IV/2.

Petrovics Emil:
Vörösmarty nyitány
Vajda János: Magnificat
Km.: Gémes Katalin – mezzoszoprán,
Szent István Király Oratóriumkórus
Rimszkij-Korszakov:
Seherezádé Op. 35.
Km.: Dóczy Áron – hegedű
Vez.: Záborszky Kálmán

REGIONÁLIS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE

1088 Budapest,
Krúdy Gyula u. 15. III./40
Elnök: Szabó Sipos Máté
Főtítkár: Horváth Gábor
***

Békés Megyei Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Békés Megyei Szimfonikus Zenekar Közhasznú Kulturális Egyesület
Békéscsaba 5600 Andrássy út 3.
Telefon: 20/4322-948
E-mail: uhrinviktor@freemail.hu
Honlap: www.beke+sszmf.hu
Művészeti vezető: Uhrin Viktor

Egri Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Egri Szimfonikus Zenekar Kulturális Egyesület
Eger 3300 Knézhica K. u. 8.
Telefon: 20/964-1518
E-mail: Honlap: www.egriszimfonikusok.hu
Művészeti vezető: Szabó Sipos Máté

Gödöllői Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Gödöllői Szimfonikus Zenekar Alapítvány
Gödöllő 2100 Ady Endre sétány 1.
Telefon: 30/546-1852
E-mail: godollo.zenekar@indamail.hu
Honlap: www.gso.hu
Művészeti vezető: Horváth Gábor

Kaposvári Szimfonikus Zenekar

Levelezési cím: Kaposvári Szimfonikus Zenekar Alapítvány
7400 Kaposvár,
Rippl-Rónai u. 1/a. I. em 6.
Honlap: www.kapossymph.com
E-mail: bela.kuti@gmail.com
Telefon: 06 20 535 1030
Képviselő: Kuti Béla

Szabolcsi Szimfonikus Zenekar Közhasznú Egyesülete

Székhely: 4400 Nyíregyháza, Szent István u. 12.
mobil: 30 9656 453
E-mail: szabolcsiszf@gmail.com
Képviselő: Nagy Gyula

Váci Szimfonikus Zenekar Egyesület

Székhely: 2600 Vác, Konstantin tér 8.
Levelezési cím: 2601 Vác, Pf. 297
Telefon/fax: 06-27-314-893
Honlap: www.vsz.net
E-mail: vszz@invitel.hu; vaciszf@gmail.com
Képviselő: Farkas Pál elnök

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK TAGJAI:

Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar Közhasznú Nonprofit Kft.

Cím: 1221 Budapest, Tóth József u. 47.
Levélcím: 1775 Budapest, Pf. 122
Művészeti titkárság: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/b. IV. ép.
Telefon: 322-1488 • Fax: 413-6365
E-mail: info@bdz.hu
www.bdz.hu

Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara

1061 Budapest, Andrássy út 22.
Tel.: 331-2550 • Fax: 331-9478
http://www.bpo.hu

Duna Szimfonikus Zenekar Duna Palota Nonprofit Kft.

1051 Budapest, Zrínyi u. 5.
Tel./fax: (+36-1) 355-8330
E-mail: duna.szimf@dunapalota.hu
www.dunaszimfonikusok.hu
Bérletvásárlás, jegyrendelés:
Tel.: (+36-1) 235-5500

Győri Filharmonikus Zenekar

9021 Győr, Aradi vértanúk u. 16.
Tel.: (96) 312-452 • Fax: (96) 319-232
E-mail: office@gyfz.hu
www.gyfz.hu

Kodály Filharmónia Debrecen

4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c.
Tel.: (52) 500-200 • Fax: (52) 412-395
E-mail: info@kodalyfilharmonia.hu
www.kodalyfilharmonia.hu

Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Enekar és Kottatár Nonprofit Kft.

1095 Budapest, Komor Marcell u. 1.
Tel.: 411-6600 • Fax: 411-6699
E-mail: kovacs.g@filharmonikusok.hu
www.filharmonikusok.hu

MÁV Szimfonikus Zenekar

1088 Budapest, Múzeum u. 11.
Tel.: 338-2664 • Tel./fax: 338-4085
E-mail: office@mavzenekar.hu
www.mavzenekar.hu

Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.

3525 Miskolc, Fábrián u. 6/a.
Tel.: (46) 323-488
E-mail: missyo@hu.inter.net • www.mso.hu

Óbudai Danubia Zenekar

1061 Budapest, Paulay Ede u. 41. I. em. 1.
Tel.: (+36-1) 373-0228, (+36-1) 269-1178
E-mail: info@odz.hu
www.odz.hu

Pannon Filharmonikusok – Pécs

7622 Pécs, Breuer Marcell sétány 4.
Tel.: (72) 500-320 • Fax: (72) 500-330
E-mail: info@pfz.hu
www.pfz.hu

Savaria Szimfonikus Zenekar

9700 Szombathely, Rákóczi u. 3.
Tel.: (94) 314-472 • Fax: (94) 316-808
E-mail: info@sso.hu
www.sso.hu

Szegedi Szimfonikus Zenekar

6720 Szeged, Széchenyi tér 9.
Korzó Zeneház
Tel.: (62) 426-102
E-mail: orch@symph-szeged.hu • www.symph-szeged.hu

Szolnoki Szimfonikus Zenekar

5000 Szolnok, Hild tér 1
Aba-Novák Kulturális Központ
Tel.: (30) 9358-368
E-mail: info@szolnokszimfonikusok.hu
www.szolnokszimfonikusok.hu

Zuglói Filharmónia Non profit Kft. – Szent István Király Szimfonikus Zenekar

1145 Budapest, Columbus u. 11.
Tel./Fax: (36 1) 467-0788; 467-0788;
E-mail: zugloifilharmonia@szenstivanzene.sulinet.hu
http://www.szenstivanzene.hu

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK,
VALAMINT A MAGYAR ZENEMŰVÉSEK ÉS TÁNCMŰVÉSEK
SZAKSZERVEZETÉNEK KÖZÖS LAPJA,
A NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL.

A szerkesztőség címe:
MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE
1068 Budapest, Városligeti fasor 38.
e-mail: info@zenekarujsga.hu
www.zene-kar.hu
Felelős kiadó és szerkesztő: **POPA PÉTER**

Nyomás: B32 Nyomda Kft.

ISSN: 1218-2702

Az interjúkban elhangzott véleményekkel és kijelentésekkel szerkesztőségünk nem feltétlenül azonosul. Észrevételeknek, helyesbítéseknek készséggel helyt adunk.

VICTORIA
music

**HANGSZER
KOTTA-JAVÍTÁS**

1024 FÉNY UTCA 15.

A MAMMUT II. MÖGÖTT

WWW.ZENEVAROS.HU